

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Херсонський державний університет
Освітня програма	2482 Біологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	091 Біологія

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	48
Повна назва ЗВО	Херсонський державний університет
Ідентифікаційний код ЗВО	02125609
ПІБ керівника ЗВО	Співаковський Олександр Володимирович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	www.ksu.ks.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/48>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	2482
Назва ОП	Біологія
Галузь знань	09 Біологія
Спеціальність	091 Біологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Тип освітньої програми	Освітньо-професійна
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Бакалавр, Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	Кафедра ботаніки
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	Кафедра біології людини та імунології, кафедра філософії та соціально-гуманітарних наук, кафедра практики іноземних мов, кафедра географії та екології
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	73000 м. Херсон, вул. Університетська, 27, Херсонський державний університет
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>не передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	<i>відсутня</i>
Мова (мови) викладання	Українська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	35062
ПІБ гаранта ОП	Мельник Руслана Петрівна
Посада гаранта ОП	Доцент
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	RMelnyk@ksu.ks.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(095)-600-78-39
Додатковий телефон гаранта ОП	<i>відсутній</i>

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
заочна	1 р. 4 міс.
очна денна	1 р. 4 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Освітня програма Біологія рівня вищої освіти Магістр розроблена та скоректована відповідно до чинного законодавства України (Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII в редакції від 28.09.2017, Стандарт вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН України № 1458 від 21.11.2019 р.) та нормативних документів Херсонського державного університету (Положення про організацію освітнього процесу у ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д; <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>. Підготовка фахівців за ОП Біологія розрахована на 1 рік та 4 місяці. Загальний обсяг ОП складає 90 кредитів, в тому числі: обов'язкових компонент - 67,5 кредитів, вибірковий компонент – 22,5 кредитів. Програма включає виробничу та переддипломну практики, підсумкову атестацію у вигляді екзамену та підготовку і захист кваліфікаційної роботи. Освітня програма «Біологія» в Херсонському державному університеті пройшла тривалий шлях формування. Він розпочав готувати вчителів-біологів від початку свого заснування. Херсонський державний університет був заснований під час Першої світової війни на базі евакуйованого в Херсон Юр'ївського учительського інституту в листопаді 1917 року. Цікаво, що одним з перших професорів, який викладав біологію студентам був всесвітньо відомий вчений Й.К. Пачоський. Підготовка вчителів-біологів та біологів в Херсонському державному університеті ознаменувалося багатьма важливими віхами. У 1934 р. було засновано ботанічний сад (площею 14 га) як навчально-наукову базу природничо-географічного факультету. У 1972 р. ботанічний сад отримав статус заповідного об'єкту – став парком-пам'ятником садово-паркового мистецтва. У 1945 р. на кафедрі ботаніки започатковано створення гербарію, що нараховує тепер понад 24000 гербарних аркушів. В 1993 р. відкрита аспірантура з спеціальності «ботаніка», а в 1999 р. – «Фізіології людини та тварин», які потім були трансформовані в підготовку докторів філософії з спеціальності Біологія. У 2003 році започатковано видання «Природничий альманах», а у 2005 р. - "Чорноморського ботанічного журналу", які наразі є фаховими та включено до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України зі спеціальності 091 «Біологія». Таким чином, сьогодні ХДУ має потужну базу для підготовки біологів. Нинішня ОП «Біологія» для спеціальності 091 Біологія була започаткована у 2015 р. шляхом розділення спеціальності 6.040102. Біологія* (з правом викладання) на спеціальності 014.05 Середня освіта (біологія) та 091 Біологія. В той же час в межах спеціальності 091 Біологія було ліцензовано ОНП «Ботаніка». За роки існування Херсонський державний університет підготував тисячі фахівців біологів та вчителів біології. Підготовка біологів в ХДУ пов'язана з іменами таких видатних вчених як Й.К. Пачоський, Ю.М. Прокудін, П.Є. Сосін, Г.М. Паламар-Мордвинцева, Р.О. Лукацький тощо.

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та набір на ОП (кількість здобувачів, зарахованих на навчання у відповідному навчальному році сумарно за усіма формами здобуття освіти)

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року		У тому числі іноземців	
			ОД	З	ОД	З
1 курс	2020 - 2021	10	6	4	0	0
2 курс	2019 - 2020	18	10	8	0	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні
перший (бакалаврський) рівень	23654 Біологія
другий (магістерський) рівень	2482 Біологія 1906 Ботаніка
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	47707 Біологія

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самоцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	46495	46016
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	46495	46016
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	3194	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>ОП Біологія.pdf</i>	xCLtFYR3oaWsMGVTuSoo/RebYHyVhA5gqSwmsdquxoA= =
Навчальний план за ОП	<i>Навчальний план 091 Біологія.pdf</i>	SA8Y+O14pxnSteZ8APvegDVhNRFXJfpHgqc1Md4fdqg= =
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія Лагутіна.pdf</i>	oFELGQjICgrIjnGd6CrmqhDNjWfkq07dMQQpP1VIo/I= =
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Відгук Непрокін.pdf</i>	Gy+69TLvsOCilIfLgqa3hmZ3VXF5l+8iaOoWYNxdUjs= =
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Відгук Овечко.pdf</i>	FTJopli3rtN2/RWe8vrAha5yeHqKf3VlkPyVNMu19to= =
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Відгук Ремиза.pdf</i>	io49OUybhMztjV3BOiTkumHPjOVZ68hsGi1ytXX78TY= =

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

Регіональний аспект: в ході теоретичної та практичної підготовки об'єктами вивчення є рослини, тварини та гриби півдня України. Природоохоронний аспект: на території Херсонської області функціонує 2 біосферні заповідники та 5 національних природних парків. Фахівці ФБГЕ ХДУ брали безпосередню участь у створенні 4 національних природних парків та наразі є їх науковими кураторами. Наразі нами підготовлені пропозиції щодо створення ще 125 нових заповідних об'єктів https://drive.google.com/file/d/1nHvSRavZQA_RJdAQPT8idKMoZwVDQChV/view До створення, функціонування та дослідження заповідних об'єктів залучаються здобувачі спеціальності 091 Біологія. Молекулярно-біологічний аспект: На факультеті діє сучасна міжкафедральна лабораторія Молекулярної біології, яка активно використовується в ході підготовки студентів спеціальності 091 Біологія, в ході якої студенти здобувають компетентності з виділення ДНК та РНК та їх аналізу. Подібна лабораторія є лише в кількох ЗВО України. Специфічні напрямки досліджень: на кафедрі ботаніки ХДУ сформована потужна ліхенологічна та бріологічна школа. Науково-дослідний аспект: біологічні кафедри ХДУ є лідерами в науково-дослідній сфері в регіоні, виконавцями міжнародних грантів, держбюджетних та госпдогвірних тем. До їх виконання залучаються студенти, які отримують додаткові компетентності з виконання проектної роботи та поглибленні знання в галузі біології.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Метою ОП є поглиблена фундаментальна, спеціалізована та практична підготовка магістрів у галузі біології. Широке коло теоретичних та експериментальних питань у галузі наук про життя та інших суміжних наук, з метою вивчення та оцінки стану біологічних систем, їх використання, моніторингу й оцінки стану навколишнього середовища з подальшим упровадженням досягнень у господарство та соціальну сферу. Цілі ОП чітко відповідають місії та стратегії ХДУ. <http://www.kspu.edu/About/StatuteKSU.aspx>. В Стратегічному плані розвитку ХДУ на 2018-2023 рр. <http://www.kspu.edu/Legislation/strategy.aspx> передбачено системне підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, модернізація освітніх програм, побудова студентоцентрованого освітнього середовища; системне опанування всіма науково-педагогічними працівниками університету методологічних підходів провідних зарубіжних і вітчизняних наукових шкіл, інтенсифікація наукових досліджень відповідно до галузевих пріоритетів, напрацювання технології оприлюднення їх в авторитетних англійськомовних наукових виданнях; забезпечення міжнародних зв'язків і партнерства. Місія ХДУ полягає у забезпеченні освіти за рахунок якісних академічних програм, створення умов комфортного освітнього середовища для персонального розвитку здобувачів через варіативну складову навчальних планів, що також сприяє успішній життєвій та професійній кар'єрі.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:

- здобувачі вищої освіти та випускники програми

В ході обговорення ОП на засіданнях вченої ради факультету біології, географії та екології, членами якої є студенти; через проведення для відкритих дверей та днів зустрічі випускників; в ході опитувань студентів відділом забезпечення якості освіти що семестру по кожній освітній компоненті <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>; в ході обговорення важливих тем в групах, що створені в соціальних мережах. Для зручності, на сайті кафедри розміщено запрошення до обговорення освітніх програм, в т.ч. і ОП, що акредитується: http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairBotany/Osvitno_prof_prog_BOTANY.aspx Значимими для студентів, зокрема, є вміння досконало використовувати інформаційні ресурси для пошуку достовірної і необхідної інформації, а також застосування в майбутньому набутих знань для вирішення конкретних практичних завдань. Цим потребам відповідають такі програмні результати навчання, включені в ОП, як ПР3, ПР12, ПР15, ПР16.

- роботодавці

На етапі розробки ОП враховані пропозиції стейкхолдера Непрокіна А.В., директора НПП «Олешківські піски» щодо формування у випускників ОП здатності проведення досліджень біорізноманяття із застосуванням новітніх методик та технологій (протокол засідання кафедри із запрошеними особами № 3 від 10.10.2019 р., №9 від 23.05.2020 р.); стейкхолдера Овечко С.В., директора Херсонської гідробіологічної станції НАН України, щодо використання інформаційних технологій у професійній діяльності (протокол засідання кафедри із запрошеними особами №9 від 23.05.2020 р.); стейкхолдера Лагутіної Г.Г., в.о. головного лікаря Комунальної установи «Херсонський обласний центр служби крові» Херсонської обласної ради, щодо підвищення внеску пошукових та дослідницьких методів у професійній підготовці, що сприяє інтенсивному розвитку якостей творчої особистості дослідницьких технологій (протокол засідання кафедри із запрошеними особами №9 від 23.05.2020 р.). Зазначені пропозиції було відображено в меті і змісті ОП (ЗК02, ЗК06, СК01, СК04, СК05, СК10, ПР6, ПР7, ПР8, ПР9, ПР15).

- академічна спільнота

Під час участі в конференціях, семінарах, робочих і науково-технічних радах, проведені навчальних занять. На таких заходах присутні члени академічної спільноти з інших установ. В ході дискусії обговорюється оптимізація підготовки фахівців. В ході виконання спільних наукових проєктів. Кафедра ботаніки протягом останніх 5 років виконала близько 30 госпдогвірних тем з установами та організаціями - потенційними роботодавцями (Департамент екології Херсонської облдержадміністрації, МОНУ, ТОВ «Нібулон», ТОВ «Укрекоконсалт», Скадовське ЛМГ). При підготовці здобувачів 091 Біологія постійно залучаються провідні фахівці в галузі: Володимир Зав'ялов (Університет Турку, Фінляндія), Браян Кунс та Мац Відгрен (Стокгольмський університет, Швеція), Івона Дембіч та Марія Захватович (Варшавський університет, Польща), Павел Радзіковський (Інститут ґрунту та рослинництва в Пулавах, Польща), Андрій Тареев (Жорж Август Університет Гьотінген, Німеччина) тощо. Інтересам академічної спільноти напряду відповідають включені в ОП «Біологія» ПР14. (Дотримуватись норм академічної доброчесності під час навчання та провадження наукової діяльності, знати основні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності).

- інші стейкхолдери

Пропозиції Ремиги Л. Т., головного лікаря КНП «Херсонська міська клінічна лікарня ім. А. і О. Тропіних» Херсонської міської ради, заслуженого лікаря України враховані при уточненні програмних компетентностей (СК05. Здатність планувати і виконувати експериментальні роботи з використанням сучасних методів та обладнання; СК9. Здатність застосовувати законодавство про авторське право для потреб практичної діяльності) та програмних результатів навчання (ПР4; ПР6; ПР7; ПР11; ПР16 та ПР3; ПР14).

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

Програмні результати ОП вкладаються у наступні тенденції розвитку спеціальності на ринку праці: 1) потреба у спеціалістах, здатних працювати у польових умовах для потреб природоохоронних установ. Забезпечують: ПР6; ПР7; ПР8; ПР9. 2) потреба у спеціалістах-біологах, які б могли працювати з лабораторним обладнанням в установах медико-діагностичного, сільськогосподарського та біологічно-прикладного спрямування. Забезпечують: ПР8; ПР9; ПР11; ПР 13. Цілі та програмні результати навчання за ОП 091 біологія узгоджуються з усіма трьома основними програмами Стратегії розвитку Херсонської області на період до 2020 року, яка затверджена рішенням Херсонської обласної ради від 10 вересня 2015 року № 1296: Програма А «Розвиток та збереження населення»; Програма В «Забезпечення місцевого економічного розвитку» та Програма С «Екологічна безпека та ресурсозбереження» (<https://khoda.gov.ua/strateg%D1%96ja-rozvitku-2021-2027>). Наразі розробляється нова стратегія розвитку Херсонської області на 2021-2027 рр. В робочу групу щодо її розробки входять професори кафедри ботаніки (І.І. Мойсієнко та О.Є. Ходосовцев), що забезпечують ОП 091 Біологія (https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/27_311%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%2024.10.19.pdf). Цілі та програмні результати навчання за ОП 091 Біологія узгоджуються з Стратегією сталого розвитку України до 2030 р.: Стратегічна ціль 5. Забезпечення переходу ... на зміну клімату та Стратегічна ціль 6. Збереження наземних і морських екосистем ... їхніх ресурсів.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

Протягом останніх років кафедрою ботаніки були реалізовані наукові проекти щодо створення чотирьох Національних природних парків на території Херсонської області та підготовлено пропозиції на створення ще 125 нових заповідних об'єктів https://drive.google.com/file/d/1nHvSRavZQA_RJdAQPT8idKMOzvVDQChV/view Лише створення національних парків дозволило створити біля 300 нових робочих місць, частину з яких займають випускники спеціальності 091 Біологія. Для такої категорії випускників, які орієнтовані на роботу спеціалістами у відділах цих наукових установ, прописані спеціальні компетентності SK01.; SK04.; SK07; SK9. Це враховано програмними результатами ОП: PR6.; PR7; PR8.

На території області функціонує низка медичних установ, працює біофабрика та гідробіологічна станція НАН України, фермерські господарства тощо. Для цих установ потрібні фахівці, що вміють працювати з лабораторним устаткуванням та аналізувати отримані результати. Для цих випускників в ОП висвітлюються спеціальні компетентності: SK02; SK03; SK05; PR8; PR9; PR11.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

Під час підготовки ОП був вивчений досвід підготовки біологів в провідних університетах України. Зокрема, з навчальних планів Київського національного університету імені Тараса Шевченка були взята освітня компоненти «Заповідна созологія», що забезпечують програмні результати навчання природоохоронного спрямування; Львівського національного університету імені Івана Франка – «Спецпрактикум...», який сприяє розвитку самостійності студентів та знайомить їх з новітніми досягненнями біологічної науки. Також за навчальними планами обох вищезгаданих університетів на I курсі магістратури була введена курсова робота, що дозволило тісніше пов'язати здобувачів з темою та керівником кваліфікаційної роботи. Також був врахований досвід закордонних університетів, зокрема, тих з якими ведеться активна співпраця: Варшавський університет, Познанський університет імені Адама Міцкевича, Поморська Академія в Слупську, Стокгольмський університет. Результатом врахування їх досвіду стало введення до навчального плану дисципліни «Магістерський семінар», оптимізація переліку вибіркових дисциплін та збільшення практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Виробнича практика була збільшена з 12 кредитів (за Планом 2018-2019 рр.) до 18 кредитів (План 2020-2021). До оновленої ОП ввійшла переддипломна практика – 6 кредитів. (Протокол засідання кафедри № 10 від 02.06.2020 р.). Змінені положення практик в навчальному плані; наразі вони чітко виділені, як окремі ОК та розділені.

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

Після затвердженого Стандарту вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН України № 1458 від 21.11.2019 р.) <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-091-M.pdf> (наказ МОН України № 1458 від 21.11.2019 р.) в ХДУ ОП «Біологія» було приведено у повну відповідність зі стандартом. Попередня програма була побудована на основі Проекту стандарту та Національній рамці кваліфікації. Наразі у зв'язку із затвердженням стандарту в ОП «Біологія» були змінені компетентності, програмні результати навчання, змінена кваліфікація, що присвоюється здобувачам вищої освіти, змінено цілий ряд освітніх компонент, посилена практична підготовка тощо (обидві програми є чинними (нинішня для 1 курсу; попередня для 2 курсу). http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairBotany/Osvitno_prof_prog_BOTANY.aspx Таким чином, на сьогодні ОП «Біологія» цілком дозволяє досягти результатів навчання передбачених стандартом освіти.

Відповідність вимогам до знань, умінь і навичок здобувача, його комунікаційних здібностей, відповідальності та автономії, висвітленим у Стандарті, відображена через реалізацію відповідних програмних результатів навчання в процесі засвоєння компонент ОП: Спеціалізованим концептуальні знанням, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень – відповідають програмні результати PR5, PR 6, PR8, PR11, PR12, обов'язкових компонент ОК1, ОК2, ОК3, ОК4, ОК5, ОК7, ОК9 та всіх вибіркових компонент ОП. Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань – відповідає PR 16 обов'язкових компонент ОК1, ОК3, ОК4, ОК5, ОК6, ОК7, ОК8, ОК9, та всіх вибіркових компонент ОП. Спеціалізовані навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур – відповідають PR5, PR6, PR8 обов'язкових компонент ОК1, ОК2, ОК3, ОК5, ОК6, ОК7, ОК8, ОК9, вибіркових компонент ВК2, ВК3, ВК5, ВК7. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах – відповідають PR4 обов'язкових компонент ОК1, ОК4, ОК5, ОК8, ОК9, вибіркових компонент ВК2, ВК5, ВК6. Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності – відповідають PR13 обов'язкових компонент ОК5, ОК6, ОК7, ОК8, ОК9, вибіркових компонент ВК2, ВК5, ВК6, ВК7. Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються – відповідає PR1 обов'язкових компонентів ОК1, ОК2, ОК3, ОК6, ОК7, ОК9, ОК10, вибіркових компонент від ВК2, ВК3, ВК5, ВК6, ВК7.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

90

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

67.5

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

22.5

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Предметною областю ОП є: Філогенія органічного світу, Методологія та організація наукових досліджень в біології та професійна і корпоративна етика, Сучасні інформаційні технології в біології, Заповідна зоологія, Спецпрактикум (експериментальні дослідження в біології), Адаптогенез живих систем, Інтегративна регуляція фізіологічних функцій ОП ґрунтується на загально визначених наукових досягненнях із врахуванням сучасного стану розвитку біології, що визначає можливість подальшої професійної та наукової кар'єри. Освітня діяльність здобувача СВО «магістр» за спеціальністю 091 Біологія передбачає в якості об'єктів вивчення структурні, функціональні та філогенетичні особливості біологічних систем різних рівнів організації (ОК3, ОК4, ОК5, ОК6, ОК7), оволодіння теоретичним змістом науково-методологічних та еволюційних концепцій (ОК1, ОК3, ОК4, ОК9), формування здатності до застосування експериментально-біологічних, фізіологічних, біотехнологічних, природоохоронних методів, методик та технологій (ОК4, ОК5, ОК7, ОК2, ОК5, ОК6), набуття вмінь використовувати в професійній та науковій діяльності спеціалізацією апаратурного забезпечення і обладнання (ОК4, ОК6, ОК2, ОК5, ОК6, ОК7). Магістр спеціальності 091 Біологія (за ОП «Біологія») готується до здійснення науково-дослідної діяльності. Фахові компетенції, необхідні для здійснення науково-дослідної діяльності, формуються в процесі вивчення всіх дисциплін вибіркового блоку (ВК2, ВК3, ВК5, ВК6, ВК7), а також дисциплін обов'язкової частини ОП, зміст яких передбачає формування науково-дослідних та комунікативних навичок (ОК2, ОК4, ОК5). Навчальний процес на факультеті біології, географії і екології для здобувачів СВО «магістр» за спеціальністю 091 Біологія реалізується за двома програмами: ОП «Біологія» (90 кредитів) та ОНП «Ботаніка» (120 кредитів). Специфічність проаналізованої ОП проявляється через збалансовану представленість в межах варіативних компонент програми ботанічних (ВК3), медико-біологічних (ВК6), зоологічних (ВК5), біотехнологічних (ВК7), еколого-природоохоронних (ВК2) дисциплін. Таким чином, зміст освітньої програми, відображений у окремих освітніх компонентах, повністю відповідає предметній області спеціальності 091 Біологія за переліком дисциплін та програмних результатів навчання в межах основного та варіативного блоку.

http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairBotany/Osvitno_prof_prog_BOTANY.aspx

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Здобувачі СВО «магістр» за ОП «Біологія» мають можливість і реально формують індивідуальну освітню траєкторію, що відображено у Індивідуальному навчальному плані здобувача. План включає всі обов'язкові та вибіркові навчальні компоненти, вибрані студентом з урахуванням структурно-логічної схеми ОП. Індивідуальна частина нормативної компоненти ОП реалізується через підготовку кваліфікаційної роботи (проєкту), як самостійного наукового дослідження здобувача (ОК13). Студент має право вибору наукового керівника роботи та теми кваліфікаційної роботи (Положення про кваліфікаційну роботу (проєкт), затверджено Наказом ХДУ від 28.12.2019 №1144-Д). Тематика робіт затверджується Наказом ректора ХДУ не пізніше грудня кожного року, на основі рапортів деканів факультетів. Попередню тематику кваліфікаційних робіт розглядається і затверджується на засіданнях випускових кафедр (Положення про організацію освітнього процесу в ХДУ, затверджено Наказом ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д). Навчальним планом передбачені вибіркові компоненти ОП. В структурі ОП «Біологія» на вибіркочу компоненту припадає 22,5 кредитів: 3 кредити дисциплін загальної підготовки та 19,5 кредитів дисциплін професійної підготовки.<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Обрання вибіркового дисциплін, здійснюються відповідно до Положення про порядок і умови обрання освітніх компонент / навчальних дисциплін за вибором здобувача вищої освіти у ХДУ (Наказ ХДУ від 04.06.2020 № 511-Д). <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/Положення?id=1dac83ea-d60c-46cd-8e53-bc2daf39a218> Вибір дисциплін здійснюється у межах, передбачених ОП, навчальним та робочим навчальним планом, в обсязі не менш 25%

загальної кількості кредитів ЄКТС для даного СВО. Викладання дисциплін можуть здійснювати всі кафедри університету за умови наявності відповідного забезпечення. Гарант ОП несе відповідальність за формування переліку фахових ВК у циклі професійної підготовки; навчально-методичний відділ – за формування переліку ВК загального циклу. Навчальний план здобувачів СВО «магістр» за ОП «Біологія» включає вибіркочу частину, що складає 22,5 кредита (25% обсягу ОП): цикл загальної підготовки включає 1 ВК з кредита (за пропозицією ХДУ) та цикл професійної підготовки – 19,5 кредитів, що складається з 20 варіативних дисциплін (6 ВК; обсягом від 3 – 4,5 кредити кожна). Викладання вибіркочих компонентів аналізованої ОП «Біологія» з циклу професійної підготовки здійснюють викладачі кафедри ботаніки (http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairBotany.aspx), кафедри біології людини та імунології (http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/DepartmentofHumanBiologyandImmunology.aspx), кафедри географії та екології (http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography.aspx). Перелік вибіркочих дисциплін для вільного вибору студентів, їх презентаційні матеріали, силлабуси щорічно оновлюються у каталозі, розміщеному на сайті KSU Online: <http://ksuonline.kspu.edu/>. Ці матеріали оприлюднюються на сайті за 2 місяці до початку голосування (вибору) студентами ВД. Студентам для голосування надається 1 місяць. Потім відділ забезпечення АІКІ оприлюднює рейтинг результатів вибору студентами, а вчена рада університету затверджує цей перелік ВД на навчальний рік. Щодо ВК з циклу загальної підготовки: навчальний відділ опрацьовує рейтинговий вибір студентів і формує навчальні групи в середньому від 25 осіб та передає на відповідні кафедри списки студентів за обраними дисциплінами (із зазначенням семестрів викладання). Обрані дисципліни вносяться до Індивідуального плану здобувача.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка (24 кредити) є обов'язковим компонентом ОП, що регламентується Положенням про проведення практики студентів Херсонського державного університету (наказ № 337-Д від 02.07.2017). <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DAcademicServ/DMethodicsPractice.aspx>
Базами практики здобувачів є розташовані в Херсонській області об'єкти природно-заповідного фонду, зокрема Національні природні парки «Нижньодніпровський», «Кам'янська Січ», «Олешківські піски», «Джарилгацький», лабораторія Херсонської обласної дитячої клінічної лікарні, Херсонської обласної клінічної лікарні ім. О.С. Лучанського, Херсонського обласного протитуберкульозного диспансера, Херсонського обласного центру служби крові тощо. Для врахування останніх тенденцій розвитку відповідної сфери професійної діяльності біологів при формуванні цілей і завдань їх практичної підготовки, визначення змісту практики залучаються роботодавці (протокол кафедри № 3 від 10.10.2019 р., №9 від 23.05.2020 р.). У ОП «Біологія» включений ОК11 – виробнича практика (18 кредитів, 12 тижнів) та ОК12 – переддипломна практика (6 кредитів, 4 тижня). які формують компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності: загальні (ЗК02, ЗК05– для ОК11; ЗК03, ЗК06,– для ОК12) та спеціальні (СК01, СК02, СК03– для ОК11; СК04, СК07, СК08, СК10 – для ОК12). http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairBotany/PraktikyCairBotany.aspx

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами Soft skills через формування таких загальних компетентностей: ЗК 01, ЗК 02, ЗК 03, ЗК 04. До відповідних програмних результатів належить: ПР1, ПР2, ПР3, ПР14. В ХДУ приділяється значна увага формуванню соціальних навичок у студентів: на факультетах працюють колективи самодіяльної творчості, спортивні та творчі колективи, проблемні групи, гуртки; студенти університету активно долучаються до соціальних та громадських акцій. Всі події студентського життя висвітлюються у соціальних мережах, в яких студенти також здобувають навички соціальної комунікації: Instagram https://instagram.com/students_of_ksu?utm_source=ig_profile_share&igshid=100kb4wafy57m
Facebook <https://www.facebook.com/studparlamentksu/>
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100030175962264> Телеграм канал: KSU_Talks_community. На сайті ХДУ інформація про соціальні акції та культурні заходи розміщується на сторінках Новин – як в Архіві новин ХДУ (<http://www.kspu.edu/Archive.aspx?publishermoduleid=1484>), так і новинах факультету (Новини факультету біології, географії і екології <http://www.kspu.edu/Archive.aspx?publishermoduleid=3912>)
Заохочення студентів до набуття і розвитку соціальних навичок відбувається також шляхом включення в загальний рейтинговий бал, за яким нараховується стипендія, додаткових балів за участь в громадському житті (пункт 2.2.2, 2.5 Правил..., наказ від 14.02.2017 № 106-Д) <http://www.kspu.edu/Legislation/Scholarshipsoftware.aspx>

Яким чином зміст ОП ураховує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт - відсутній

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Обсяг навчального навантаження студента (трудомісткість навчання) встановлюється в академічних кредитах та в годинах на основі обсягу окремих компонент навчального плану. Регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ХДУ (Наказ ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д), Положенням про організацію самостійної роботи студентів у ХДУ (Наказ ХДУ від 02.07.2016 №428-Д). Кількість освітніх компонент в навчальному плані за ОП «Біологія» спеціальності 091 Біологія для I р. навчання складає 14; II р. - 6 (не більше 16 ОК). На окрему дисципліну припадає 3-6 кредитів ЄКТС. Трудомісткість кредиту - 30 академічних годин, які включають аудиторні заняття, самостійну роботу студента, контрольні заходи, практичну підготовку тощо. Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача, складає для магістратури від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу конкретної дисципліни. Обліковими одиницями навчального часу студента в ХДУ, відведеного на аудиторну роботу, є академічна година (40 хв, 2 години без перерви – 80 хв), навчальний день (не більше 9 академічних годин за умови 5-ти денного робочого тижня або 7,5 годин за умови 6-ти денного робочого тижня), тиждень (з урахуванням усіх видів навчальної діяльності – 45 год), семестр (складає 16-18 тижнів), курс (два навчальних семестри, два атестаційних тижні, двоє сесій та канікули, дорівнює 60 кредитам ЄКТС). Навчальні дні та їх тривалість визначаються щорічним графіком освітнього процесу та планом-регламентом роботи ХДУ:
<http://www.kspu.edu/Legislation/Plan.aspx>

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Нормативними документами, що регламентують освітній процес в ХДУ, дуальна форма здобуття освіти не передбачена. Університет використовує окремі елементи дуальної освіти, спираючись на розуміння необхідності підготовки фахівців здатних працювати в умовах реального виробництва. Окремі складові дуальної освіти в структурі ОП «Біологія» для здобувачів спеціальності 019 Біологія реалізуються через такі види та форми навчання як проведення навчальних занять безпосередньо на робочих місцях, а саме практичні заняття з теми «Збереження і невиснажливе використання фіторізноманіття України», (ВК 2), «Геоботанічний опис – структура та методика виконання» (ВК 3) проводяться на території НПП «Олешківські піски». Як елемент ОК12, здобувачі виконують кваліфікаційні роботи за тематикою, що пов'язана з реальною фаховою природоохоронною чи прикладною біологічною діяльністю. На старших курсах університет підтримує дуальні форми через надання індивідуальних графіків навчання студентам, які працюють на майбутніх робочих місцях. Окремого значення набуває залучення практиків до проведення екскурсій в рамках навчальних занять та практик, до керівництва та рецензування кваліфікаційних робіт.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<http://www.kspu.edu/Entrant/SelectionCommittee.aspx>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Умови прийому до ХДУ визначаються відповідно до ліцензії МОН України (наказ МОН України від 22.05.2017 р. №102-л) та Правил прийому на навчання до ХДУ (розроблені Приймальною комісією ХДУ відповідно до Умови прийому до закладів вищої освіти України в 2020 році, затвердженні наказом Міністерства освіти і науки України № 1285 від 11.10.2019) <http://www.kspu.edu/Entrant/SelectionCommittee/RulesOfEntryToKSU.aspx>

Для допуску до вступу на навчання за акредитованою ОП необхідна наявність ступеня бакалавра або магістра чи освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста. Програма фахового вступного випробування з біології готується у відповідності до основного профілю підготовки, включає основні теоретичні положення ботаніки, фізіології рослин, мікробіології, зоології, генетики, анатомії і фізіології людини і тварин, еволюційної теорії, екології та охорони природи http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairBotany/BotAbitur.aspx
Формування програми спирається на перевірку базових компетентностей, досягнених результатів навчання відповідно до нормативної складової ОП. Випробування письмове, білети включають 3 питання.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Для здобувачів, які навчалися в українських закладах освіти, визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО здійснюється на підставі Положення про організацію освітнього процесу (Наказ ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д), що передбачає: проведення порівняльного аналізу освітніх документів (академдовідки або копії залікової книжки) здобувача зі змістом нормативної частини ОП університету, визначення переліку освітніх компонентів; визначення вибіркових дисциплін, що можуть бути зараховані та визначення компонентів, що їх слід скласти з метою вирівнювання в навчальних планах. Вирівнювання відбувається у терміни, визначені окремим розпорядженням (як правило впродовж 2 місяців), на підставі заяви здобувача та оплати ним освітніх послуг. Визнання РН в закордонних закладах освіти регулюють Постанови КМУ (№ 411 від 13.04.2011 р., № 579 від 12.08.2015 р.), Положення про академічну мобільність студентів ХДУ (Наказ ХДУ 29.10.2015 р. №628-Д <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx?id=f98dco06-edco-4abf-9a42-1bce021727af>) та Порядок визнання в Херсонському державному університеті документів про освіту, виданих навчальними закладами інших держав (<http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx?id=6260f852-48bb-4389-a21e-80c5cea15108>), які усно анонсуються

претендентам під час подання відповідних заяв. Процедура гарантує надійність визнання РН через співставлення ОП, визначення компетентностей в стандартах вищої освіти.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

За час навчання здобувачів СВО «магістр» за ОП «Біологія» (1 рік 4 місяці) вказані правила не застосовувались у зв'язку з відсутністю прецеденту.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регламентується «Порядком Херсонського державного університету про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті (наказ ХДУ від 04.03.2020 № 247-Д) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx> Університет впродовж 4-х років (з 2016 р.) в межах діяльності освітнього центру «Крим - Україна» «Донбас-Україна» активно проводить процедуру атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року (порядок проходження розроблено відповідно до наказу МОН України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0795-16#Text>, схвалено вченою радою університету та затверджено наказом ректора <http://www.kspu.edu/NewsPages/CrimeaDonbas.aspx>). Таку процедуру здійснено для 17 осіб за різними спеціальностями університету. Якість та надійність визнання результатів навчання забезпечені проведенням співбесіди з претендентом, вирівнюванням у навчальних планах. Після поновлення на навчання всі здобувачі завершили навчання та успішно пройшли атестацію здобувача. Серед проблем – попереднє негативне ставлення осіб, що поновлюються, до необхідності повторного навчання. Після проходження атестаційної співбесіди і висвітлення конкретних проблем у змісті та якості підготовки, подібні суб'єктивні чинники зникають.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

За час навчання здобувачів СВО «магістр» за ОП «Біологія» (1 рік 4 місяці) вказані правила не застосовувались у зв'язку з відсутністю прецеденту.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять визначає Положення про організацію освітнього процесу у ХДУ (Наказ ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д). Відповідно до визначеного оптимальні методи навчання визначаються у силабусі до кожної ОК (Положення про Силабус) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>. http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairBotany/BotanyDepartsilabuses/Op091Biologysecond.aspx Також реалізується через лабораторний експеримент дослідницьким методом, організацію і проведення індивідуальної роботи та консультацій (Положення про організацію самостійної роботи студентів у ХДУ www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=9cab7f7-d9f6-4ab5-af31-bf396fafd0ca, написання курсових та кваліфікаційних робіт, участь студентів у наукових об'єднаннях для задоволення власних освітніх та наукових потреб (Положення про Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХДУ www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=586a98f4-d55d-4a8e-baco-ef9f468e4ab3). Конкретизація вимог щодо процедури проведення контрольних заходів та оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти регламентуються Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ХДУ (наказ від 07.09.20 № 803-Д) <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=97e058e6-9210-4d10-8fee-do8fed608163>

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Під час добору методів і форм навчання за ОП враховується студентоцентрований підхід, який здійснюється через: анонімне опитування здобувачів щодо якості освіти та освітнього процесу у

ХДУ <http://www.kspu.edu/Information/ratings.aspx>; можливість подання апеляції студентом у разі необ'єктивного оцінювання (Порядок оскарження..., наказ від 07.09.2020 № 802-Д <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=6ebfe53b-c5d6-45c5-8ccd-eb65b05ea158>);

можливість подання апеляції студентом у разі необ'єктивного оцінювання виплата іменних стипендій (Положення про порядок призначення іменних стипендій студентам ХДУ

<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/PrimaryStudUnion/stupendiya.aspx>); підтримка переможців конкурсів наукових робіт та студентських олімпіад, переведення студентів, які навчаються за кошти фізичних осіб на навчання за кошти держбюджету (Тимчасове положення про порядок переведення осіб, які навчаються на

договірній основі з оплатою ...на навчання за кошти державного бюджету в ХДУ (http://www.kspu.edu/Search.aspx?q=Тимчасове+положення+про+порядок+переведення+осіб%2c+які+навчаються+на+договірній+основі+з+оплатою+за+рахунок+коштів+місцевого+бюджет&cx=003251756349530663694%3ag9ihf_8a_o8&cof=FORID%3a10&ie=UTF-8). Провідними методами фахової підготовки є частково-пошукові і дослідницькі. У навчальних курсах суттєво підсилена лабораторно-практична складова.
http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biology_geograf_ecol/ChairBotany/BotanyDepartsilabuses/Op091Biologysecond.aspx

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Принципи академічної свободи відображені в розділі 10 Положення про організацію освітнього процесу в ХДУ (Наказ ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д) і враховані при розробці ОП. Академічна свобода викладача виражається через обрання ним на власний розсуд форм і методів навчання і контролю, відповідно до логіки та змісту конкретної дисципліни: http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biology_geograf_ecol/ChairBotany.aspx Це підтверджується розробкою викладачами силабусів (Положення силабус, наказ ХДУ 12.05.2020 №421-Д), <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>, які зосереджуються на програмних результатах навчання, компетентностях, враховують особливості пріоритетів студента, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю ОП. Академічна свобода студентів забезпечується можливістю вільно обирати (<http://ksuonline.kspu.edu/?lang=ru>) зміст і форми своєї навчальної та наукової роботи (Положення про наукові об'єднання студентів ХДУ, Положення про кваліфікаційну роботу (проект), Наказ ХДУ 01.11.2019 №880-Д). Наприклад, студенти мають право на вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених ОП та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС; вибирати теми курсових та кваліфікаційних робіт.
<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>
<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DepartmentTalentedPeople.aspx>

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

Цілі, зміст та очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання в межах окремих освітніх компонентів в повному обсязі наведені в силабусах дисциплін та робочих програм практик (Положення про організацію освітнього процесу у ХДУ, Положення про силабус, Положення про проведення практики студентів ХДУ). Силабуси знаходяться на випускових кафедрах і надаються здобувачам за вимогою. Електронні варіанти розміщуються в режимі загального доступу на сторінках кафедр (сайт ХДУ):

http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biology_geograf_ecol/ChairBotany.aspx

http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biology_geograf_ecol/DepartmentofHumanBiologyandImmunology.aspx

<http://www.kspu.edu/About/GeneralChair.aspx> Інформація про форми проміжного і підсумкового контролю, порядок проведення контрольних заходів надається викладачем на початку вивчення дисципліни. Розклад заліково-екзаменаційних сесій, складений відповідно до графіку освітнього процесу, складається в терміни, передбачені Планом-регламентом роботи ХДУ (<http://www.kspu.edu/Legislation/Plan.aspx>), після затвердження вивіщується на дошці оголошень ФБГЕ. Електронний варіант розміщується на відповідній сторінці сайту ХДУ

(<http://www.kspu.edu/ForStudent/Shedule.aspx>), в групі ФБГЕ в соцмережі

(<https://www.facebook.com/groups/1639053176424538/?ref=bookmarks>)

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

На кафедрі ботаніки виконувалась фундаментальні та прикладні теми за програмою «Наука в університетах»: «Молекулярна філогенія, таксономія, різноманіття та охорона фіто- та ліхенобіоти Північного Причорномор'я» (науковий керівник – проф. О.Є. Ходосовцев, 2016-2018 роки), «Антропогенна трансформація фіторізноманіття Північного Причорномор'я: закономірності та можливості управління процесом» (науковий керівник проф. І.І. Мойсієнко 2017-2019 роки), реалізується тема «Молекулярний баркод симбіотичних угруповань як основа для оцінки структури наземних літогенних біотопів» (науковий керівник – професор О.Є. Ходосовцев, 2019-2021 роки). Виконувались міжнародні проекти: 1) українсько-шведський проект «How the East was Won: Towards an environmental history of the Eurasian Steppe» (науковий керівник проф. І.І. Мойсієнко, 2013-2019 роки) та українсько-чеський проект «Lichens employed in the monitoring of global changes influencing natural forests in the Ukrainian Carpathians» (науковий керівник проф. О.Є. Ходосовцев, 2019-2020 роки). Крім того протягом 2015-2020 років було виконано більше 20 госпдоговірних прикладних проектів, які стосувалися кадастрової документації природно-заповідного фонду, оцінка впливу будівництва сонячних та вітрових електростанцій на біорізноманіття. До деяких з них залучалися здобувачі вищої освіти, зокрема ОП Біологія: 1) отримували амплікони ITS-1 ДНК послідовності культури гриба або відібраних в польових умовах зразків лишайників в лабораторії молекулярної біології; 2) брали участь у колективних польових виїздах для оцінки різноманіття рослин, лишайників, мохоподібних, відбору зразків; 3) брали участь у підготовці статей до публікацій, зокрема у фаховому виданні (категорія Б) «Чорноморський ботанічний журнал»; 4) додавали до міжнародною бази даних щодо біорізноманіття GBIF через PlutoF дані про зразки лишайників та судинних рослин гербарію Херсонського державного університету (KHER); 5) створювали бази даних рослинності в програмі Turboveg. Матеріали щодо відкриття нових для науки таксонів та синтаксонів знаходять відображення у розробках лабораторних занять з дисципліни «Науково-дослідницький практикум з біології», в лекційних курсах з дисципліни «Філогенія органічного світу», «Заповідна созологія», «Фітоценологія». Кращі наукові праці студентів подаються до участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних дисциплін

<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DepartmentTalentedPeople.aspx> На факультеті біології, географії і екології акредитована аспірантура зі спеціальності 091 Біологія:

<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DDoctorants.aspx> Кращим випускникам магістратури випусковими кафедрами надаються рекомендації до вступу в аспірантуру ХДУ для здобуття освітньо-наукового рівня доктора філософії PhD.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Зміст освітніх компонентів змінюється відповідно до сучасних публікацій. Так, до програми провідного курсу «Філогенія органічного світу» (професор О.Є. Ходосовцев, професор Бойко М.Ф.) кожен рік включаються нові дані щодо корекції філогенетичних зв'язків в загальній картині органічного світу. Останні уточнення базуються на третій ревізії філем еукаріотичних організмів (Adl et al., 2019) опублікованої в *Journal of Eukaryotic Microbiology*. На відміну від Adl et al., 2012 [*J. Euk. Microbiol.* 59(5)] в цій роботі показана краще розділення багатьох клад у філогенетичних аналізах. Збільшений масив генетичної інформації та відкриття нових для науки видів дозволив уточнити розташування та рівень молекулярної відстані основних супер груп та груп найвищих рангів. Декілька клад, відомих лише із загальних біологічних проб, тепер знайшли місце в системі. Відбір проб ґрунтів, глибоких морських вод додали таксономічних сюрпризів. Головні зміни в новій системі стосуються підтвердженням гіпотези, що еукаріоти утворюють щонайменше два домініони AMORPHEA та DIAPHORETICKES. Крім того супер-група Excavata втратила монофілію і складається з двох груп Metamonada та Discoba, однак ще більше зміцнили позиції Haptista та Cryptista. В презентаційний матеріал включаються вже не п'ять супер груп (Amobozoa, Opisthocoata, Archaeplastida, Excavates, Sar), але і нова супер-група Obazoa. При викладенні матеріалу щодо походження еукаріотичних організмів обговорюються сучасні гіпотези, зокрема воднева (Martin et al., 2014, 2017), яка передбачає одночасне походження ядра (ядерних мембран), плазматичної мембрани за участю ліпідів та мітохондрій шляхом симбіозу метаноутворюючих археобактерій (залежних від водню) та бактерій, подібних до сучасних альфа-протеобактерій. До лекційного матеріалу включено останнє відкриття асгардархеї *Protometheoarchaeum synthrophicum*, що було здійснено японськими вченими (Imachi et al., 2019). Це дало можливість висунути гіпотезу E3 "Entangle-Engulf-Enslave", яка показує ймовірний механізм утворення еукаріотичної клітини на основі асгардархеї та метаногенів, які жили в симбіозі з сульфатредукуючими бактеріями.

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Міжнародна академічна мобільність реалізується згідно Положення про інтернаціоналізацію (наказ ХДУ від 26.06.2020 № 593-Д), Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти ХДУ (наказ ХДУ від 26.06.2020 № 592-Д), Положення про академічну мобільність науково-педагогічних працівників ХДУ (наказ ХДУ від 02.06.2020 № 494-Д)

<http://www.kspu.edu/InternationalActivities/DInternatRelations/about.aspx> 28 міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм, проєктів, укладення угод про співробітництво між іноземним ЗВО та ХДУ. Студенти ОП постійно проходять семестрове стажування в Поморській академії в Слупську (з 2012 р.), реалізуючи програму «Подвійний диплом», а протягом останніх 2 років за проєктом Еразмус+ в Познанському університеті. Протягом 2015-2020 рр. викладачі та здобувачі ОП «Біологія» брали участь в 10 міжнародних проєктах, в яких партнерами виступали Китай, Норвегія, Польща, Швеція, Швейцарія, Чехія. Професор І.І. Мойсієнко, як візит-професор, викладав з дисципліни в Поморській академії. На ОП «Біологія» постійно з доповідями, лекціями або семінарами виступають вчені провідних університетів Європи: В. Зав'ялов (Університет Турку), Б. Кунс та М. Відгрєн (Стокгольмський університет), І. Дембіч та М. Захватович (Варшавський університет), П. Радзіковський (Інститут ґрунту та рослинництва в Пулавах), А. Тарєєв (Жорж Август Університет Гьотінген).

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Об'єктивність оцінювання досягнення здобувачами програмних результатів навчання здійснюється відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (Наказ ХДУ 07.09.2020 № 803-Д) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>. Рівень знань та вмінь студентів в межах окремих дисциплін оцінюється під час міжсесійного (поточного та атестаційного) та семестрового контролю знань (Положення про організацію освітнього процесу у ХДУ, Наказ ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д). Поточний контроль здійснюється під час практичних, лабораторних, семінарських занять та для перевірки самостійної роботи студентів, у формі усного (Філогенія органічного світу), тестового (Основи наукової комунікації іноземними мовами, Інтегративна регуляція фізіологічних функцій) та практичного контролю (Магістерський семінар та ін.) Міжсесійний атестаційний контроль спрямований на перевірку і оцінювання знань та вмінь здобувача після вивчення матеріалу змістового модуля, здійснюється на останньому в модулі практичному (семінарському, лабораторному) занятті, передбачає проведення контрольної роботи (Адаптогенез живих систем), тестування (Основи наукової комунікації іноземними мовами) або колоквиуму (Фітоценологія). Оцінка відповідає рівню сформованості загальних і фахових компетентностей та отриманих програмних результатів навчання здобувача освіти та визначається шкалою ЄКТС та національною системою оцінювання. Підсумковим є семестровий контроль. Проводиться у формі екзамену або диференційованого заліку, в усній або письмовій формі, у терміни, передбачені

графіком освітнього процесу. Остаточною оцінкою з дисципліни за семестр є підсумкова оцінка, що складається з балів поточного, атестаційного та семестрового контролю. Результати фіксуються за шкалою ЄКТС та національною системою оцінювання, вносяться до відомості обліку успішності, Індивідуального плану здобувача. Критерії оцінювання навчальних досягнень відповідно до різних форм навчальної діяльності та різних форм контролю включені до силабусів дисциплін, електронні копії яких розміщені на сторінці кафедри ботаніки http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairBotany/BotanyDepartsilabuses/Op091Biologysecond.aspx друковані – наявні на випускових кафедрах у відкритому доступі. Інформація про форми контролю, порядок проведення контрольних заходів надається викладачем на початку вивчення дисципліни. Розклад заліково-екзаменаційних сесій, складений відповідно до графіку освітнього процесу, складається в терміни, передбачені Планом-регламентом роботи ХДУ (<http://www.kspu.edu/Legislation/Plan.aspx>), і після затвердження вивіщується на дошці оголошень ФБГЕ. Електронний варіант розміщується на сайті ХДУ (<http://www.kspu.edu/ForStudent/Shedule.aspx>), в групі ФБГЕ в соцмережі (<https://www.facebook.com/groups/1639053176424538/?ref=bookmarks>)

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти забезпечуються наступними аспектами організації освітнього процесу у ЗВО: 1) На початку вивчення навчальної дисципліни викладач пояснює студентам порядок проведення контрольних заходів та надає інформацію про сутність форм контролю, передбачених силабусом з дисципліни. 2) В Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ХДУ (Наказ ХДУ 07.09.2020 № 803-Д) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx> містяться розгорнуті відомості про форми контролю, передбачені освітнім процесом в ХДУ, а також процедуру оцінювання навчальних досягнень студента 3) критерії оцінювання навчальних досягнень є обов'язковою складовою силабусів освітніх компонент за ОП «Біологія»: http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairBotany/BotanyDepartsilabuses/Op091Biologysecond.aspx

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Інформація про форми контролю та критерії оцінювання є складовою силабусів ОК, про що повідомляється на початку вивчення дисципліни: http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairBotany/BotanyDepartsilabuses/Op091Biologysecond.aspx
Розклад заліково-екзаменаційних сесій, графіки ліквідації академічної заборгованості, розклад роботи екзаменаційних комісій з атестації здобувачів ВО складається за нормативами, передбаченими Положення про організацію освітнього процесу (наказ ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>. Розклад складається відповідно до Плану-регламенту роботи ХДУ (<http://www.kspu.edu/Legislation/Plan.aspx>), вивіщується на дошці оголошень ФБГЕ. Електронні варіанти розміщуються на сайті ХДУ (<http://www.kspu.edu/ForStudent/Shedule.aspx>), в групі ФБГЕ в соцмережі (<https://www.facebook.com/groups/1639053176424538/?ref=bookmarks>) Графік роботи екзаменаційної комісії визначається Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти в ХДУ (Наказ ХДУ 01.11.2019 № 878-Д) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx> Програми атестації здобувачів розробляються та оприлюднюються за 4 місяці до початку атестації, розміщуються на сайті кафедри (ОК13): http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairBotany/BotanyDepartsilabuses/Op091Biologysecond.aspx

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Процедура атестації здобувачів вищої освіти для спеціальності 091 Біологія другого (магістерського) за ОП Біологія проводиться відповідно до Стандарту (наказ МОН України № 1458 від 21.11.2019 р.), Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти ХДУ (Наказ ХДУ 06.12.2017 № 831-Д), Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ХДУ (Наказ ХДУ 07.09.2020 № 803-Д) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>; Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти в ХДУ (Наказ ХДУ 01.11.2019 № 878-Д) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>. Атестацію проходить кожен здобувач після повного виконання навчального плану за ОП. Атестація здійснюється відкрито і гласно, складається з модульного комплексного екзамену (з змістових модулів) та прилюдного захисту кваліфікаційної роботи. Для проведення атестації випускників створюються екзаменаційні комісії. Терміни атестації визначаються навчальними планами, графіком освітнього процесу та Планом-регламентом роботи ХДУ: <http://www.kspu.edu/Legislation/Plan.aspx> Програми атестації здобувачів розробляються та оприлюднюються за 4 місяці до початку атестації, розміщуються на сайті кафедри (ОК 13): http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairBotany/BotanyDepartsilabuses/Op091Biologysecond.aspx

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Контрольні заходи, як важливий елемент організації освітнього процесу, дають змогу встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та освітньої програми загалом, є чіткими, зрозумілими, заздалегідь оприлюдненими. Здобувачі на початку вивчення дисципліни ознайомлюються зі змістом, формами контролю, видами контрольних завдань, критеріями та порядком оцінювання, що відображаються у силабусі, а також методичними матеріалами, розміщені на сторінці кафедри офіційного сайту ХДУ. Форма проведення усіх видів контролю визначається освітньою програмою. Контрольні заходи включають: - поточний контроль, - семестровий (підсумковий) контроль- атестацію. В ХДУ це регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ХДУ (Наказ ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д) (підрозділ 3.2.6. Контрольні заходи) повний текст якого оприлюднений на сайті ХДУ в режимі загального доступу: <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Внутрішня система забезпечення якості освіти визначається Статутом ХДУ <http://www.kspu.edu/About/StatuteKSU.aspx>. Об'єктивність контролю забезпечується впровадженням письмових форм контролю; участю студентів у процедурах забезпечення якості освіти; присутністю завідувача кафедри на контрольних заходах викладачів зі стажем менше 3 років; можливістю подачі апеляцій; публічністю підсумкової атестації; здачею заліку з практик комісії (Порядок оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у ХДУ(наказ від 07.09.2020 № 802-Д). <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>
Відділом забезпечення якості освіти (протокол Вченої ради № 4, від 28.10.2019 р.) здійснюється ректорський контроль за об'єктивністю оцінювання та неупередженістю екзаменаторів. Результати моніторингу обговорюються на засіданнях Вчених рад університету і факультету (наприклад, протокол Вченої ради факультету № 13 від 16.06.2020). Об'єктивність контролю у ХДУ запобігає виникненню конфлікту інтересів. Процедура врегулювання конфлікту інтересів описується Положенням про організацію освітнього процесу в ХДУ (Наказ ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д)(підрозділ 3.4.7). <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>. Уповноважений з антикорупційної діяльності в ХДУ Олексій Саковніч надає консультації керівникам структурних підрозділів стосовно наявності можливого конфлікту інтересів та способів його врегулювання <http://www.kspu.edu/Anticorruption.aspx>

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Студентам, які одержали під час сесії/семестрового контролю незадовільні оцінки, дозволяється ліквідувати академзаборгованість до початку наступного семестру у терміни, визначені графіком навчального процесу на поточний навчальний рік. Повторне складання екзаменів (заліків) допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачу, який здійснював семестровий контроль (у випадку його відсутності – завідувачу відповідної кафедри), другий – комісії, яка створюється розпорядженням декана факультету. Розклад роботи комісії для ліквідації студентами академічної заборгованості встановлюється розпорядженням декана факультету і оприлюднюється разом з графіком заліково-екзаменаційної сесії. До складу комісії обов'язково включається педагог, який викладав цю навчальну дисципліну, а також викладачі кафедри певного профілю. Декан факультету до складу комісії не входить (Положення про організацію освітнього процесу ХДУ, підрозділ 3.4 (Наказ ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д); <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx> Приклад: здобувач СВО «магістр» за спеціальністю 091 Біологія, студент 111м групи Ан С.А. 06.06.2019 р. (залік за графіком) отримав оцінку «незараховано» (35, FX) з дисципліни «Науково-дослідницький практикум з біології, 25.06.2019 (ліквідація академзаборгованості) ліквідував академзаборгованість, отримавши оцінку «зараховано» (60 E).

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

За результатами контрольних заходів здобувачі мають право особисто подати апеляцію на отриману оцінку. Це регламентується «Порядком оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів в ХДУ» (наказ ХДУ від 07.09.2020 № 802-Д) <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=6ebfe53b-c5d6-45c5-8ccd-eb65b05ea158>
«Порядок...» визначає порядок звернення здобувачів вищої освіти та розгляду апеляційних заяв, створення апеляційної комісії, вимог до прийняття рішення та оформлення результатів розгляду апеляційних заяв здобувачів вищої освіти щодо оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів. При реалізації ОП «Біологія» процедури оскарження результатів проведення контрольних заходів не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Дотримання принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу в університеті (студентами, аспірантами, докторантами, НПП) регламентується такими нормативними документами, як Статут Херсонського державного університету (нова редакція) (Наказ МОНУ від 08.08.2019 №108) <http://www.kspu.edu/About/StatuteKSU.aspx>, Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Херсонського державного університету (наказ ХДУ від 02.02.2018 № 76-Д),

<http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>, Порядок виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти (наказ ХДУ від 04.09.2020 № 800-Д) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx> Кодекс академічної доброчесності здобувача вищої освіти (наказ ХДУ від 02.03.2020 № 236-Д) <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>, Кодекс академічної доброчесності науково-педагогічного працівника Херсонського державного університету <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>, Про затвердження складу комісії з питань академічної доброчесності Херсонського державного університету (наказ ХДУ від 04.12.2019 № 1022-Д) <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>. Дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу ХДУ є однією з ключових тез Стратегічного плану розвитку Херсонського державного університету на 2018-2023 рр. (наказ ХДУ 03.09.2018 №672-Д) www.kspu.edu/Legislation/strategy.aspx

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

В ХДУ використовується комплекс просвітницьких, інформаційно-методичних, популяризаційних та експертних заходів, спрямованих на попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності (Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Херсонського державного університету (наказ ХДУ від 02.02.2018 № 76-Д)), <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx> Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається комісією з питань академічної доброчесності учасників освітнього процесу Університету <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>. У ХДУ створений репозитарій (<http://ekhsuir.kspu.edu/>), у який подаються всі кваліфікаційні роботи здобувачів. Згідно Положення про кваліфікаційну роботу (наказ № 1144-Д від 28.12.2019 р.), кожна кваліфікаційна робота проходить перевірку на антиплагіат, що відображається у експертному висновку на кваліфікаційні роботи. З червня 2018 р. укладено договір про співпрацю з ТОВ «Антиплагіат» (без фінансових зобов'язань) з метою виявлення академічного плагіату в наукових роботах. Через сервіс Unicheck перевірено протягом 2018/19 н.р. 1497 документів. З 2019 року підписано угоду про перевірку статей, поданих до друку в наукових фахових виданнях університету. Студенти мають змогу самостійно перевірити власні роботи на наявність плагіату за допомогою сервісу <https://my.plagscout.com/login>.

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

ХДУ популяризує принципи академічної доброчесності через веб-сайт університету (сторінка Наукової бібліотеки), проведення семінарів, майстер-класів, практичних занять, залучаючи фахівців і експертів з академічної доброчесності. <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx> Однією з форм популяризації академічної доброчесності є забезпечення відкритості та прозорості захистів курсових та кваліфікаційних робіт здобувачів. Діє також комплекс профілактичних заходів: - ознайомлення учасників освітнього процесу з документами, що унормовують запобігання академічного плагіату; - формування та розповсюдження методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань; - проведення семінарів із здобувачами з питань інформаційної діяльності ХДУ; - уведення до ОП і навчальних планів дисциплін (ОК4, ОК8), що забезпечують формування загальних компетентностей з дотримання етичних норм і принципів, коректної роботи з первинними та вторинними інформаційними ресурсами та об'єктами інтелектуальної власності; - сприяння органам студентського самоврядування, первинній профспілковій організації студентів, науковому товариству студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених в інформуванні осіб, які навчаються, про правила наукової етики; - уведення до планів виховної роботи заходів із формування у здобувачів вищої освіти етичних норм, що унеможливають академічний плагіат; - експертна оцінка, щодо ознак академічного плагіату у випускних роботах тощо.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

Будь-який учасник освітнього процесу університету, який став свідком або має причину вважати, що стався факт порушення академічної доброчесності, має право повідомити про це Комісію з питань академічної доброчесності ХДУ (Про затвердження складу комісії з питань академічної доброчесності Херсонського державного університету (наказ ХДУ від 04.12.2019 № 1022-Д) <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>). Ця комісія є незалежним колегіальним органом, наділеним правом виявляти та встановлювати факти порушення академічної доброчесності учасників освітнього процесу університету та притягати їх до відповідальності. За порушення правил академічної доброчесності до педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників та здобувачів вищої освіти застосовуються заходи дисциплінарної відповідальності відповідно до вимог законодавства України, Статуту Університету, Правил внутрішнього розпорядку та інших нормативних актів Університету. Порушення загальноприйнятих норм поведінки, ігнорування норм етики, моралі розглядає комісія з питань академічної доброчесності та етики як вчинення аморального проступку, що за своїм характером несумісний із продовженням роботи, навчання в Університеті. <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>. У 2019-2020 н.р. 8 студентів не були допущені до атестації через порушення вимог академічної доброчесності. На даній ОП за час впровадження її в навчальний освітній процес факти порушення академічної доброчесності не фіксувались.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Конкурсний добір викладачів, які реалізують ОП, проводиться згідно Положення про проведення конкурсного відбору... (Наказ ХДУ 03.10.2019 № 773-Д).

http://www.kspu.edu/About/AcademicCouncil/Polojenie_pro_konkurs.aspx Під час конкурсного відбору НПП університету застосовується моніторинг діяльності науково-педагогічного працівника ХДУ, який бере участь у конкурсі на заміщення вакантної посади. Моніторинг схвалений рішенням вченої ради університету (протокол від 29.10.18 р. №3) та затверджений наказом № 901-Д від 01.11.18 р. Оцінювання професіоналізму НПП здійснюється на підставі таких показників: 1. Науково-дослідницька робота і міжнародна діяльність. 2. Науково-організаційна робота і організаційно-мистецька діяльність. 3. Оприлюднення результатів наукової, науково-методичної та мистецької діяльності. 4. Освітня діяльність. 5. Соціально-гуманітарна діяльність. 6. Науково-педагогічний потенціал. 7. Рейтингові показники. При цьому конкурсна комісія може призначати науково-педагогічному працівникові додаткові рейтингові бали за особливо вагомі досягнення, не враховані цими показниками. Методика оцінювання діяльності НПП містить перелік показників за групами, індикатори вимірювання, кількість балів і вагові коефіцієнти, оцінний лист визначення рейтингових балів його діяльності та додаток до оцінного листа визначення рейтингових балів. Відповідність НПП посаді очно оцінює конкурсна комісія ХДУ з врахуванням результатів моніторингу.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу в ХДУ реалізується з використанням алгоритмів роботи та матеріально-технічного забезпечення баз практик, які представлені безпосередніми роботодавцями. На цьому етапі відбувається і процес рекрутингу, коли здобувачам вищої освіти, які в процесі проходження практики проявили фахові компетенції, пропонується суміщати навчання у ЗВО та роботу з наступним працевлаштуванням. Активність роботодавців на цьому етапі обумовлюється їх бажанням долучити найбільш якісні робочі кадри до своєї команди. Роботодавці залучаються випусковими кафедрами до процедури зовнішнього рецензування. Так, до рецензування кваліфікаційних робіт на здобуття СВО «магістр» за ОП «Біологія» та ОНП «Ботаніка» (захищені та мають захищатись у 2020-2021 навчальному році). Членом державної екзаменаційної комісії є директор Національного природного парку «Нижньодніпровський» Чачібая О.Г. та директор Національного природного парку «Олешківські піски» Непрокіна А.В. Представники організацій, що є потенційними роботодавцями для випускників, залучаються до проведення підсумкової атестації здобувачів за ступенями вищої освіти «магістр». Так 2019, головою екзаменаційної комісії з атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» 091 Біологія (Ботаніка), була в.о. головного лікаря КУ «Херсонський обласний центр крові» Херсонської обласної ради Лагутіна Г.Г. (наказ ХДУ від 07.03.2019 № 192-Д).

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Конкретним прикладом є залучення до викладання дисциплін кафедри ботаніки Херсонського державного університету провідних фахівців, науковців та експертів у галузі соціології та дослідження природи з природоохоронних науково-дослідних установ. Аудиторні заняття з дисциплін «Філогенія органічного світу» у студентів спеціальності 091 Біологія на другому магістерському рівні проводить викладач В.М. Клименко – науковий співробітник НПП «Кам'янська Січ», фахівець з біоморфометрії та біоіндикації; аудиторні заняття з дисциплін «Біогеографія» та «Мікологія» у студентів спеціальності 091 Біологія на першому бакалаврському рівні проводить Наумович Г.О. - науковий співробітник НПП «Нижньодніпровський», ботанік і ліхенолог. Також вони проводять навчально-польові практики з систематики нижчих рослин у студентів-біологів. Частина польових досліджень, передбачених практикою, проводяться на території національних природних парків; під час екскурсій студенти наочно знайомляться з місцевою флорою і фауною, з рідкісними рослинами та тваринами.

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

ХДУ згідно зі ст. 52 Закону України «Про вищу освіту» та Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників ХДУ та про приймання на підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників (наказ №771-Д, 03.10.2019 р.) забезпечує підвищення кваліфікації за вибраною формою та видом навчання за накопичувальною системою 6 кредитів ЄКТС на 5 років. Викладачі підвищують кваліфікацію за різними формами, які можуть поєднуватися (інституційна (очна, заочна, дистанційна) на робочому місці, на виробництві тощо) та видами (навчання за програмою підвищення кваліфікації; стажування; участь у семінарах, практикумах, тренінгах, майстер-класах тощо). Викладачі ОП Біологія постійно покращують професійний рівень: 2018 р. проф. Ходосовцев О.Є., проф. Бойко М.Ф., стажування в ХДАУ; проф. Мойсієнко І.І. стажування на кафедрі соціально-економічної географії Стокгольмського університету. Викладачі ОП брали участь: І.І. Мойсієнко у міжнародній науковій практичній конференції IAVS 62nd Annual Symposium "Vegetation Science and Biodiversity Research" 2019 (July 14 - 19, 2019, University of Bremen, Bremen, Germany); професор О.Є. Ходосовцев брав участь у семінарі присвяченому впливу розбудови сонячних електростанцій на біорізноманіття півдня України (Гаага, 15-18 серпня, 2019 року). На ФБГЕ акредитована аспірантура з трьох спеціальностей, в тому числі 091 Біологія – для підготовки докторів філософії в галузі біологічних наук (кандидат наук).

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

Розвиток викладацької майстерності в ХДУ стимулюється через систему заохочень. За досягнення високих результатів у роботі, навчанні, вихованні та науковій діяльності, за внесення ініціатив з науково-педагогічної, виховної, профорієнтаційної та інших видів робіт науково-педагогічні працівники представляються до нагородження різними видами морального і матеріального заохочення (держнагородами, почесними званнями, преміями, знаками, грамотами) (Колективний договір між ректором та профспілковим комітетом ХДУ на 2016 – 2020 рр) <http://www.kspu.edu/Default.aspx>; Положення про критерії преміювання НПП (наказ від 03.03.2020 № 239-Д) університету <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=1aa27e5f-6a60-4293-8f50-89c0a62c9cc5>; Положення про систему рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів наказ ХДУ (наказ від 07.04.2020 № 335-Д) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>
З 1992 року при ХДУ функціонує аспірантура. У 2016 році на факультеті ліцензовано підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – докторів філософії PhD за спеціальністю 091 Біологія. <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DDoctorants.aspx>.
Наразі на кафедрі ботаніки кваліфікацію доктора філософії здобувають 3 особи (Дармостук В.В., Харечко Н.В. – науковий керівник проф. Ходосовцев О.Є., Дайнеко П.М. – науковий керівник проф. Мойсієнко І.І.).

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

Університет має сучасну матеріально-технічну базу: 6 навчальних корпусів; студмістечко (3 гуртожитки); наукову бібліотеку; 2 актові зали; 3 спортивні зали; плавальний басейн, навчальні майстерні; санаторій-профілакторій; навчально-тренувальний центр із водних видів спорту; Агробіостанцію-Ботанічний сад; астрономічну обсерваторію; виставковий зал; музей історії університету; юридичну клініку; парк сільськогосподарської техніки; спортивно-оздоровчий табір «Буревісник», працює редакційно-видавничий відділ. Наукова бібліотека має чотири відділи: комплектування та наукової обробки документів; зберігання фондів; обслуговування читачів; інформаційно-бібліографічний. http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/of_Library_2017/Struktura_2017.aspx Обслуговування читачів здійснюється на 2-х абонементів та в 6 читальних залах на 371 посадкове місце, а також в галузевих кабінетах на факультетах. Комп'ютерна техніка (22 комп.), що знаходиться у Науковій бібліотеці, підключена до адміністративної мережі університету та Інтернету. Крім того, система WI-FI дозволяє працювати на території університету всім зареєстрованим користувачам. На сьогодні бібліотечний фонд становить 500107 примірників, а книгозабезпеченість навчального процесу відповідає ліцензійним вимогам.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Орієнтиром у реалізації Стратегії ХДУ (наказ № 672-Д від 03.09.2018 р.) є досягнення балансу між реальними потребами здобувачів освіти та створеним освітнім середовищем, спрямованим на задоволення цих потреб та інтересів. Освітній процес здійснюється завдяки комплексу лабораторій (лабораторія систематики рослин, анатомії людини та тварин, молекулярної біології тощо) та спецкабінетів (навчально-методичний кабінет ботаніки), матеріально-технічне обладнання яких забезпечує виконання навчального плану за ОП Біологія. Для задоволення потреб та інтересів здобувачів у ХДУ існують: система WI-FI; телеграм-канал університету (https://t.me/ksy_talks); наукові студентські гуртки (Положення про Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХДУ, наказ № 582-Д від 13.09.2017 р.); конкурсний фестиваль мистецтв ХДУ «Молода хвиля» (наказ № 110-Д від 8.02.2019 р.); юридична клініка, психологічна служба, комп'ютерний фонд бібліотеки; збірники «Науковий вісник молодих учених ХДУ», «Магістерські студії»; центр первинної медичної допомоги; Коворкінг зала; навчально-тренувальний центр, оздоровчий табір «Буревісник», плавальний басейн, спортклуб; Агробіостанція-Ботанічний сад ХДУ; український культурний центр; студентські буфети, розташовані у всіх корпусах університету, та сучасна їдальня «Універ»; можливість отримання додаткових освітніх послуг; «Студенський путівник» <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/Студенський%20путівник.pdf?id=8754cbad-53a6-4120-ac5a-ce00eb487f8e>

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Питання безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти відображені у Стратегії ХДУ (наказ № 672-Д від 03.09.2018 р.). В ХДУ є служба охорони праці <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DLabourProtection.aspx>, безпеки життєдіяльності, що створена згідно з Законом України «Про охорону праці» та Положенням про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти (наказ МОН України № 1669 від 26.12.2017 р.). Температурний режим у ХДУ забезпечує автономна котельня. Приміщення оснащені протипожежними засобами, щорічно проводяться тренування з пожежної безпеки, між поверхами знаходяться захисні сітки, кожна лабораторія забезпечена витяжною шафою. Приміщення для підготовки за ОП мають інструкції з охорони праці. У ХДУ є «Юридична клініка» (Положення № 159-Д від 25.02.2019 р.), «Соціально-психологічна служба» (Положення № 1118-Д від 29.12.2018 р.) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/psychologicalservice.aspx> «Науково-практичний центр корекції,

реабілітації та розвитку дітей і молоді», «Оздоровча комісія ХДУ» (Положення № 713-Д від 01.12.2015 р.). Центр первинної медичної допомоги надає медичну допомогу, здійснює контроль за щорічним медоглядом студентів.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Освітня підтримка: Протягом впровадження в освітній процес ОП «Біологія» здійснюється через формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії, реалізацію студентоцентрованого підходу у викладанні навчальних дисциплін, забезпечення принципу академічної свободи та всебічне залучення студентів до науково-дослідної діяльності. Організаційна підтримка: Здійснюється через чіткість та зрозумілість розкладів занять та контрольних заходів, обґрунтованість та зрозумілість вимог до всіх видів робіт, що є складовими освітнього процесу. На факультеті біології, географії і екології діє студентська рада, до якої безпосередньо звертаються здобувачі у разі виникнення питань. Голова студради ФБГЕ входить до складу студентського парламенту, як і голова старостату, студентського наукового товариства. Студентський парламент вирішує нагальні питання з адміністрацією ЗВО. Для особистих звернень в холі університету (корпус №1) встановлено «Скриню довіри». На факультетах працюють особи, які виконують обов'язки заступників деканів з організаційно-виховної роботи (http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol.aspx) Інформаційна підтримка: Здійснюється за допомогою дошок оголошень, новини ХДУ регулярно висвітлюються на сайті: <http://www.kspu.edu/default.aspx?lang=uk> Для оперативного надання інформації працює університетський телеграм-канал @ksu_talks. Студенти постійно отримують інформацію щодо стипендіальних програм, конкурсів через університетський телеграм-канал та деканати факультетів. Створений в університеті механізм інформаційної підтримки є ефективним. Консультативна підтримка: В залежності від ситуації, надається працівниками Соціально-психологічної служби (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/psychologicalservice.aspx>), Юридичної клініки (http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_Law/PublicLawConsulting.aspx), Юридичного відділу (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DLegal.aspx>). Соціальна підтримка: В ХДУ проводиться робота щодо виплати стипендій студентам соціальних категорій (збір необхідних документів, передача до Дніпровської служби у справах дітей, внесення до єдиної бази тощо). На ФБГЕ соціальну стипендію отримують студенти за такими соціальними категоріями: діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування; постраждали ЧАЕС; учасники бойових дій та діти учасників бойових дій; діти, один з батьків яких загинув (пропав безвісті) або помер внаслідок поранення в АТО; діти-інваліди та особи з інвалідністю I-III групи; студенти із сімей, які отримують допомогу як малозабезпечені; внутрішньо переміщені особи. Інформацію щодо законодавчої бази та порядку отримання соціальних стипендій студенти можуть отримати на сайті університету <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DOrganizWorkStudent/stependii.aspx> та у деканатах на факультетах. Первинна профспілкова організація студентів також допомагає здобувачам вищої освіти вирішувати соціальні питання.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

Умови для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами (порушення мови, слуху, рухового апарату та зору) зазначені в Правилах прийому, які виставляються на сайті Приймальної комісії ХДУ. <http://www.kspu.edu/Entrant/SelectionCommittee.aspx> Для супроводу вступників з інклюзіями до складу приймальної комісії вводяться відповідні фахівці (наприклад, відповідальна за супровід вступників інклюзивного простору, к.п.н. Лопатко Л.А. (наказ № 589-Д від 20.07.2018 р.)). Вони здійснюють супровід вступників під час складання іспитів (якщо вони не склали ЗНО, скориставшись правом спеціальних умов вступу), надають допомогу у спілкуванні з іншими учасниками академічної спільноти, допомогу у створенні освітнього середовища, необхідного цим студентам: використання елементів дистанційного навчання, сурдопереклад, контроль за створенням умов для переміщення. Навчальні корпуси обладнані пандусами, головний корпус має спеціальний підйомник та ліфти для інвалідних візочків. Туалетна кімната має приміщення для осіб з порушенням рухового апарату. У корпусах, де ліфти відсутні, для цих категорій студентів проводяться індивідуальні заняття-консультації на 1 поверсі. Спеціальність 016 Спеціальна освіта здійснює підготовку сурдоперекладачів, які також можуть надавати необхідну допомогу. ХДУ співпрацює з представниками «Інваспорту». Серед здобувачів ОП студентів з інклюзіями немає.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

Під час реалізації ОП конфліктних ситуацій; скарг, пов'язаних з сексуальними домаганнями; скарг, пов'язаних з дискримінацією; скарг, пов'язаних з корупцією, не було. В той же час, політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій регламентують Статут Херсонського державного університету (<http://www.kspu.edu/About/StatuteKSU.aspx>) та ряд інших документів: Положення про комісію з питань академічної доброчесності ХДУ <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>; Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті, у якому визначено роботу апеляційної комісії та можливості подачі апеляції здобувачем; <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>, Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у Херсонському державному університеті <http://www.kspu.edu/FileDownload.aspx/?id=95fbb664-8f00-47cd-98dc-34ed428121e0> Студентська

профспілка забезпечує захист законних прав та інтересів студентів, надає інформаційну допомогу, допомагає у розв'язанні проблем студентів тощо <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/PrimaryStudUnion.aspx>. На базі профспілки створена комісія по вирішенню трудових спорів (колективний договір ХДУ 2016-2020, затверджений на конференції трудового колективу, протокол № 1 від 15.06.2016 р.). На початку кожного навчального року науково-педагогічний склад та співробітники університету інформуються про недопустимість проявів корупції. З метою запобігання та виявлення корупції в Херсонському державному університеті введено посаду уповноваженої особи ректора з питань запобігання та виявлення корупції: <http://www.kspu.edu/Anticorruption.aspx>. З будь-якими питаннями та проблемами студенти можуть зателефонувати на гарячу лінію або звернутися на електронну адресу-довіри anti.koruptsiya@ukr.net.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми регулюються в університеті Положенням про освітню програму (наказ від 03.03.2020 № 242-Д), доступне на сайті ХДУ: <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx> та Положенням про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті (Наказ ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>
В ХДУ з метою регулювання процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП є відділ внутрішньої системи забезпечення якості освіти <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Перегляд ОП відбувається 1 раз на 2 роки на засіданні кафедри за участю роботодавців, здобувачів вищої освіти та НПП (протокол засідання кафедри №10 від 02.06.2020 р. Освітня програма затверджена рішенням вченої ради університету (протокол від 25.06.2020 № 12) і введена в дію наказом ректора (наказ від 06.07.2020 №627Д). Для перегляду ОП проводяться опитування здобувачів вищої освіти й консультації з роботодавцями щодо відповідності ОП професійним потребам майбутніх фахівців і вимогам ринку праці, що дає змогу наблизити профіль ОП до реальних потреб здобувачів освіти та запитів суспільства, збільшити придатність майбутніх випускників до працевлаштування. За результатами такого спостереження та аналізу відбувається перегляд та коригування освітніх програм. Зміни до ОП «Біології» проведені в зв'язку з виходом Стандарту вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН України № 1458 від 21.11.2019 р.) <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-091-M.pdf>. В ОП змінені інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності, програмні результати навчання, назви з кодами «Придатність випускників до працевлаштування», освітні компоненти http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biology_geograf_ecol/ChairBotany/Osvitno_prof_prog_BOTANY.aspx

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Здобувачі вищої освіти ХДУ залучені до участі у діяльності органів громадського самоврядування університету, вчених рад факультетів, Вченої ради університету, органів студентського самоврядування. Відповідно до Порядку опитування здобувачів щодо якості освіти та освітнього процесу у ХДУ (Наказ від 27.12.2019 № 1129-Д), Порядку опитування учасників освітнього процесу та стейкхолдерів щодо якості освіти та освітнього процесу в ХДУ (наказ від 03.07.2020 № 619-Д) за результатами вивчення кожної дисципліни студенти всіх освітніх програм проходять опитування. Основними видами опитування є анкетування за допомогою паперових і електронних анкет з використанням ресурсу feedback (<http://feedback.ksu.ks.ua>), гугл-форм, інших технічних засобів та інтерв'ювання учасників. Результати опитування представлені за покликанням <http://www.kspu.edu/Information/ratings.aspx>. З метою оновлення й модернізації ОП студенти залучаються до аналізу й обговорення її структурних елементів (навчального плану, силабусів дисциплін, програм практики), наприклад, вони можуть надіслати свою оцінку ОП і пропозиції щодо її вдосконалення на електронну пошту кафедри alekseeva@ksu.ks.ua. Однією з форм зворотного зв'язку у питанні підвищення якості освіти в ХДУ є вивчення думки студентів щодо якості викладання дисциплін, яке здійснюється шляхом анонімного анкетування студентів за допомогою програми он-лайн сервісу «Feedback» (<http://feedback.ksu.ks.ua/>), що проводиться відділом забезпечення якості освіти

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Згідно з «Внутрішньою системою забезпечення якості освіти ХДУ» <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx> і пунктом 1.16 «Положення про студентське самоврядування ХДУ» <http://www.kspu.edu/About/studparlament.aspx>, затвердженому рішенням голови Студентського Парламенту ХДУ (протокол № 1 від 15.03.2019 р.), органи студентського самоврядування беруть участь у діяльності робочої групи зі створення ОП в обговоренні та вирішенні питань покращення освітнього процесу, у заходах щодо забезпечення

якості освіти; вносять пропозиції щодо змісту навчальних планів і програм. У контексті ОП до найбільш гострих питань представники студентського самоврядування відносять обсяг самостійної роботи з навчальних дисциплін і критерії її оцінювання. З метою підвищення якості студентської самостійної роботи й удосконалення форм і засобів її оцінювання у робочих навчальних програмах, розміщених на веб-сторінках кафедр ФБГЕ, подано детальну інформацію стосовно зазначених питань. Процедура опитування здобувачів вищої освіти з питань якості ОП, яка акредитується, організована у формі збору пропозицій, які можна подати безпосередньо на кафедри або на електронну поштову скриньку кафедри alekseeva@ksu.ks.ua та із використанням гугл-форм у відповідності до Порядку опитування здобувачів щодо якості освіти та освітнього процесу у ХДУ (Наказ від 27.12.2019 № 1129-Д). За результатами аналізу цієї інформації приймаються рішення щодо оновлення й модернізації ОП.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

ХДУ тісно співпрацює з низкою підприємств області: Національними природними парками «Джарилгацький», «Кам'янська Січ», «Нижньодніпровський», «Олешківські піски»; біосферними заповідниками Асканія-Нова імені Ф.Е. Фальц-Фейна та Чорноморським; Департаментом екології ХОДА, Херсонським обласним управлінням лісового та мисливського господарства, компаніями «Нібулон», «Укрекоконсалт», «Атлас Кепітал Енерджи», «Екоменеджмент Групп». Крім того, дієвою формою урахування інтересів роботодавців за ОП «Біологія» є щорічне проведення дня відкритих дверей, круглих столів, які проводяться на базі ХДУ. Дієвим інструментом поліпшення ОП з боку роботодавців є запрошення їх до роботи в складі ДЕК. Ще одним вагомим важелем впливу на ОП є проходження практики студентами на підприємствах. Кожен студент отримує відгук від бази практики. Результати проходження практики враховуються при плануванні навчальної діяльності. Для реалізації ОП «Біологія» були залучені стейкхолдери, які надали відгуки: Лагутіна Г. Г. – в.о. головного лікаря Херсонського обласного центру служби крові; Овечко С. В. – кандидат біологічних наук, директор Херсонської гідробіологічної станції НАН України; Непрокін А. В. – директор Національного природного парку «Олешківські піски»; Ремига Л. Т. – головний лікар КНП «Херсонська міська клінічна лікарня імені Афанасія і Ольги Тропіних», заслужений лікар України. (http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairBotany/Osvitno_prof_progr_BOTANY.aspx).

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

З метою ефективної комунікації з випускниками в ХДУ функціонує «Сектор сприяння працевлаштуванню студентів та випускників» гуманітарного відділу <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DPractices.aspx>. Процес збирання інформації щодо кар'єрного росту випускників ОП «Біологія» проводиться шляхом їх опитування. У такий спосіб вони діляться власним досвідом працевлаштування та надають інформацію щодо практичного застосування знань і умінь, здобутих під час навчання. Одним з інструментів комунікації з випускниками є соціальні мережі. Зокрема, випускники є учасниками групи факультету біології, географії та екології в Фейсбук та Інстаграм. Результати спілкування з випускниками враховуються в якості пропозицій при розробці та перегляді ОП. Особлива увага приділяється відомим випускникам, зокрема біологічну підготовку в ХДУ отримали: командир добровольчого батальйону «Херсон» Р. Сторчеус (нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (помертньо)), відомі вчені (доктори біологічних наук Ю.М. Прокудін, І.І. Мойсієнко, О.Є. Ходосовцев, кандидати біологічних наук О.Ф. Щербакова, Д.С. Винокуров тощо), освітяни (Народний вчитель СРСР Ю.М. Черненко, Заслужений вчитель України Л.М. Ігнатюк), громадські та державні діячі (Р. Коржов (заступник керівника Військово-цивільної адміністрації), С. Горбенко (заступник керівника ОДА), С. Станіславський (головний експерт НБУ)), підприємці (О. Урсуленко) тощо.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

Під час підготовки магістрів біологів в попередні роки було недостатньо враховано галузеві та міжнародні тенденції зростання практичної підготовки здобувачів. Тому під час розробки ОП «Біологія» було розширено практичну підготовку здобувачів. Обсяг практики збільшено до 12 тижнів (виробнича-асистентська – 8) та переддипломна (4), крім того практика перенесена в останній семестр, що дозволяє студентам, з одного боку, краще підготуватися до практики та, з іншого боку, більш якісно підготуватися до підсумкової атестації. Процедури щодо забезпечення якості освітньої діяльності за ОП «Біологія» проводяться: – на рівні кафедр – у вигляді контролю діяльності науково-педагогічних працівників, обговорення та прийняття рішень на засіданнях кафедр, проведення викладачами кафедри відкритих занять з метою участі у конкурсі (4 викладача за 2018-20 рр.); – на рівні факультету – у вигляді контролю діяльності кафедр, обговорення питань та прийняття рішень на засіданнях науково-методичної та вченої рад факультету біології, географії та екології, передбачено експертиза кваліфікаційних робіт СВО «магістр» (листопад, кожного року); – на рівні ЗВО – у вигляді контролю діяльності факультетів, обговорення питань та прийняття рішень на засіданнях науково-методичної та вченої рад ХДУ, інформація про викладачів, що беруть участь у конкурсі (feedback).

[http://www.kspu.edu/Search.aspx?](http://www.kspu.edu/Search.aspx?q=feedback&cx=003251756349530663694%zag9ihf_8a_o8&cof=FORID%3a10&ie=UTF-8)

[q=feedback&cx=003251756349530663694%zag9ihf_8a_o8&cof=FORID%3a10&ie=UTF-8](http://www.kspu.edu/Search.aspx?q=feedback&cx=003251756349530663694%zag9ihf_8a_o8&cof=FORID%3a10&ie=UTF-8)), створення рейтингу активності науково-педагогічних працівників за показниками (Положення про систему рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних...Наказ від 07.04.2020 р. № 335-Д).

<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги

під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитації інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

Наразі проводиться повторна акредитація ОП 091 «Біологія». Ми врахували всі зауваження Національного агентства (критерії 2 та 9). Що стосується критерію 2: суттєво перероблені ОП 091 «Біологія» та силабуси її ОК, в яких враховано новий стандарт освіти з 09 Біологія, що був оприлюднений на сайті МОН України в грудні 2019 року. За стандартом наведені інтегральна, загальні та фахові компетентності та відповідні їм програмні результати навчання. Виробнича практика була збільшена з 12 кредитів (за Планом 2018-2019 рр.) до 18 кредитів (План 2020-2021). До оновленої ОП ввійшла переддипломна практика – 6 кредитів. (Протокол засідання кафедри № 10 від 02.06.2020 р.). Змінені положення практик в навчальному плані; наразі вони розташовуються серед ОК, чітко виділені та розділені. З кваліфікації здобувачів за ОП Біологія прибрана педагогічна складова (викладач). Суттєво вдосконалено формування індивідуальної траєкторії навчання: для дисципліни вільного вибору студента з циклу загальної підготовки (ВК1) чітко визначені ЗК, ФК та ПРН, які їм відповідають. Здобувачі обирають її з поміж 115 таких дисциплін на внутрішньому ресурсі KSU-online, або навіть в іншому університеті (зокрема, така практика по деяких ОП відбувається в рамках семестрового стажування та подвійного дипломування з Поморською Академією в Слупську). В оновленій ОП на ВК з циклу професійної підготовки припадає 19,5 кредитів; з циклу загальної підготовки – 3 кредити. Процес вибору ВК регламентується Положенням про порядок і умови обрання освітніх компонент/ навчальних дисциплін за вибором здобувачами вищої освіти у Херсонському державному університеті <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx?id=1dac83ea-d60c-46cd-8e53-bc2daf39a218> (наказ від 04.06.2020 № 511-Д). Влітку 2020 р. запущено онлайн сервіс для вибору дисциплін на освітньому порталі ksu-online, що робить вибір дисциплін студентами абсолютно незалежним. Вдвічі (з 2 до 4) збільшено кількість ВК в циклі фахової підготовки. Стосовно критерію 9: Суттєво оновлений та доповнений сайт в контексті методичного забезпечення. В ХДУ приділяється значна увага формуванню соціальних навичок у студентів: працюють студентська самодіяльність, спортивні та творчі колективи, проблемні групи, гуртки; студенти університету активно долучаються до соціальних та громадських акцій. Всі події студентського життя висвітлюються у соціальних мережах: Instagram https://instagram.com/students_of_ksu?utm_source=ig_profile_share&igshid=100kb4wafy57m Facebook <https://www.facebook.com/studparlamentksu/> <https://www.facebook.com/profile.php?id=100030175962264> Телеграм каналі KSU_Talks_community. У зв'язку зі змінами Правил прийому на навчання щороку, по завершенні вступної кампанії застарілі правила видаляються з сайту ХДУ. Відомості про Правила прийому до ХДУ у 2020 році, оновлені для всього університету 22.01.2020 року, розміщені в розділі «Приймальна комісія», на сторінці за посиланням <http://www.kspu.edu/Entrant/SelectionCommittee/RulesOfEntryToKSU.aspx>

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Процедури внутрішнього забезпечення якості ОП передбачають: здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм із залученням стейкхолдерів; оцінювання рівня підготовки здобувачів вищої освіти шляхом проведення вхідного контролю, тощо; оцінювання науково-педагогічних працівників на підставі комп'ютерного анкетування «KSU feedback»; оцінювання НПП при працевлаштуванні та проходженні конкурсних процедур «Положення про систему рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів ХДУ» (наказ ХДУ 07.04.2020 р. № 335-Д) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>; підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників; формування системи запобігання та виявлення плагіату при реалізації освітнього процесу підготовки здобувачів, проведення наукової діяльності (Порядок виявлення та запобігання академічному плагіату...(наказ від 04.12.2019 № 1017-Д): <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx?id=cca81ed4-7b0e-4de3-9553-9409f56d6223>). Введені кодекси академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти та НПП (<http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>). Студенти залучаються до виконання науково-дослідних тем кафедр; працюють у складі ініціативних науково-дослідних лабораторій; до проведення моніторингу соціальних аспектів внутрішньої системи якості (Положення ... забезпечення якості освіти ХДУ (наказ 06.12.2017 № 831-Д) <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

У 2019 р. в ХДУ створено окремий відділ забезпечення якості освіти, що здійснює моніторинг якості освіти здобувачів і академічної спільноти на основі Положення про відділ забезпечення якості освіти ХДУ (від 04.12.2019 № 1024-Д): <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx?id=eccef3ee-4603-45cd-b072-a365d63a1444>, Порядку виявлення та запобігання академічному плагіату, Порядку опитування здобувачів щодо якості освіти, Положення про ОП ХДУ (від 03.03.2020 № 242-Д), Положення про гаранта ... ОП ХДУ (від 03.07.20 № 618-Д), Порядку опитування ... в ХДУ (від 03.07.2020 № 619-Д), Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ХДУ (від 07.09.20 № 803-Д), Порядку оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у ХДУ (від 07.09.20 № 802-Д), Положення про систему рейтингового оцінювання діяльності НПП, кафедр, факультетів ХДУ (від 07.04.20 № 335-Д), доступні на сайті ХДУ: <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx> Обрання на посади НПП проводиться на конкурсній основі, відповідно до Показників діяльності НПП ХДУ, який бере участь у конкурсі на заміщення вакантної посади (від 02.03.20 № 234-Д). Зворотній зв'язок з студентами щодо якості викладання ОК здійснюється шляхом анонімного анкетування за допомогою електронної програми KSU Feedback 2.0 (<http://feedback.ksu.ks.ua/>). Ефективному управлінню якістю освіти в університеті сприяє інформаційно-аналітична система IAS-University

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються Колективним договором між ректором та профкомом профспілкової організації співробітників ХДУ на 2016-2020 роки, затвердженого на Конференції трудового колективу (Протокол №1 від 15 червня 2016 р.), Правилами внутрішнього розпорядку для осіб, які працюють та навчаються у ХДУ (Додаток до Колективного договору № 1), Статутом Херсонського державного університету (у новій редакції), погодженого Конференцією трудового колективу ХДУ від 17 квітня 2019 року (Протокол № 1), Стратегічний план розвитку ХДУ на 2018-2023 рр, Положенням про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті, затвердженого Наказом ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д. Вище названі документи є у загальному доступі на сайті ХДУ за посиланнями: <http://www.kspu.edu/About/StatuteKSU.aspx>
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/PrimaryStudUnion/kol_dogovor.aspx
<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>
<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>
На сайті ХДУ розміщено інформацію про університет, про можливості академічної мобільності студентів, нормативно-юридичну документацію, графік освітнього процесу тощо.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biology_geograf_ecol/ChairBotany/Osvitno_prof_prog_BOTANY.aspx

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biology_geograf_ecol/ChairBotany/Osvitno_prof_prog_BOTANY.aspx

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Ключові виклики, що стоять перед Херсонським державним університетом, які частково стосуються і ОП Біологія, були описані в документі: «Стратегічний план розвитку Херсонського державного університету на 2018-2023 рр.: ключові показники ефективності, перспективний план розвитку за напрямками, перспективні плани розвитку факультетів»: збірник документів / заг. ред. Н. Тюхтенко, С. Омельчука. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2018. –122 с.» за 5 напрямками: - якість освітнього процесу і модернізація програм; - наукова робота; - покращення іміджу університету і створення творчого соціогуманітарного середовища; - міжнародні контакти і партнерство; - фінансове забезпечення й розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та матеріально-технічної бази. Головними проблемами, які стосуються освітніх програм і в тому числі ОП Біологія, в стратегічному плані вказані наступні (Розділ І. Якість освітнього процесу і модернізація програм): Попри те, що ХДУ надає освітні послуги за понад 50 різноманітними спеціальностями, є підстави стверджувати, що зміст освітніх програм певною мірою потребує оновлення. Свідченням цього є спад зацікавленості здобувачів освіти у відвідуванні навчальних занять, їхнє прагнення якомога раніше знайти роботу (на деяких факультетах понад 50% студентів працюють не за фахом ще до закінчення навчання в університеті). Помітні скарги здобувачів освіти на примушування їх до відвідування лекцій, які їм не цікаві. Існує запит на підвищення якості підготовки з англійської мови. Найвні нарікання студентів щодо якості освітнього процесу як суб'єктивного, так і об'єктивного характеру. Очевидними є необхідність системного підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету, досягнення ними кращого володіння англійською мовою, ознайомлення з академічними здобутками світового рівня у відповідних галузях. Потребують оптимізації процедури розроблення різноманітних положень, навчально-методичних комплексів, а також іншої документації, що регламентує організацію освітнього процесу. Безпосередньо до ОП Біологія можна віднести наступні недоліки: - потребує оптимізації матеріальна база, зокрема, в частині мікроскопічного обладнання; - необхідно ширше залучати студентство до міжнародного співробітництва; - потрібно активніше залучати студентів до наукової роботи, в тому числі, і на комерційній основі. Натомість перевагами ОП Біологія є її особливості: - регіональна направленість; - природоохоронний акцент; - молекулярно-біологічний аспект; - ліхенологічний та бріологічний уклін; - науково-дослідний аспект.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

З метою поступального розвитку університету, в умовах численних викликів, в Херсонському державному університеті був розроблений та затверджений спеціальний документ: «Стратегічний план розвитку Херсонського державного університету на 2018- 2023 рр.: ключові показники ефективності, перспективний план розвитку за напрямками, перспективні плани розвитку факультетів»: збірник документів / заг. ред. Н. Тюхтенко, С. Омельчука. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2018. – 122 с. Стратегічний план спрямовано на досягнення трьох ключових цілей: 1) підвищення якості освіти, що зробить навчання в університеті стабільно привабливим для здобувачів освіти; 2) створення мотиваційного середовища для розвитку освіти й науки університету; 3) покращення показників наукової

роботи й досліджень, міжнародної діяльності та забезпечення академічної мобільності, зростання науково-педагогічного потенціалу з метою входження у двадцятку кращих університетів України. Стосовно розвитку університету в цілому, в тому числі і в частині ОП 091 Біологія, в стратегічному плані розвитку визначені наступні пріоритетні вектори: - системне підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, модернізація освітніх програм, побудова студентоцентрованого освітнього середовища; - інтенсифікація наукових досліджень відповідно до галузевих пріоритетів, напрацювання технології оприлюднення їх в авторитетних англомовних наукових виданнях; - забезпечення необхідних ресурсів для підтримання належного рівня безпеки, працездатності, навчання, наукової діяльності, фізичного і психоемоційного здоров'я здобувачів вищої освіти та працівників університету. Безпосередньо до ОП 091 Біологія були реалізовані наступні пункти передбачені планом на 2019 р.: - оновлено освітні та освітньо-наукові програми (своєчасний аудит та актуалізація освітніх програм та навчальних планів підготовки згідно з вимогами сучасного освітнього процесу); - модернізовано навчальну лабораторію «Систематики рослин»; - сертифіковано журнал «Природничий альманах» за категорією Б; - сертифіковано журнал «Чорноморський ботанічний журнал» за категорією Б. Частково реалізовані проекти щодо обладнання науково-дослідної лабораторії «Екологія рослин, охорони довкілля та природокористування» та обладнання навчальної лабораторії «Мікробіологія». Заплановані для реалізації на 2020-2023 рр. зазначені наступні конкретні заходи: - оптимізація освітнього процесу із урахуванням потреб роботодавців; - модернізація «Зоологічного музею ХДУ»; - дообладнання лабораторії «Екологія рослин, охорони довкілля та природокористування»; - обладнання навчальної лабораторії «Гістологія та цитологія» та дообладнання – «Мікробіологія»; - відкриття нової навчально-наукової лабораторії нейробіології; - сертифікація міжкафедральної лабораторії молекулярної біології; - отримання статусу національного надбання для наукового гербарію ХДУ.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

***

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Співаковський Олександр Володимирович

Дата: 06.10.2020 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
Філософія та методологія науки	навчальна дисципліна	<i>Силабус Філософія та методологія науки.pdf</i>	dslKXZszw1UdgDpvM1q20xSjX3wP2ux7swnZTolVysM=	Мультимедійний комплекс: проектор ламповий Epson EB-S41 (V11H842040) (1шт, 2018р.), екран настінний Logan PRMC3 (1шт, 2018р.). Здобувачі вищої освіти повинні бути зареєстровані на платформі KSU Online
Основи наукової комунікації іноземними мовами	навчальна дисципліна	<i>Силабус Основи наукової комунікації іноземними мовами.pdf</i>	nKoA/tl2auBWbFN1jtaDXUXPr/YHpV8XlUgOqosuBc=	Мультимедійний комплекс: проектор ламповий Epson EB-S41 (V11H842040) (1шт, 2018р.), екран настінний Logan PRMC3 (1шт, 2018р.)
Філогенія органічного світу	навчальна дисципліна	<i>Силабус Філогенія органічного світу.pdf</i>	5B2nxHRQF26whDOzSJAz/h/yBWZfRw6wgAccCjIXtj8=	Мультимедійний комплекс: проектор ламповий Epson EB-S41 (V11H842040) (1шт, 2018р.), екран настінний Logan PRMC3 (1шт, 2018р.)
Методологія та організація наукових досліджень в біології та професійна і корпоративна етика	навчальна дисципліна	<i>Методологія та організація наукових досліджень в біології та професійна і корпоративна етика.pdf</i>	M2F4b9V4mVRrLLziEDTVOVAJycATmjQz1u6mLR2Ii3o=	Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи. Робота у KSUonline, Google Class. Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Програмне забезпечення MS Windows; Star Office; 1С 7.7; WinRAR; Adobe Reader 9. Комп'ютер з доступом до мережі та здатністю працювати з ресурсами PlutOff, Turboweg, INaturalis.
Сучасні інформаційні технології в біології	навчальна дисципліна	<i>Силабус Сучасні інформаційні технології в біології.pdf</i>	Qe8IHvoC4pfw2Gzj1LjIywigIXBlncOjBRnXv5GW5tE=	Мультимедійний комплекс: проектор ламповий Epson EB-S41 (V11H842040) (1шт, 2018р.), екран настінний Logan PRMC3 (1шт, 2018р.), ноутбук Dell Inspiron 3567 (1 шт., 2018р.), принтер Canon PIXMA G3410/3411 (1 шт., 2018р.)
Заповідна созологія	навчальна дисципліна	<i>Силабус Заповідна созологія.pdf</i>	4VUkdzu10cYpFgxMfBZLNx6G271X12oS7fCjBFLlqRc=	Мультимедійний комплекс: проектор ламповий Epson EB-S41 (V11H842040) (1шт, 2018р.), екран настінний Logan PRMC3 (1шт, 2018р.), ноутбук Dell Inspiron 3567 (1 шт., 2018р.)
Спецпрактикум (експериментальні дослідження в біології)	навчальна дисципліна	<i>Силабус Спецпрактикум (експериментальні дослідження в біології).pdf</i>	V+6pBoFkgP8PiBTvfIEkmoFvhvVhqKrj5uqe1Am9T5E=	Комплекс Комп'ютерний вимірювальний «ІТМ лабораторія» (мілідинанометр 300МН-1шт; мілівольтметр 500МВ-1шт; мілівольтметр 25МВ-1шт; вольтметр 2,5В-1шт; лічильник крапель-1шт, виробник НВЛ ІТМ, Україна, м. Харків, 2017; Спектрофотометр ULAB 102UV, виробник ElectronicInc., КНР; - Імуноферментний

				аналізатор <i>HTI ImmunoChem-2100</i> , виробник <i>HTI, США, 2017</i> .
Магістерський семінар	навчальна дисципліна	<i>Силабус Магістерський семінар.pdf</i>	cqoNrbLoIVoawZRiPvXw3aaqZZDVe+dIN GttH/oLpro=	Мультимедійний комплекс: проектор ламповий <i>Epson EB-S41 (V11H842040)</i> (1 шт., 2018р.), екран настінний <i>Logan PRMC3</i> (1 шт., 2018р.), ноутбук <i>Dell Inspiron 3567</i> (1 шт., 2018р.), принтер <i>Canon PIXMA G3410/3411</i> (1 шт., 2018р.)
Адаптогенез живих систем	навчальна дисципліна	<i>Силабус Адаптогенез живих систем.pdf</i>	llpr82EAZ5s3GbYTW RBoFPECgW9Zi3j3Z 2I7yDp20A=	Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, підсумковий контроль). Робота у <i>KSUonline, Google Class</i> . Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Програмне забезпечення <i>MS Windows; Star Office; 1С 7.7; Win RAR; Adobe Reader 9</i> .
Інтегративна регуляція фізіологічних функцій	навчальна дисципліна	<i>Силабус Інтегративна регуляція фізіологічних функцій.pdf</i>	hAi5zbX1soJOIkDvqf RIoi0svOJPTI1fCS/v cBnpq+Y=	Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, підсумковий контроль). Робота у <i>KSUonline</i> . Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Програмне забезпечення <i>MS Windows; Star Office; 1С 7.7; Win RAR; Adobe Reader 9. 102UV</i> , виробник <i>ElectronicInc., КНР</i> ; - Імуноферментний аналізатор <i>HTI ImmunoChem-2100</i> , виробник <i>HTI, США, 2017</i> .
Виробнича практика	практика	<i>Виробнича практика.pdf</i>	K9Lz7bRBXcvTKoIpf+BZ8yunvr+4eAhyD aQ5wmgIEtk=	Моніторингові ділянки <i>НПП «Олешківські піски», НПП «Нижньодніпровський», НПП «Джарилгацький», НПП «Кам'янська Січ»,</i> біосферних заповідників « <i>Асканія-Нова імені Ф.Е. Фальц-Фейна та Чорноморський</i> . Обладнання та матеріали державних та приватних лабораторій біологічного спрямування (клініко-діагностичних, бактеріологічних, санітарно-гігієнічних, сільськогосподарських та інших підприємств та організацій).
Переддипломна практика	практика	<i>Переддипломна практика.pdf</i>	SF9DGegDicuBiEiVN 7NINgzVwm6qaEPyy SwPrbL+oJg=	Обладнання та матеріали науково-дослідних лабораторій факультету біології, географії і екології (лабораторія Екології рослин, охорони довкілля та раціонального природокористування, лабораторія Біорізноманіття

				<i>та екологічного моніторингу ім. Й.К. Пачоського, лабораторія молекулярної біології).</i>
Виконання кваліфікаційної роботи та атестація здобувачів вищої освіти	підсумкова атестація	<i>Виконання кваліфікаційної роботи та атестація здобувачів вищої освіти.pdf</i>	kwzV84nMIgHrjtVM Uxq5fHM+hpz/7k4g LfB8RiaJW4U=	<i>Мультимедійний комплекс: проектор ламповий Epson EB-S41 (V11H842040) (шт., 2018р.), екран настінний Logan PRMC3 (шт., 2018р.), ноутбук Dell Inspiron 3567 (1 шт., 2018р.), принтер Canon PIXMA G3410/3411 (1 шт., 2018р.).</i>

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ID викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
130605	Поліщук Ірина Євгенівна	Завідувач кафедри, Основне місце роботи	Кафедра філософії та соціально-гуманітарних наук	Диплом кандидата наук ФС 010468, виданий 30.05.1990, Атестат доцента ДЦ 003672, виданий 13.01.1993	38	Філософія та методологія науки	Досвід практичної роботи за спеціальністю 38 років. 8). Керівник ініціативної науково-дослідної теми: «Філософсько-методологічна підготовка магістрів та докторів філософії PhD в умовах реформування вищої освіти» державний реєстраційний номер 0117U001763 9). Керівник журі міського етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідних робіт учнів членів МАН 2018/2019 Член журі обласного етапу Всеукраїнського конкурсу – захисту науково-дослідних робіт учнів – членів МАН. 2015/2016; 2016/2017; 2017/2018; 2018/2019. 2018-2019 10). Завідувач кафедри філософії та соціально-гуманітарних наук 12). Авторські свідоцтва: № 90977 26.07.2019 № 91127 30.07.2019 № 91126 30.07.2019 № 91125 30.07.2019 № 91124 30.07.2019 13). Поліщук І.Є., Галіченко М.В. Хрестоматія з історії та філософії науки: навчально-методичний посібник. Херсон, 2018. 158 с. Поліщук І.Є.,

Галіченко М.В.
Методичні вказівки і рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Філософія та методологія науки». Херсон, 2015. 87 с.
Поліщук І.Є.
Практикум з філософії. Херсон, 2019. – 32 с.(інтернет-ресурси).
Поліщук І.Є.
Практикум з дисципліни «Філософія та методологія науки». Херсон, 2019. 26 с. (інтернет-ресурси).
15).Відкрите суспільство та його «вороги» К.Поппера: теоретичні здобутки та виховний потенціал. Духовна культура української молоді: реальний стан та перспективи розвитку: Збірник наукових статей.- Херсон, 2015. – С.50-55.
Режим доступу до джерела:
<http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/1578>.
Релігійні орієнтації студентів Херсонського державного університету. –Габітус, 2016. Вип.2.-С.29-37 (у співавторстві з Недзельським К.К., Гришановим І.В., Галіченко М.В.).
Етика та естетика: проблеми теоретичного дослідження і викладання в сучасному українському університеті. С. 5-16. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Духовна культура в сучасній Україні: філософські та психолого-педагогічні виміри»: Наукове видання / за ред. І. Є. Поліщук. – Херсон, 2016. – 186 с.
«Протестантська етика і дух капіталізму»М. Вебера: історичні уроки реформаційного вчення та його значення для сучасного суспільства // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції

							<p>«Реформація: історичний та сучасний контекст: наукове видання / за ред. І.Є. Поліщук. – Херсон, 2017.-128с.- С.31-40.</p> <p>«Протестантська етика і дух капіталізму» Макса Вебера у світлі актуальних проблем сучасності // «Людина, що реформує та реформується». Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [Тези доповідей та виступів]/Відп. Ред.. Волобуєва С.В.- К.:НТУ, 2017.- с.86-89.</p> <p>Поліщук І.Є. Етика А.Швейцера: уроки для українського суспільства//Збірник матеріалів Регіональної науково-практичної конференції «Релігійні процеси в сучасній Україні» : Наукове видання / за ред. М. В. Галіченка. Херсон, 2019. – С. 10-15. Електронне видання</p> <p>Галіченко М. В., Поліщук І. Є. Філософсько-методологічна підготовка здобувачів вищої освіти в українському університеті: реальний стан і перспективи // II International scientific conference «Modernization of the educational system: world trends and national peculiarities» Conference proceedings, February 22th, 2019. Kaunas: Izdevnieciba Baltija Publishing, P. 429-431. 18). Наукове консультування Таврійського християнського інституту (Договір про співробітництво між Таврійським християнським інститутом і кафедрою філософії та соціально-гуманітарних наук херсонського державного університету від 20 квітня 2017 р.)</p>
89385	Мойсієнко Іван Іванович	Завідувач кафедри, основне місце	Біології, географії та екології	Диплом доктора наук ДД 000682, виданий	20	Заповідна созологія	Базова освіта та наукова спеціальність відповідають дисципліні, що

роботи

17.02.2012,
Диплом
кандидата наук
ДК 005014,
виданий
10.11.1999,
Атестат
доцента ДЦ
005344,
виданий
20.06.2002,
Атестат
професора
12ІР 009462,
виданий
03.04.2014

викладається.
П. 1
Всього: 7, в тому числі:
1. Salmeri, Cristina;
Brullo, Cristian; Brullo,
Salvatore;
GiussodelGaldo,
Giampietro;
Moysiyenko, Ivan
"What is Allium
paniculatum L.?
Establishing taxonomic
and molecular
phylogenetic relation
ship swithin A. sect.
Codonoprasum Rchb."
– Journal of
Systematics and
Evolution. – March
2016. – Vol. 54, Issue 2.
P. 123-135.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/jse.12170>
2. Dembicz, I.,
Moysiyenko, I.I.,
Shaposhnikova, A.,
Vynokurov, D., Kozub,
L. & Sudnik-
Wójcikowska, B. 2016.
Isolation and patchsize
drive specialist plant
species den sity within
steppe islands: a case
study of kurgan sinsou
thern Ukraine.
Biodiversity and
Conservation. –
November 2016. –
Volume 25, Issue 12. –
P. 2289–2307. DOI:
10.1007/s10531-016-
1077-y.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s10531-016-1077-y>
3. Deák, B., Tóthmérész,
B., Valkó, O., Sudnik-
Wójcikowska, B.,
Moysiyenko, I.I.,
Bragina, T.M.,
Apostolova, I.,
Dembicz, I., Bykov, N.I.
& Török, P. 2016.
Cultural monuments
and nature
conservation: a review
of the role of
kurgans in the
conservation and
restoration of steppe
vegetation. Biodiversity
and Conservation. DOI:
10.1007/s10531-016-
1081-2.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s10531-016-1081-2>
4. Wódkiewicz,
M., Dembicz, I.,
Moysiyenko, I.I. The
value of small habitat
islands for the
conservation of genetic
variability in a steppe
grass species // Acta
Oecologica. – Volume
76. – October 2016. – P.
22–30.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/>

5. Iwona Dembicz, Ivan Moysiienko, Liliana Szczeparska, Maciej Wódkiewicz. 2018. High genetic variability within fragmented *Iris pumila* L. Population in the Ukrainian steppe enclaves / Basic and Applied Ecology. – May 2018. – Vol. 28, Pages 37-47. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1439179117301949> П. 2.

Всього: 15, в тому числі:

1. Мойсієнко І.І., Непрокін А.В., Мельник Р.П., Дикуха І.М., Ложкіна О.І., Садова О.Ф. Захарова М.Я. Матеріали до флори Новокаховського рибоводного заводу частикових риб (НПП «Олешківські піски»). Чорноморськ. бот. ж., – 2016. – 12 (1): 96-100. <http://cbj.kspu.edu/index.php/uk/arkhiv-statej/2013-01-10-12-40-59/tom-12-1>

2. Мельник Р.П., Садова О.Ф., Мойсієнко І.І. Біотопи природоохоронного науково-дослідного відділення «Буркути» національного природного парку «Олешківські піски» // Укр. Ботан. Журн. – 2016. – 74 (3). – С. 361-366. http://www.botany.kiev.ua/content_ubj_16.htm#u4_16

3. Захарова М.Я., Мойсієнко І.І. (2016). Флоро-ценотична приуроченість рідкісних видів природних лісів на Нижньодніпровських пісках. Чорноморськ. бот. ж., 12 (2): 206-213. doi:10.14255/2308-9628/16.122/9. <http://cbj.kspu.edu/index.php/uk/arkhiv-statej/2013-01-10-12-40-59/tom-12-2>

4. Мойсієнко І.І., Захарова М.Я., Скребовська С.В., Мойсієнко І.І. Нові знахідки видів роду *Asplenium* L. на Херсонщині // Чорноморськ. бот. ж. – 2017. – 13 (1). – С. 119-123. <http://cbj.kspu.edu/index.php/uk/arkhiv-statej/2017-06-06-13-33-09/tom-13-1>

5. Мойсієнко І.І., Данилик І.М., Мельник Р.П., Садова О.Ф., Захарова М.Я. 2019. *Schoenoplectiella mucronata* (Cyperaceae) у флорі України. Український ботанічний журнал, 76(1): 52–59. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj76.01.052>

П. 3

1. Залучення громадськості та науковців до проектування мережі Емеральд (Смарагдової мережі) в Україні / Полянська К.В., Борисенко К.А., Павlachик П., Мойсієнко І.І. та ін. / під ред. д.б.н. А.Куземко. Київ, 2017. – 304 с.

2. Судинні рослини Смарагдової мережі України під охороною Бернської конвенції / Колектив авторів під ред. В.А. Соломахи. - Житомир: Вид. О.О. Євенок, 2017. – 152 с.

3. Національний каталог біотопів України. За ред. А.А. Куземко, Я.П. Дідуха, В.А. Онищенко, Я. Шеффера. К.: ФОП Клименко Ю.Я., 2018. – 553 с.

4. Території, що пропонуються для включення у мережу Емеральд (Смарагдову мережу) України (тіньовий список, частина 2). Кол. авт. Під редакцією Борисенко К.А., Куземко А.А. – Київ: “LAT & K”, 2019. – 234 с.

5. Ходосовцев О.Є., Мойсієнко І.І., Бойко М.Ф., Кунц Б., Мельник Р.П., Загороднюк Н.В., Дармостук В.В., Захарова М.Я., Клименко В.М., Дайнеко П.М., Малюга Н. Г. Старовинні забуті парки Херсонщини. Херсон: Видавничий Дім «Гельветика», 2019. 300 с.

6. Мойсієнко І. І., Ходосовцев О. Є., Пилипенко І. О., Бойко М. Ф., Мальчикова Д. С., Клименко В. М., Пономарьова А. А., Захарова М. Я., Дармостук В. В.

7. Перспективні заповідні об'єкти Херсонської області.

Херсон: Видавничий Дім «Гельветика», 2020. 166 с. DOI: 10.32782/978-966-992-049-2/1-166

8. Біотопи степової зони України / Ред. академік НАН України Я.П. Дідух. – Київ – Чернівці: ДрукАРТ, 2020, 392 с.

9. Території, що пропонуються для включення у мережу Емеральд (Смарагдову мережу) України (тіньовий список, частина 3). Кол. авт. За редакцією Василюка О.В., Куземко А.А., Коломійчука В.П., Куцоконь Ю.К. – Чернівці: ДрукАрт, 2020. – 408 с.

П. 5

Загальноуніверситетські гранти:

1. Керівник міжнародного українсько-шведського гранту. Грант Шведського наукового комітету №348-2012-6112 «Як був переможений Схід: на шляху до екологічної історії Євразійських степів» (2013-2019 рр.).

Індивідуальні гранти:

2. Грант Польського комітету наукових досліджень «Оцінка ступеня ізоляції популяцій вибраних видів степових рослин виступаючих на курганах та інших залишках понтичних степів (південь України) та окреслення впливу величини та ступеня ізоляції залишків степу на їх флористичне багатство» (2014-2018);

2. «Підготовка Національного каталогу біотопів України» 50000 EuropeAid/135825/DH/SER/UA (2018, EuroraeonUnion)

«Підтримка України в апроксимації напрацьованого законодавства ЄС у сфері навколишнього середовища» (1.02-31.07.2018)

3. «Оцінка природоохоронного статусу видів флори і фауни та оселищ, затверджених на 37-му засіданні Постійного комітету Конвенції про охорону дикої флори та фауни

і природних середовищ існування в Європі» (EuropeAid/135825/DH/SER/UA (2018, EuropeanUnion) «Підтримка України в апроксимації напрацьованого законодавства ЄС у сфері навколишнього середовища») (1.10-31.12.2019);
4.Тревел грант до Польщі з 30 квітня по 5 травня 2019 р. для участі у Міжнародному навчально-планувальному семінарі з розвитку Смарагдової мережі в Україні (в рамках проекту «Розвиток громадських екологічних організацій та їх співпраці для розширення Смарагдової мережі в Україні», що фінансується Польсько-Американським Фондом Свободи в рамках програми RITA – «Зміни в регіоні», яку реалізує Фонд «Освіта для демократії») (2019 р.).
5.12та польова робоча нарада Євразійської степової групи (EDGG):
Внутрішньоальпійські сухі долини Швейцарії: шляхами Жосіаса Браун-Бланке II, 9-21 травня 2019 р., Швейцарія (тревел грант від світового спонсорського комітету Всесвітньої асоціації науки про рослинність (IAVS)) (9.05-22.05.2019)
П. 7
Секція № 9 за фаховим напрямом «Охорона навколишнього середовища» Наукової ради МОН (Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.09.2016 № 1060 або від 03.07.2017 № 983), 2016-2020 рр., експерт.
П. 8
- Керівник науково-дослідного проекту (роботи) прикладного наукового дослідження МОН № 0114U002518 «Фіторізноманіття як основа формування екомережі антропогенно фрагментованого

степового регіону» (2015-2016 рр.);
- Керівник науково-дослідного проекту (роботи) фундаментального наукового дослідження МОН № 0117Уо03016 «Антропогенна трансформація фіторізноманіття Північного Причорномор'я: закономірності та можливості управління процесом» (2017-2019 рр.).
- Відповідальний виконавець наукової теми «Стан флори та фауни біотопів безіменної затоки та прилеглої ділянки р. Десна поруч з вулицями Механізаторів та Рахматуліна в межах м. Чернігів (2020 р., ТОВ «Екоменеджмент груп»)»;
- Відповідальний виконавець наукової теми «Стан флори та фауни біотопів Подокалінівського родовища в околицях с. Подо-Калинівка Олешківського району Херсонської області (2020 р. ТОВ «Екоменеджмент груп»)».
- Заступник головного редактора фахового видання «Чорноморський ботанічний журнал». <http://cbj.kspu.edu/index.php/uk/pro-nas/redkolegiya-zhurnalu>
П. 10
Завідувач кафедри ботаніки ХДУ (працюю на цій посаді з 2013 р. по теперішній час)
П. 11
Офіційний опонент на дисертаційну роботу:
1. Чусова О.О. «Рослинність та біотопи басейну р. Красна» представлена на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук зі спеціальності 03.00.05 – ботаніка (2019 рік);
2. Мальцева С.Ю. Урбанofлори південно-західної частини Північного Приазов'я (на прикладі Бердянська, Приморська, Генічеська) представлена на

здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук зі спеціальності 03.00.05 – ботаніка (2019 рік);
3.Красняк О.І. «Триба Bromaeae Dumort. (Rosaceae) у флорі України (критико-таксономічний аналіз)» представлена на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук зі спеціальності 03.00.05 – ботаніка (2019 рік).
П. 12
1.Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С., Пономарьова А.А., Ходосовцев О.Є., Мойсієнко І.І., Бойко М.Ф. Науковий твір «Розробка проекту програми та схеми формування екологічної мережі Херсонської області». №61818, дата реєстрації 25 вересня 2015 року);
2.Ходосовцев О.Є., Пономарьова А.А., Мойсієнко І.І., Бойко М.Ф., Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С., Селюніна З.В., Наумович Г.О., Роман Є.Г. Науковий твір «Наукове обґрунтування щодо подальшого створення національного природного парку «Нижньодніпровський» (№ 61821, дата реєстрації 25 вересня 2015 року);
3.Ходосовцев О.Є., Мойсієнко І.І., Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С., Пономарьова А.А., Клименко В.М., Захарова М.Я., Дармостук В.В. // Свідоцтво про реєстрацію авторського права наукового твору «Розробка наукового обґрунтування створення регіонального ландшафтного парку «Гілея» (№ 72519, дата реєстрації 27 червня 2017 року);
4.Ходосовцев О.Є., Мойсієнко І.І., Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С., Пономарьова А.А., Бойко М.Ф., Селюніна З.В., Наумович Г.О. // Свідоцтво про реєстрацію

авторського права наукового твору «Наукове обґрунтування національного природного парку «Олешківські піски» (№ 72518, дата реєстрації 27 червня 2017 року).
5.Мойсієнко І.І., Пономарьова А.А., Ходосовцев О.Є., Бойко М.Ф., Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С., Семенюк С.К., Шапошнікова А.О., Браян Кунс // Свідоцтво про реєстрацію авторського права наукового твору «Наукове обґрунтування створення національного природного парку «Кам'янська Січ» (№ 64430, дата реєстрації 10 березня 2016 року).
П. 13
1.Мойсієнко І.І., Ходосовцев О.Є., Бойко М.Ф., Павлова Н.Р., Загороднюк Н.В., Мельник Р.П. та ін. Збірник навчальних програм факультету біології, географії і екології для спеціальностей 091 Біологія, 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), 091 Біологія (Ботаніка) рівнів вищої освіти «бакалавр», «магістр» / За заг.ред. Мальчикової Д.С. – Херсон, ПП Вишемирський В.С., 2017. -284 с.
2.Павлова Н.Р., Мойсієнко І.І., Мельник Р.П., Скребовська С.В. Систематика вищих рослин: лабораторний практикум для студентів спеціальності: 091 Біологія, 014 Середня освіта (біологія) денної та заочної форм навчання [Текст] / Н.Р. Павлова, І.І. Мойсієнко, Р.П. Мельник, С.В. Скребовська. – Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2018. -72 с.
3.Павлова Н.Р., Наумович Г.О., Мойсієнко І.І. Лабораторний практикум з ботаніки (анатомія і

морфологія рослин).
Для студентів денної
та заочної форм
навчання 1 курсу
спеціальності
«Біологія», Середня
освіта «Біологія»
Частина II [Текст] /
Н.Р. Павлова, Г.О.
Наумович, І.І.
Мойсієнко – Херсон:
ФОП Вишемирський
В.С., 2018. -88 с.
П.15

1.Мойсієнко Іван.
Національний
природний парк
«Кам'янська Січ».
Київ: Українська
Природоохоронна
Група, 2019. – 24 с.
2.Мойсієнко І., Садова
О., Лазарева А., Роман
Є. Національний
природний парк
«Олешківські піски».
Київ: Українська
Природоохоронна
Група, 2019. – 24 с.
3.Мойсієнко І.І., Мала
Г. Національний
природний парк
«Олешківські піски»:
лікарські рослини.
Київ: Українська
Природоохоронна
Група, 2019. – 6 с.
4.Мойсієнко І.І.,
Гайчєня Ю.
Національний
природний парк
«Олешківські піски»:
лишайники. Київ:
Українська
Природоохоронна
Група, 2019. – 6 с.
5.Мойсієнко І.І.,
Бойко К.
Національний
природний парк
«Олешківські піски»:
інвазійні види рослин.
Київ: Українська
Природоохоронна
Група, 2019. – 6 с.
П. 16

- Українське ботанічне
товариство,
посвідчення № 14182.
- IAVS (International
Association Vegetation
Science);
- EDGG (Eurasian Dry
Grassland Group).

П.17
20 років
П. 18

- Науково-технічна
рада Національного
природного парку
«Олешківські піски»
(2012-2018 рр.);
- Науково-технічна
рада Національного
природного парку
«Нижньодніпровський»;
- Науково-технічна
рада Національного
природного парку
«Джарилгацький»

						(2017-2018 pp.); - Науково-технічна рада Біосферного заповідника «Асканія-Нова» імені Ф.Е. Фальц-Фейна (2016-2018 pp.); - Кординаційна рада при Херсонській обласній державній адміністрації щодо розбудови екологічної мережі (2014-2016 pp.).	
145564	Шкуропат Анастасія Вікторівна	Доцент, Основне місце роботи	Біології, географії та екології	Диплом магістра, Херсонський державний університет, рік закінчення: 2007, спеціальність: 010103 Педагогіка і методика середньої освіти. Біологія, Диплом кандидата наук ДК 004452, виданий 17.02.2012	10	Сучасні інформаційні технології в біології	Базова освіта та наукова спеціальність відповідають дисципліні, що викладається. П.1. 1. Shkuropat A.V. Coherent Relations in EEGs of Adolescents with Partial Hearing Loss under Conditions of an Orthostatic Test / Shkuropat A.V. // Neurophysiology. – 50. – 2018/ – 365-371 https://link.springer.com/article/10.1007/s11062-019-09763-2 2. Shkuropat A. Cognitive Loading-Related Changes in the Coherence of EEG Rhythms in Hard-of-Hearing Adolescents / Shkuropat A. // Neurophysiology. – 48 (3). – 2016. – 197-204 https://link.springer.com/article/10.1007/s11062-016-9589-3 П.2. 1. Шкуропат А.В. Зміни нормованої спектральної потужності ритмів електроенцефалограм і дітей і підлітків із приглухуватістю / Шкуропат А.В., Тарасова О.О. // Фізіологічний журнал. – Т.63, № 1. – 2017. – С. 60-68 https://fz.kiev.ua/journals/2017_V.63/2017_1/1_2017-60-68.pdf 2. Шкуропат А.В. Зміни когерентності ритмів ЕЕГ у приглухуватих підлітків, пов'язані з когнітивним навантаженням / Шкуропат А.В. // Нейрофізіологія / Neurophysiology – 2016. - Т.48, № 3 – С. 197–204 http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2

_S21P03=FILA=&2_S2
1STR=NFL_2016_48_3
_9
3. Максименко, О.С.
Біологічна дія
еритропоетину у
різних концентраціях
на культуру клітин /
О.С. Максименко, А.В.
Шкуропат, О.М. Гасюк
// Український
журнал медицини,
біології та спорту. –
№ 4. – 2017. – С. 185-
188
[http://www.jmbs.com.u
a/wp-
content/uploads/2017/
10/36.6.pdf](http://www.jmbs.com.ua/wp-content/uploads/2017/10/36.6.pdf)
4. Шкуропат А.В.
Нормована
спектральна
потужність ЕЕГ
головного мозку
приглухуватих
підлітків під час
ортостатичної проби /
Шкуропат А.В. //
Український журнал
медицини, біології та
спорту. – 2015. - № 1
(1)
[http://www.jmbs.com.u
a/wp-
content/uploads/2017/
02/43.pdf](http://www.jmbs.com.ua/wp-content/uploads/2017/02/43.pdf)
5. Шкуропат, А.В.
Електроенцефалограф
ія: історія методу /
Шкуропат А.В.,
Дишлик В.М.//
Природничий
альманах. Біологічні
науки, випуск 25.
Збірник наукових
праць. – Херсон: Вид-
во ПП Вишемирський
В. С., 2019. – С. 109 -
122.
[http://ekhsuir.kspu.edu
/xmlui/handle/1234567
89/7809](http://ekhsuir.kspu.edu/xmlui/handle/123456789/7809)
6. Шкуропат, А. В.
Зміни інтенсивності
електрогенезу ритмів
ЕЕГ приглухуватих
підлітків під час
вирішення логічних
задач //Природничий
альманах. Сер.:
Біологічні науки. –
2015. – №. 22. – С.
105-114
[http://na.kspu.edu/ind
ex.php/na/article/view
/460](http://na.kspu.edu/index.php/na/article/view/460)
7. Шкуропат, А.В.
Ефективність
віртуальних
лабораторних
практикумів з
Фізіології людини і
тварин у структурі
підготовки /
Шкуропат А.В., Гасюк
О.М. // Information
Technologies in
Education. 2018. № 1
(34). С. 62-70
[http://www.irbis-
nbuv.gov.ua/cgi-](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-)

bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?
C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN
&IMAGE_FILE_DOW
NLOAD=1&Image_file_name=PDF/itvo_2018_1_7.pdf

8. Шкуропат, А.В.
Морфологічні зміни еритроцитів вагітних різних триместрів / Шкуропат А.В. // Український журнал медицини, біології та спорту. – 2017. - № 2 (1). – С. 258-261
<http://www.jmbs.com.ua/wp-content/uploads/2017/10/45.4.pdf>

9. Гладка І.В.
Ефективність хімічних та біологічних методів превенції розвитку бактеріозів плодів *sarsicum anuum* / Гладка І.В., Шкуропат А.В. // Природничий альманах. Біологічні науки, випуск 23. Збірник наукових праць. – Херсон: Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2016. – С. 13 – 20
<http://na.kspu.edu/index.php/na/article/view/462>

10. Головченко І.В.
Особливості реагування концентрації хлоридів в крові жінок 18-21 років при різних фізичних навантаженнях / І.В. Головченко, А.А. Чернозуб, М.І. Гайдай, Шкуропат А.В. // Фізіологічний журнал. – Т.65, № 3 (додаток). – 2019. – С. 147-148

11. Головченко І.В.
Особливості обміну електролітів у крові жінок 18-21 років в умовах використання різних видів фітнесу / Головченко І.В., Шкуропат А.В. // Природничий альманах. Біологічні науки, випуск 28. Збірник наукових праць. – Херсон: Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2020. – С. 33 - 43. ISSN 2524-0838
<https://doi.org/10.32999/ksu2524-0838/2020-28-3>

П.8.
Природничий альманах. Серія: біологічні науки (член редколегії). Категорія Б

П.10.
Керівник практик факультету (Розпорядження №

616-Д від 27.08.2019 р., Наказ від 17.09.2020 № 846-Д) П.13.

1. Шкуропат А. Інформаційні технології в галузі біології: практикум. Для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 091 Біологія, 014 Середня освіта (Біологія). – Херсон: ПП Вишемірський. – 2018. – 44 с.

2. Шкуропат А. Основи лабораторної практики: методичні рекомендації. Для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 091 Біологія. – Херсон: ПП Вишемірський. 2018. - 34 с.

3. Шкуропат А.В. Гістологія з основами ембріології: методичні рекомендації до лабораторних занять для студентів спеціальності Біологія*. Для студентів денної, заочної та екстернатної форми навчання. –Херсон: ПП Вишемірський. 2018. — 84 с.

П.14.
Керівництво студентом, що зайняв призове місце у I етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів (Біологія), Максименко О.С., Гайчєня Ю.;
Керівництво студентом, що зайняв призове місце у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (Біологія), Мелітопольський університет ім. Богдана Хмельницького, 27-28 квітня 2017 р Максименко О.С. (Призове місце); Гайчєня Ю. (грамота за найкраще виконання завдань практичного туру з ботаніки);
Студент, який переміг у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт в галузі біології (II місце, Омеляненко Іванна), м.Полтава, 2019 рік.
Керівництво постійно діючим студентським

						<p>науковим гуртком/проблемною групою «Гістологія та біотехнологія»;</p> <p>П.16. Член Українського фізіологічного товариства.</p> <p>П.17. Досвід практичної роботи за спеціальністю 10 років.</p>
208222	Бесчасний Сергій Павлович	Доцент, Основне місце роботи	Біології, географії та екології	<p>Диплом магістра, Херсонський державний університет, рік закінчення: 2009, спеціальність: 010103 Педагогіка і методика середньої освіти. Біологія, Диплом кандидата наук ДК 023492, виданий 23.09.2014</p>	8	<p>Інтегративна регуляція фізіологічних функцій</p> <p>Базова освіта та наукова спеціальність відповідають дисципліні, що викладається. П.1. Kolupaev Yu. E. Gasotransmitters and Their Role in Adaptive Reactions of Plant Cells / Yu.E. Kolupaev, Yu. V. Karpets, S.P. Beschasniy, A.P. Dmitriev // Cytology and Genetics, 2019, 53(5), pp. 392-406. https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85073248483&origin=SingleRecordEmailAlert&dgcid=raven_sc_affil_ru_email&txGid=2b642f28cab9c9e85c444096547a1ado</p> <p>П.2. 1. Бесчасний С.П. Інтерлейкіновий профіль дітей в умовах слухової сенсорної деривації / О.М. Гасюк, С.П. Бесчасний // Український журнал медицини, біології та спорту (біологічні, медичні науки). – Миколаїв: СПД Румянцева Г.В. - 2015. - №1. - С. 126-130. ISSN 2524-0838 http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/2343</p> <p>2. Бесчасний С.П. Реакція мастоцитів на перфузію серця розчином інтерферону / О.М. Гасюк, С.П. Бесчасний, М.М. Найдъонов // Природничий альманах. Біологічні науки, випуск 22. Збірник наукових праць. – Херсон: ПП Вишемирский, 2015. – С. 3-10. ISSN 2524-0838 http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/8074</p> <p>3. Бесчасний С. П. Вплив рекомбінантного інтерферону альфа на електричну активність</p>

і метаболізм
ізолюваного серця /
С.П. Бесчасний
//Український журнал
медицини, біології та
спорту. – 2017. – №. 2.
– С. 193-199.
<http://www.jmbs.com.ua/wp-content/uploads/2017/10/34.4.pdf>

4. Beschasnyi S. P. Recombinant interferon-alpha effects on electrical activity and metabolism of the mouse isolated heart / O. M. Hasiuk, S. P. Beschasnyi // Екологічні дослідження у вищих навчальних закладах : збірка наукових праць / за ред. М. М. Сидорович. – Херсон : ФОП Вишемирський В. С., 2018. - С. 200-205.
<http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/8074>

5. Lebid A. Efect of metformin stimulated endothelial NOS on lymphocytic proliferation / A. Lebid, S. Beschasniu // Природничий альманах. – 2019. – №. 26, с 7 – 11.
<http://na.kspu.edu/index.php/na/article/view/544>

6. Beschasnyi S. CO-Releasing Molecule (CORM-2) in the Regulation of Ca²⁺-Dependent K⁺-Permeability of Erythrocyte / S. Beschasnyi, O. Hasiuk // Ukrainian Journal of Medicine, Biology and Sport. – 2020. – 5 (2). – P. 166-171
<https://jmbs.com.ua/en/archive/5/2/166>

7. Бесчасний С. Роль газотрансміттерів у реалізації імунних реакцій / С. Бесчасний, О. Гасюк // Природничий альманах. – 2020. – №. 28. - С. 6 – 22.
<http://na.kspu.edu/index.php/na/article/view/596>

П.3.
Імунологія : навч. посіб. / С.П.Бесчасний, О.М. Гасюк – Херсон, ФОП Вишемирський В.С., 2019 – 196 с. ISBN 978-617-7573-82-0

П.8.
Відповідальний виконавець держбюджетної науково-дослідної

теми «Молекулярний баркод симбіотичних угруповань як основа для оцінки структури наземних літогенних біотопів РК № 0119U000105»;

Керівник ініціативної науково-дослідної кафедральної теми «Дослідження механізмів плейотропного впливу рекомбінантного інтерферону альфа на організм» (№ державної реєстрації 0117U005021).

Член редколегії:
- Природничий альманах (серія Біологічні науки) Херсонський державний університет. Категорія Б.

П.9.
Участь у журі II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології (2019 р.).

П.10.
Завідувач навчально-наукової лабораторії молекулярної біології ХДУ.

П.13.
1. Бесчасний С.П. Лабораторний практикум з біофізики / С.П. Бесчасний. – Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2017. – 84 с.
2. Бесчасний С.П. Лабораторний практикум з курсу “Токсикологія” / С.П. Бесчасний, Ю.С. Самойленко. – Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2017. – 56 с.
3. Бесчасний С.П. Математичні методи в біології: практикум для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 091 Біологія, 014 Середня освіта (Біологія) / С.П. Бесчасний. – Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2017. – 64 с.
4. Бесчасний С.П. Лабораторний практикум з курсу “мікробіологія з основами імунології” для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 226 Фармація, промислова фармація / С.П. Бесчасний. – Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2017. – 42 с.

П.16.
Член Українського

						Фізіологічного товариства імені П.Г. Костюка (з 2008 року) П. 17. Досвід практичної роботи 8 років.	
130620	Гасюк Олена Миколаївна	Завідувач кафедри, Основне місце роботи	Біології, географії та екології	Диплом магістра, Херсонський державний педагогічний університет, рік закінчення: 1999, спеціальність: 010103 Педагогіка і методика середньої освіти. Біологія, Диплом кандидата наук ДК 025010, виданий 30.06.2004, Атестація доцента 12/ДЦ 017849, виданий 21.06.2007	21	Адаптогенез живих систем	Базова освіта та наукова спеціальність відповідають дисципліні, що викладається. П.2. 1. Hasiuk O. CO-Releasing Molecule (CORM-2) in the Regulation of Ca ²⁺ -Dependent K ⁺ -Permeability of Erythrocyte / S. Beschasnyi, O. Hasiuk // Ukrainian Journal of Medicine, Biology and Sport. – 2020. – 5 (2). – P. 166-171 https://jmb.s.com.ua/en/archive/5/2/166 2. Гасюк О.М. Участь цитокінів у адаптаційних реакціях (огляд літератури) / О.М.Гасюк, В.А.Швець // Природничий альманах. Біологічні науки, вип. 27. 3б. наук. праць. – Херсон: Вид-во ПП Вишемирський В.С., 2019. – С. 145-161. http://na.kspu.edu/index.php/na/article/view/581 3. Гасюк О.М. Ефективність віртуальних лабораторних практикумів з фізіології людини і тварин у структурі підготовки фахівця-біолога / О.М. Гасюк, А.В. Шкуропат // Information Technologies in Education. - 2018. - № 1 (34). – С. 62-70. http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2018_1_7 4. Гасюк О.М. Біологічна дія еритропоетину у різних концентраціях на культуру клітин / О.М.Гасюк, О.С. Максименко, А.В.Шкуропат // Український журнал медицини, біології та спорту (біологічні, медичні науки). – 2017. – №4 (6). – С. 185-188. http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/123456789/7824/1/Шкуропат%2С%20Максименко%2С%20Гасюк185-188.pdf 5. Гасюк О.М. Фізична працездатність в умовах впливу еритропоез-

стимулюючого фактору / О.М.Гасюк, Ю.С.Самойленко, Т.О.Половинко, С.Ю.Леоненко // Природничий альманах. Біологічні науки, вип. 23. Зб. наук. праць. – Херсон: Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2016. – С. 5 – 13. <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/2344>

6. Гасюк О.М. Інтерлейкіновий профіль дітей в умовах слухової сенсорної деривації / О.М.Гасюк, С.П.Бесчасний // Український журнал медицини, біології та спорту (біологічні, медичні науки). – Миколаїв: СПД Румянцева Г.В. - 2015. - №1. - С. 126-130 <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/2343>

7. Гасюк О.М. Реакція мастоцитів на перфузію серця розчином інтерферону / О.М.Гасюк, С.П.Бесчасний, М.М.Найдьонов // Природничий альманах. Біологічні науки, вип. 22., Зб. наук. праць. – Херсон: ПП Вишемирський, 2015. – С. 3-10. <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/8074>

П.3.

1. Імунологія : навч. посіб. / С.П.Бесчасний, О.М.Гасюк – Херсон, ФОП Вишемирський В.С.. 2019 – 196 с. ISBN 978-617-7573-82-0

2. Клітинні основи кровотворення : навч.-метод. посіб. / О. М. Гасюк - Херсон : ФОП Вишемирський В.С., 2019. – 92 с. ISBN 978-617-7573-83-7.

П.8.

Керівник теми: «Вплив деяких вазоактивних речовин на центральні та периферичні лімфоїдні органи білих мишей» (державний реєстраційний номер 0117U001764)

Керівник теми: «Адаптаційні процеси організму в умовах цитокінового навантаження»

(державний реєстраційний номер 0119U101093).
Член редколегій:
- Природничий альманах (серія Біологічні науки) Херсонський державний університет; категорія Б
- Український журнал медицини, біології та спорту (серія Біологічні науки, Медичні науки) Чорноморський державний університет ім. Петра Могили (м. Миколаїв); Харківська медична академія післядипломної освіти; Херсонський державний університет; категорія Б.

П.9.
Керівництво студентом, яка зайняла призове місце у Всеукраїнській студентській олімпіаді з біології. Максименко О. (Мелітопольський університет ім. Богдана Хмельницького, 27-28 квітня 2017 р.)
Керівництво студентом, який зайняв призове місце у II етапі МАН (Половинко Талліна, 2017; Чепель Ірина, Ярошенко Єлизавета, 2018)
Керівництво студентом (Чепель Ірина), який зайняв II місце на III етапі Всеукраїнського конкурсу науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2019 році.
Член журі обласного етапу учнівської олімпіади з біології (2019, 2020 рр.).

П.10.
Завідувач кафедри біології людини та імунології ХДУ, Завідувач лабораторії фізіології кровообігу.

П.14.
Керівник студентського наукового гуртка «Фізіологія людини і тварин».

П.16.
Голова регіонального осередку Українського фізіологічного товариства імені П.Г. Костюка.

П.17.
Досвід практичної роботи за

							спеціальністю 21 рік.
130724	Ходосовцев Олександр Євгенович	Професор, Основне місце роботи	Біології, географії та екології	Диплом доктора наук ДД 003962, виданий 10.11.2004, Диплом кандидата наук КН 014564, виданий 05.06.1997, Атестат доцента ДЦ 005345, виданий 20.06.2002, Атестат професора 02ПР 004178, виданий 16.02.2006	23	Магістерський семінар	Базова освіта та наукова спеціальність відповідають дисципліні, що викладається. П.1. 1.Frolov I., Vondrak J., Fernandez-Mendoza F., Wilk K., Khodosovtsev A., Halici M. 2016. Three new, seemingly- cryptic species in the lichen genus Caloplaca (Teloschistaceae) distinguished in two- phase phenotype evaluation. Ann. Bot. Fennici. 53: 243-262. SNIP (2016) = 0.598 2.Khodosovtsev A.Ye., Darmostuk V.V. 2016. Pleospora xanthoriae sp. nov. (Pleosporaceae, Pleosporales), a new lichenicolous fungus on Xanthoria parietina from Ukraine, with key to the known lichenicolous species of Dacampia and Pleospora. Opuscula Philolichenum. 15: 6-11. SNIP (2016) = 0.500 3.Khodosovtsev A.Ye., Gavrylenko L.M., Klymenko V.M. 2016. Katherinomyces cetrariae gen. et sp. nov. (asexual Ascomycota) and Sphaerellothecium aculeatae sp. nov. (Mycosphaerellaceae), new lichenicolous fungi on Cetraria aculeata in Ukraine. Nova Hedwigia, 103: P. 47- 55. SNIP (2016) = 0.627 4.Khodosovtsev A.Ye., Darmostuk V.V. 2016. New for Ukraine species of lichenicolous fungi. Folia Cryptogamica Botanica, 53: 93-99. SNIP (2016) = 0.537 5.Khodosovtsev A.Ye., Darmostuk V.V. 2017. Zwackhiomyces polischukii sp. nov., and other noteworthy lichenicolous fungi from Ukraine. Polish Botanical Journal 62(1): P. 27-35. SNIP (2016) = 0.515. 6.Darmostuk V.V., Khodosovtsev A.Ye. 2018. Roselliniella lecideae sp. nov. and other interesting lichenicolous fungi from the Northern Black Sea region (Ukraine). Turkish journal of Botany 42: 354-361. SNIP (2017) = 0.946. 7.Khodosovtsev A.Ye, Darmostuk V.V., Suija

A., Ordynets A.
Didymocyrtis trassii sp.
nov. and other
lichenicolous fungi on
Cetraria aculeata. The
Lichenologist, 55(05):
529-540.

8. Khodosovtsev A. Ye.,
Darmostuk V., Didukh
Ya. P., Pylypenko I. O.
2019. Verrucario
viridulae-
Staurotheletum
hymenogoniae, a new
calicolous lichen
community as a
component of
petrophytic grassland
habitats in the Northern
Black Sea region.
Mediterranean Botany
40(1): 21-32.

9. Darmostuk V. V.,
Khodosovtsev A. Y.
2019. Epibryon
kondratyukii sp. nov., a
new algicolous fungus,
and notes on rare
lichenicolous fungi
collected in Southern
Ukraine Folia Cryptog.
Estonica, Fasc. 56: 109–
116.

П.2.
1. Ходосовцев О.Є.,
Дармогук В.В.,
Мойсієнко І.І.,
Захарова М.Я., Деркач
О.М. (2019). Fulgensia
desertorum
(Teloschistales,
Teloschistaceae) та
інші вразливі
лишайники в
угрупованні Toninio-
Psoretum decipientis //
Укр. ботан. журн.
76(3): 236-242.

2. Ходосовцев О.Є.,
Дармогук В.В.,
Ходосовцева Ю.А.,
Гайченя Ю.В. (2019).
Лишайники та
ліхенофільні гриби
Трикратського
гранітного масиву
(Україна).
Чорноморськ. бот. ж.,
15 (1): 54–68.

3. Ходосовцев О.Є.,
Дармогук В.В.,
Мойсієнко І.І.,
Давидов О.В. (2018).
Лишайники та
ліхенофільні гриби
острова Березань з
ногatkami щодо його
флористичного та
ландшафтного
різноманіття.
Чорноморськ. бот. ж.,
14 (3): 279–290. doi:
10.14255/2308-
9628/18.143/6

4. Khodosovtsev O. Ye.,
Darmostuk V. V. (2018).
New for Ukraine
species of lichens and
lichenicolous fungi
from marl limestones in
the Northern Black Sea

Region // Ukrainian botanical journal 75(1): 33-37.

5.Ходосовцев О.Є., Дармостук В.В., Ходосовцева Ю.А., Наумович Г.О., Малюга Н.Г. (2018). Лишайники та ліхенофільні гриби Чалбаської арени нижньодніпровських пісків (Херсонська область) //Чорноморськ. бот. ж., 14(1): 69–90. П.3.

1.Мойсієнко І. І., Ходосовцев О. Є., Пилипенко І. О., Бойко М. Ф., Мальчикова Д. С., Клименко В. М., Пономарьова А. А., Захарова М. Я., Дармостук В. В. Перспективні заповідні об'єкти Херсонської області. Херсон: Видавничий Дім «Гельветика», 2020. 166 с. DOI: 10.32782/978-966-992-049-2/1-166

2.Біотопи степової зони України / Ред. академік НАН України Я.П. Дідух. – Київ – Чернівці: ДрукАРТ, 2020, 392с.

3.Ходосовцев О.Є., Мойсієнко І.І., Бойко М.Ф., Кунц Б., Мельник Р.П., Загороднюк Н.В., Дармостук В.В., Захарова М.Я., Клименко В.М., Дайнеко П.М., Малюга Н. Г. Старовинні забуті парки Херсонщини. Херсон: Видавничий Дім «Гельветика», 2019. 300 с.

4.Національний каталог біотопів України. За ред. А.А. Куземко, Я.П. Дідуха, В.А. Онищенко, Я. Шеффера. – К.: ФОП Клименко Ю.Я., 2018. – 442 с.

5.Жолос О., Ягенська Г.В., Толстановна Г.М., Додь В.В., Довгаль І.В., Ходосовцев О.Є., Костіков І.Ю., Волгін С.О., Сиволоб А.В., Скрипник Н.В. Біологія: підручник для загальноосвітніх навчальних закладів. 8 клас. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2016. – 316 с.

6.Дідух Я.П., Мала Ю.І., Пашкевич Н.А., Фіцайло Т.В., Ходосовцев О.Є. Біотопи Гірського

Криму. – К.: ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2016. – 292 с.

П.4.
Тетяна Олексіївна Бойко – кандидат біологічних наук, 03.00.21 – мікологія (2011), Сергій Вікторович Постоялкін, кандидат біологічних наук, 03.00.21 – мікологія (2012)

П.5.
1. Lichens employed in the monitoring of global changes influencing natural forests in the Ukrainian Carpathians (2019-2020, Ministry of Education and Science of Ukraine, international Ukrainian-Czech project, leader of the Ukrainian team)
2. How the East was Won: Towards an environmental history of the Eurasian Steppe (Swedish-Ukrainian project, 2013-2019, member of the team)

П.7.
Експерт наукової ради Міністерства освіти і науки України, секція 15: біологія, біотехнологія та актуальні питання медицини

П.8.
1. Керівник наукових тем (останні 5 років):
1. Lichens employed in the monitoring of global changes influencing natural forests in the Ukrainian Carpathians (2019-2020, Ministry of Education and Science of Ukraine, international Ukrainian-Czech project, leader of the Ukrainian team)
2. Молекулярна філогенія, таксономія, різноманіття та охорона фіто- та ліхенобіоти Північного Причорномор'я (2016–2018 рр., Міністерство освіти і науки України)
3. Ministry of Education and Science of Ukraine, Молекулярний баркод симбіотичних угруповань як основа для оцінки структури наземних літогенних біотопів (2019-2021 роки, N 0119U000105, Міністерство освіти і науки України)
4. Розробка наукового обґрунтування

значення
«Новодмитрівський ліс» (2018 рік, обласна рада Херсонської області, екологічний фонд)
11.Картка первинного обліку ботанічного заказника місцевого значення «Шаби» (2019 рік, обласна рада Херсонської області, екологічний фонд)
12.Картка первинного обліку заповідного урочища «Голопристанський акацієвий ліс» (2019 рік, обласна рада Херсонської області, екологічний фонд)
13.Картка первинного обліку пам'яток природи на території Збур'ївського ЛМГ (2019 рік, обласна рада Херсонської області, екологічний фонд)
14.Картка первинного обліку пам'ятки природи «Вікові сосни» (2019 рік, обласна рада Херсонської області, екологічний фонд)
15.Оцінка впливу робіт за проектом «Нове будівництво сонячної електростанції потужністю 50 МВт на території Голопристанського району Херсонської області (2019 р., Атлас Кепітал Енерджі)
16.Оцінка впливу робіт за проектом «Нове будівництво сонячної електростанції потужністю 50 МВт на території Голопристанського району Херсонської області» на стан раритетного біорізноманіття та біотопів в межах об'єкту Смарагдової мережі «Кінбурнська Коса» (2019 Р., Атлас Кепітал Енерджі)
17.Розробка заходів, які пом'якшують вплив проекту «Нове будівництво сонячної електростанції потужністю 50 МВт на території Голопристанського району Херсонської області» на біорізноманіття та біотопи (2019 Р., Атлас Кепітал Енерджі)
18Development and implementation of

biodiversity conservation and monitoring measures for major species during the construction of a 50 MW solar power plant (2019 p., Атлас Кепітал Енерджі)

19. Стан флори та фауни біотопів у місті впадіння річки Веревчиної у річку Кошову в межах м. Херсон (2019 р., ТОВ «Екоменеджмент груп»)

20. Стан флори та фауни біотопів берегової зони та частини Утлюкського лиману прилеглої до с. Щасливцева та с. Генічеська Гірка в межах Генічеського району Херсонської області (2019 р., ТОВ «Екоменеджмент груп»)

21. Стан флори та фауни біотопів безіменної затоки та прилеглої ділянки р. Десна поруч з вулицями Механізаторів та Рахматуліна в межах м. Чернігів (2020 р., ТОВ «Екоменеджмент груп»)

21. Стан флори та фауни біотопів Подокалинівського родовища в околицях с. Подо-Калинівка Олешківського району Херсонської області (2020 р. ТОВ «Екоменеджмент груп»)

Членство в редакційних колегіях:
Головний редактор Чорноморського ботанічного журналу (фаховий)
Член редакційної колегії Українського ботанічного журналу (Web of Science)

П. 9.
Член журі Всеукраїнської учнівської олімпіади з екології
Член журі Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології

П. 10.
Завідувач кафедри ботаніки Херсонського державного університету (2004 – 2011 рр.)
Декан факультету біології, географії і екології Херсонського державного університету (2011 – 2012 рр.)

Ректор Херсонського державного університету (2011-2015 рр.)
Завідувач наукової лабораторії біорізноманіття та екологічного моніторинга ім. Й.К. Пачоського Херсонського державного університету (1998 р. - по теперішній час)
П. 11.
Член спеціалізованої ради Д 26.211.01 по захисту дисертацій на здобуття ступеня доктора біологічних наук при Інституті ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
П 12.
1.Ходосовцев О.Є., Пономарьова А.А., Мойсієнко І.І., Бойко М.Ф., Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С., Селюніна З.В., Наумович Г.О., Роман Є.Г. Науковий твір «Наукове обґрунтування щодо подальшого створення національного природного парку «Нижньодніпровський» [The scientific background for creation of National Nature Park "Nizhnyodniprovs`kiy"] № 61821, дата реєстрації 25.09.2015.
2.Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С., Пономарьова А.А., Ходосовцев О.Є., Мойсієнко І.І., Бойко М.Ф. Науковий твір «Розробка проекту програми та схеми формування екологічної мережі Херсонської області» [The program of the scheme and formation of the ecological net in Kherson region] №61818, дата реєстрації 25.09.2015.
3.Ходосовцев О.Є., Мойсієнко І.І., Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С., Пономарьова А.А., Клименко В.М., Захарова М.Я., Дармогук В.В. // Свідоцтво про реєстрацію авторського права наукового твору «Розробка наукового обґрунтування створення регіонального ландшафтного парку «Гілея» [The scientific

background for creation of Regional Landscape Park "Gileya"] (від 27 червня 2017 року № 72519)
4.Ходосовцев О.Є., Мойсієнко І.І., Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С., Пономарьова А.А., Бойко М.Ф., Селюніна З.В., Наумович Г.О. // Свідцтво про реєстрацію авторського права наукового твору «Наукове обґрунтування національного природного парку «Олешківські піски» [The scientific background for creation of National Nature Park "Oleshkivski pisky"] (від 27 червня 2017 року № 72518)
5.Бойко М.Ф., Ходосовцев О.Є. Спосіб оцінки ступеня змін псамофітних екосистем під дією інфляційних та демутаційних процесів із використанням лишайників та мохоподібних [A method for evaluating the degree of psamophytic ecosystems change under the influence of inflation and demutation processes using lichens and mosses]. Патент на корисну модель № 123378. Зареєстровано в Державному реєстрі патентів України на корисні моделі 26.02.2018.
П. 13.
1.Карташова І.І., Ходосовцев О.Є., Жирок І.М. Біоетичні поняття екології. Навчально-методичний посібник для вчителів. – Херсон: ПП Вишемірський В.С., 2017. - 76 с.
2.Карташова І.І., Ходосовцев О.Є., Нечай І.В. Дидактика біологічних задач. Навчально-методичний посібник для вчителів. – Херсон: ПП Вишемірський В.С., 2017. - 52 с.
3.Карташова І.І., Ходосовцев О.Є., Фурсова О.В., Борисенко Н.М. Екологічна освіта дітей в екологічно-орієнтованій

діяльності.
Навчально-методичний посібник для вчителів – Херсон: ПП Вишемірський В.С., 2017. - 76 с.

П 14.
Науковий керівник Валерія Дармостука - стипендіата Кабінету Міністрів України для молодих вчених 2018-2020 рр.

П.15.
1.Ходосовцев О.Є., Мойсієнко І.І., Мельник Р.П., Павлов В.В., Загороднюк Н.В. 2017. Михайло Федосійович Бойко: до 75 річчя з дня народження вчителя. Чорноморський ботанічний журнал 13(1): 124-125.

2.Ходосовцев О.Є., Дармостук В.В., Дідух Я.П., Бойко М.Ф. Експедиція з вивчення біотопів південних степів України. Чорноморський ботанічний журнал 13 (3): 362–366.

3.Ходосовцев О.Є., Бойко М.Ф., Громакова А.Б., Малюга Н.Г., Дармостук В.В. Сергій Якович Кондратюк: 60 років з дня народження. Чорноморський ботанічний журнал, 15(2): 202-213.

4.Ходосовцев О.Є. 2019. Експедиції по водоспадах рівнинної частини України. Чорноморський ботанічний журнал, 15(1): 89-94.

5.Сухомлин М.М., Джаган В.В., Ходосовцев О.Є. 2019. Кондратюк Тетяні Олексіївні – 60. Чорноморський ботанічний журнал, 14(4): 396-399.

П 16.
Віце-президент Українського ботанічного товариства. Посвідчення дійсного члена Українського ботанічного товариства №14181.

П.17.
Досвід практичної роботи 23 роки.

П 18.
Член науково-технічної ради (наукове консультування у тому числі) від Херсонського

						державного університету природоохоронної установи - Національного природного парку «Нижньодніпровський» (за наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 124 від 17.03.2017).	
125257	Бойко Михайло Федосійович	Професор, Основне місце роботи	Біології, географії та екології	Диплом доктора наук ДТ 015977, виданий 07.08.1992, Диплом кандидата наук БЛ 001050, виданий 09.06.1976, Атестат доцента ДЦ 080649, виданий 08.05.1985, Атестат професора ПР 000428, виданий 29.06.1992	41	Методологія та організація наукових досліджень в біології та професійна і корпоративна етика	Базова освіта та наукова спеціальність відповідають дисципліні, що викладається. П. 1 1. Ellis L. T., O. M. Afonina, R. L. Andriamiarisoa, G. Asthana, R. Bharti, P., M. Boiko, show all. (2018) New national and regional bryophyte records, 56// Journal of Bryology, Vol. 40 (3). - P. 271-296. /doi.org/10.1080/03736687.2018.1487687 doi.org/10.1080 . 2. Ellis L. T., Aleffi M., Bednarek-Ochyra H., Bakalin V. A., Boiko M. Et al. (2017). New national and regional bryophyte records, 51. Plagiothecium latebricola Schimp. // Journal of Bryology, 39 (2): 177-190. doi.org/10.1080/03736687.2017.1298297 . 3. Ellis, L. T., Afonina, O. M., Andriamiarisoa, R. L., Bednarek-Ochyra, M., (2017). New national and regional bryophyte records, 53. - 6. Atrichum tenellum (Rohl.) Bruch & Schimp. // Journal of Bryology, Vol. 39 (4). - P. 368-387. doi.org/10.1080/03736687.2017.1384204 . 4. Ellis L. T., O. M. Afonina, I. V. Czernyadjeva, L. A. Konoreva, A. D. Potemkin, V. M. Kotkova, M. Boiko show all. New national and regional bryophyte records, 63, Journal of Bryology, Published online: 18 May 2020 П.2 Опубліковано 16 статей, в т.ч: 1. Бойко М.Ф., Овсієнко В.М., Скребовська С.В. Молекулярно-генетичні дослідження моху Aulacomnium

arenopaludosum // Укр. ботан. журн., 2016, 73 (3): 255–261: doi: 10.15407/ukrbotj73.03.255.

2. Бойко М.Ф., Бойко Л.М. Українські назви надродових таксонів мохоподібних // Чорноморськ. бот. ж., 2016, 12 (2): 154–164. doi: 10.14255/2308-9628/16.121/2.

3. Boiko M.F., Virchenko V.M., Lobachevska O.V. (2017). Recent literature of bryophytes in Ukraine (2011–2015). Chornomors'k. bot. z., 13 (3): 345–361. doi:10.14255/2308-9628/17.133/9.

4. Ходосовцев О.Є., Дармогук В.В., Дідух Я.П., Бойко М.Ф. (2017). Експедиція з вивчення біотопів південних степів України. Chornomors'k. bot. z., 13 (3): 362–366. doi:10.14255/2308-9628/17.133/10.

5. Boiko M.F. (2018). The Burkuty Plavni landmark is an oasis of the northern bryoflora in the southern steppe zone of Ukraine. Chornomors'k. bot. z., 14 (1): 56–68. doi: 10.14255/2308-9628/18.141/5.

6. Boiko M.F., Dubyna D.V., Didukh Ya.P. et al. Yuriy Shelyag-Sosonko is a prominent representative of the scientific elite, the founder of Ukrainian geobotanical science (01/10/1933 – 12/13/2019)// Чорноморськ. бот. ж., 16 (1):289-298.

П.8
Виконавець науково-дослідної теми ХДУ № 0116U004735 «Молекулярна біологія, таксономія, різноманіття та охорона фіторізноманіття півдня України». 2016-2018 рр. У 2016-2017 рр. - 1 аспірант по спеціальності 03.00.05 – ботаніка, тема дисертації «Урбодендрофлора Херсона».

П. 9
У 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 рр. голова журі міського та обласного етапів конкурсу

Херсонського відділення Малої академії наук України. Накази по ХДУ та Малій академії наук П.11
До квітня 2014 р. член спеціалізованої вченої ради Нікітського ботанічного саду-Національного наукового центру НААН України (Автономна Республіка Крим), спеціальність 03.00.05 – ботаніка.
П. 12
1.Бойко М.Ф. Патент на корисну модель №82865. Спосіб оцінки ступеня антропогенної дигресії степових екосистем з використанням мохоподібних. Зареєстровано у Державному реєстрі України 27.08.2013.
2.Бойко М.Ф., Ходосовцев О.Є. 2018. Патент на корисну модель № 123378 «Спосіб оцінки ступеня змін псамофітних екосистем під дією інфляційних та демутаційних процесів із використанням асоціацій лишайників та мохоподібних. Зареєстровано в Державному реєстрі патентів України на корисні моделі 26.02.2018.
3.Бойко М.Ф., Бойко П.М. Патент на корисну модель № 136221. Спосіб оцінки ступеня антропогенної дигресії лісових екосистем із використанням мохоподібних. Зареєстровано у Державному реєстрі патентів України 12.08.2019.
П.13.
1. Бойко М.Ф. 2018. Методика дослідження мохоподібних. Навч. посібник Херсон: Ви-во В.П.Вишемірський.– 112 с.
2. Бойко М.Ф. Ботаніка. Водорості та мохоподібні. Підручник з грифом МОН.- Київ: Ліра-К. - 2019.- 272 с.
П.16
Член Українського ботанічного

						товариства НАН України. Квиток № 315, виданий 10.ІІІ 1972 року. Голова Херсонського відділення УБГ з вересня 1983 року. П.18 Національний природний парк «Нижньодніпровський», член науково-технічної ради (за згодою), 2017-2018 рр. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України, № 124 від 17.03.2017 р.	
130724	Ходосовцев Олександр Євгенович	Професор, Основне місце роботи	Біології, географії та екології	Диплом доктора наук ДД 003962, виданий 10.11.2004, Диплом кандидата наук КН 014564, виданий 05.06.1997, Атестат доцента ДЦ 005345, виданий 20.06.2002, Атестат професора 02ПР 004178, виданий 16.02.2006	23	Філогенія органічного світу	Базова освіта та наукова спеціальність відповідають дисципліні, що викладається. П.1. 1.Frolov I., Vondrak J., Fernandez-Mendoza F., Wilk K., Khodosovtsev A., Halici M. 2016. Three new, seemingly-cryptic species in the lichen genus Caloplaca (Teloschistaceae) distinguished in two-phase phenotype evaluation. Ann. Bot. Fennici. 53: 243-262. SNIP (2016) = 0.598 2.Khodosovtsev A.Ye., Darmostuk V.V. 2016. Pleospora xanthoriae sp. nov. (Pleosporaceae, Pleosporales), a new lichenicolous fungus on Xanthoria parietina from Ukraine, with key to the known lichenicolous species of Dacampia and Pleospora. Opuscula Philolichenum. 15: 6-11. SNIP (2016) = 0.500 3.Khodosovtsev A.Ye., Gavrylenko L.M., Klymenko V.M. 2016. Katherinomyces cetrariae gen. et sp. nov. (asexual Ascomycota) and Sphaerellothecium aculeatae sp. nov. (Mycosphaerellaceae), new lichenicolous fungi on Cetraria aculeata in Ukraine. Nova Hedwigia, 103: P. 47-55. SNIP (2016) = 0.627 4.Khodosovtsev A.Ye., Darmostuk V.V. 2016. New for Ukraine species of lichenicolous fungi. Folia Cryptogamica Botanica, 53: 93-99. SNIP (2016) = 0.537 5.Khodosovtsev A.Ye., Darmostuk V.V. 2017. Zwackhiomyces polischukii sp. nov., and other noteworthy lichenicolous fungi from Ukraine. Polish

Botanical Journal 62(1):
P. 27-35. SNIP (2016) =
0.515.

6. Darmostuk V.V.,
Khodosovtsev A.Ye.
2018. Roselliniella
lecideae sp. nov. and
other interesting
lichenicolous fungi
from the Northern
Black Sea region
(Ukraine). Turkish
journal of Botany 42:
354-361. SNIP (2017) =
0.946.

7. Khodosovtsev A.Ye,
Darmostuk V.V., Suija
A., Ordynets A.
Didymocyrtis trassii sp.
nov. and other
lichenicolous fungi on
Cetraria aculeata. The
Lichenologist, 55(05):
529-540.

8. Khodosovtsev A.Ye.,
Darmostuk V., Didukh
Ya. P., Pylypenko I.O.
2019. Verrucario
viridulae-
Staurotheletum
hymenogoniae, a new
calicolous lichen
community as a
component of
petrophytic grassland
habitats in the Northern
Black Sea region.
Mediterranean Botany
40(1): 21-32.

9. Darmostuk V.V.,
Khodosovtsev A.Y.
2019. Epibryon
kondratyukii sp. nov., a
new algicolous fungus,
and notes on rare
lichenicolous fungi
collected in Southern
Ukraine Folia Cryptog.
Estonica, Fasc. 56: 109-
116.

П.2.

1. Ходосовцев О.Є.,
Дармостук В.В.,
Мойсієнко І.І.,
Захарова М.Я., Деркач
О.М. (2019). Fulgensia
desertorum
(Teloschistales,
Teloschistaceae) та
інші вразливі
лишайники в
угрупованні Toninio-
Psoretum decipientis //
Укр. ботан. журн.
76(3): 236-242.

2. Ходосовцев О.Є.,
Дармостук В.В.,
Ходосовцева Ю.А.,
Гайчєня Ю.В. (2019).
Лишайники та
ліхенофільні гриби
Трикратського
гранітного масиву
(Україна).
Чорноморськ. бот. ж.,
15 (1): 54-68.

3. Ходосовцев О.Є.,
Дармостук В.В.,
Мойсієнко І.І.,
Давидов О.В. (2018).
Лишайники та

ліхенофільні гриби острова Березань з нотатками щодо його флористичного та ландшафтного різноманіття. Чорноморськ. бот. ж., 14 (3): 279–290. doi: 10.14255/2308-9628/18.143/6

4. Khodosovtsev O.Ye., Darmostuk V.V. (2018). New for Ukraine species of lichens and lichenicolous fungi from marl limestones in the Northern Black Sea Region // Ukrainian botanical journal 75(1): 33-37.

5. Ходосовцев О.Є., Дармостук В.В., Ходосовцева Ю.А., Наумович Г.О., Малюга Н.Г. (2018). Лишайники та ліхенофільні гриби Чалбаської арени нижньодніпровських пісків (Херсонська область) // Чорноморськ. бот. ж., 14(1): 69–90.

П.3.

1. Мойсієнко І. І., Ходосовцев О. Є., Пилипенко І. О., Бойко М. Ф., Мальчикова Д. С., Клименко В. М., Пономарьова А. А., Захарова М. Я., Дармостук В. В. Перспективні заповідні об'єкти Херсонської області. Херсон: Видавничий Дім «Гельветика», 2020. 166 с. DOI: 10.32782/978-966-992-049-2/1-166

2. Біотопи степової зони України / Ред. академік НАН України Я.П. Дідух. – Київ – Чернівці: ДрукАРТ, 2020, 392с.

3. Ходосовцев О.Є., Мойсієнко І.І., Бойко М.Ф., Кунц Б., Мельник Р.П., Загороднюк Н.В., Дармостук В.В., Захарова М.Я., Клименко В.М., Дайнеко П.М., Малюга Н. Г. Старовинні забуті парки Херсонщини. Херсон: Видавничий Дім «Гельветика», 2019. 300 с.

4. Національний каталог біотопів України. За ред. А.А. Куземко, Я.П. Дідуха, В.А. Онищенко, Я. Шеффера. – К.: ФОП Клименко Ю.Я., 2018. – 442 с.

5. Жолос О., Ягенська

Г.В., Толстанова Г.М.,
Додь В.В., Довгаль
І.В., Ходосовцев О.Є.,
Костіков І.Ю., Волгін
С.О., Сиволоб А.В.,
Скрипник Н.В.
Біологія: підручник
для загальноосвітніх
навчальних закладів.
8 клас. – К.:
Видавничий дім
«Освіта», 2016. – 316 с.
6. Дідух Я.П., Мала
Ю.І., Пашкевич Н.А.,
Фіцайло Т.В.,
Ходосовцев О.Є.
Біотопи Гірського
Криму. – К.: ТОВ
«НВП Інтерсервіс»,
2016. – 292 с.

П.4.
Тетяна Олексіївна
Бойко – кандидат
біологічних наук,
03.00.21 – мікологія
(2011), Сергій
Вікторович
Постоялкін, кандидат
біологічних наук,
03.00.21 – мікологія
(2012)

П.5.
1. Lichens employed in
the monitoring of global
changes influencing
natural forests in the
Ukrainian Carpathians
(2019-2020, Ministry of
Education and Science
of Ukraine,
international
Ukrainian-Czech
project, leader of the
Ukrainian team)
2. How the East was
Won: Towards an
environmental history
of the Eurasian Steppe
(Swedish-Ukrainian
project, 2013-2019,
member of the team)

П.7.
Експерт наукової
ради Міністерства
освіти і науки
України, секція 15:
біологія, біотехнологія
та актуальні питання
медицини

П.8.
1. Керівник наукових
тем (останні 5 років):
1. Lichens employed in
the monitoring of global
changes influencing
natural forests in the
Ukrainian Carpathians
(2019-2020, Ministry of
Education and Science
of Ukraine,
international
Ukrainian-Czech
project, leader of the
Ukrainian team)
2. Молекулярна
філогенія, таксономія,
різноманіття та
охорона фіто- та
ліхенобіоти
Північного
Причорномор'я

(2016–2018 рр.,
Міністерство освіти і
науки України)
3. Ministry of
Education and Science
of Ukraine,
Молекулярний баркод
симбіотичних
утруповань як основа
для оцінки структури
наземних літогенних
біотопів (2019-2021
роки, N 0119U000105,
Міністерство освіти і
науки України)
4. Розробка наукового
обґрунтування
створення
регіонального
ландшафтного парку
«Гілея» (2017 рік,
обласна рада
Херсонської області,
екологічний фонд)
5. Оформлення
кадастрової
документації на
територію об'єкта
природно-заповідного
фонду – лісового
заказника
загальнодержавного
значення «Березові
колки» (за формою 1
ДКПЗФ) (2017 рік,
обласна рада
Херсонської області,
екологічний фонд)
6. Оформлення
кадастрової
документації на
територію об'єкта
природно-заповідного
фонду – лісового
заказника
загальнодержавного
значення «Інгулець»
та «Балка Великі
Сірогози» (за формою
1 ДКПЗФ) (2017 рік,
обласна рада
Херсонської області,
екологічний фонд)
7. Оформлення
кадастрової
документації на
територію об'єкта
природно-заповідного
фонду – заповідного
урочища місцевого
значення
«Архангельський ліс»
(2018 рік, обласна
рада Херсонської
області, екологічний
фонд)
8. Оформлення
кадастрової
документації на
територію об'єкта
природно-заповідного
фонду – заповідного
урочища місцевого
значення «Летючі
піски» (2018 рік,
обласна рада
Херсонської області,
екологічний фонд)
9. Оформлення
кадастрової
документації на

територію об'єкта природно-заповідного фонду – заповідного урочища місцевого значення «Недогірський ліс» (2018 рік, обласна рада Херсонської області, екологічний фонд)

10.Оформлення кадастрової документації на територію об'єкта природно-заповідного фонду – заповідного урочища місцевого значення «Новодмитрівський ліс» (2018 рік, обласна рада Херсонської області, екологічний фонд)

11.Картка первинного обліку ботанічного заказника місцевого значення «Шаби» (2019 рік, обласна рада Херсонської області, екологічний фонд)

12.Картка первинного обліку заповідного урочища «Голопристанський акацієвий ліс» (2019 рік, обласна рада Херсонської області, екологічний фонд)

13.Картка первинного обліку пам'яток природи на території Збур'ївського ЛМГ (2019 рік, обласна рада Херсонської області, екологічний фонд)

14.Картка первинного обліку пам'ятки природи «Вікові сосни» (2019 рік, обласна рада Херсонської області, екологічний фонд)

15.Оцінка впливу робіт за проектом «Нове будівництво сонячної електростанції потужністю 50 МВт на території Голопристанського району Херсонської області (2019 р., Атлас Кепітал Енерджі)

16.Оцінка впливу робіт за проектом «Нове будівництво сонячної електростанції потужністю 50 МВт на території Голопристанського району Херсонської області» на стан раритетного біорізноманіття та біотопів в межах об'єкту Смарагдової мережі «Кінбурнська Коса» (2019 Р., Атлас

Кепітал Енерджи)
17.Розробка заходів,
які пом'якшують
вплив проекту «Нове
будівництво сонячної
електростанції
потужністю 50 МВт на
території
Голопристанського
району Херсонської
області» на
біорізноманіття та
біотопи (2019 Р.,
Атлас Кепітал
Енерджи)
18.Development and
implementation of
biodiversity
conservation and
monitoring measures
for major species
during the construction
of a 50 MW solar power
plant (2019 p., Атлас
Кепітал Енерджи)
19.Стан флори та
фауни біотопів у місті
впадіння річки
Веревиної у річку
Кошову в межах м.
Херсон (2019 р., ТОВ
«Екоменеджмент
груп»)
20.Стан флори та
фауни біотопів
берегової зони та
частини Утлюкського
лиману прилеглої до
с. Щасливцева та с.
Генічеська Гірка в
межах Генічеського
району Херсонської
області (2019 р., ТОВ
«Екоменеджмент
груп»)
21.Стан флори та
фауни біотопів
безіменної затоки та
прилеглої ділянки р.
Десна поруч з
вулицями
Механізаторів та
Рахматуліна в межах
м. Чернігів (2020 р.,
ТОВ «Екоменеджмент
груп»)
21.Стан флори та
фауни біотопів
Подокалинівського
родовища в околицях
с. Подо-Калинівка
Олешківського району
Херсонської області
(2020 р. ТОВ
«Екоменеджмент
груп»)
Членство в
редакційних колегіях:
Головний редактор
Чорноморського
ботанічного журналу
(фаховий)
Член редакційної
колегії Українського
ботанічного журналу
(Web of Science)
П. 9.
Член журі
Всеукраїнської
учнівської олімпіади з
екології

Мойсієнко І.І.,
Пилипенко І.О.,
Мальчикова Д.С.,
Пономарьова А.А.,
Клименко В.М.,
Захарова М.Я.,
Дармостук В.В. //
Свідоцтво про
реєстрацію
авторського права
наукового твору
«Розробка наукового
обґрунтування
створення
регіонального
ландшафтного парку
«Гілея» [The scientific
background for creation
of Regional Landscape
Park “Gileya”] (від 27
червня 2017 року №
72519)

4. Ходосовцев О.Є.,
Мойсієнко І.І.,
Пилипенко І.О.,
Мальчикова Д.С.,
Пономарьова А.А.,
Бойко М.Ф., Селюніна
З.В., Наумович Г.О. //
Свідоцтво про
реєстрацію
авторського права
наукового твору
«Наукове
обґрунтування
національного
природного парку
«Олешківські піски»
[The scientific
background for creation
of National Nature Park
“Oleshkivski pisky”]
(від 27 червня 2017
року № 72518)

5. Бойко М.Ф.,
Ходосовцев О.Є.
Спосіб оцінки ступеня
змін псамофітних
екосистем під дією
інфляційних та
демутаційних
процесів із
використанням
лишайників та
мохоподібних [A
method for evaluating
the degree of
psamophytic
ecosystems change
under the influence of
inflation and
demutation processes
using lichens and
mosses]. Патент на
корисну модель №
123378. Зареєстровано
в Державному реєстрі
патентів України на
корисні моделі
26.02.2018.

П. 13.
1. Каргашова І.І.,
Ходосовцев О.Є.,
Жирок І.М. Біоегічні
поняття екології.
Навчально-
методичний посібник
для вчителів. –
Херсон: ПП
Вишемірський В.С.,
2017. - 76 с.

2.Карташова І.І,
Ходосовцев О.Є.,
Нечай І.В. Дидактика
біологічних задач.
Навчально-
методичний посібник
для вчителів. –
Херсон: ПП
Вишемірський В.С.,
2017. - 52 с.

3.Карташова І.І.,
Ходосовцев О.Є.,
Фурсова О.В.,
Борисенко Н.М.
Екологічна освіта
дітей в екологічно-
орієнтованій
діяльності.
Навчально-
методичний посібник
для вчителів –
Херсон: ПП
Вишемірський В.С.,
2017. - 76 с.

П 14.
Науковий керівник
Валерія Дармостука -
стипендіата Кабінету
Міністрів України для
молодих вчених 2018-
2020 рр.

П.15.
1.Ходосовцев О.Є.,
Мойсієнко І.І.,
Мельник Р.П., Павлов
В.В., Загороднюк Н.В.
2017. Михайло
Федосійович Бойко:
до 75 річчя з дня
народження вчителя.
Чорноморський
ботанічний журнал
13(1): 124-125.

2.Ходосовцев О.Є.,
Дармостук В.В., Дідух
Я.П., Бойко М.Ф.
Експедиція з
вивчення біотопів
південних степів
України.
Чорноморський
ботанічний журнал 13
(3): 362–366.

3.Ходосовцев О.Є.,
Бойко М.Ф.,
Громакова А.Б.,
Малюга Н.Г.,
Дармостук В.В. Сергій
Якович Кондратюк:
60 років з дня
народження.
Чорноморський
ботанічний журнал,
15(2): 202-213.

4.Ходосовцев О.Є.
2019. Експедиції по
водоспадах рівнинної
частини України.
Чорноморський
ботанічний журнал,
15(1): 89-94.

5.Сухомлин М.М.,
Джаган В.В.,
Ходосовцев О.Є. 2019.
Кондратюк Тетяні
Олексіївні – 60.
Чорноморський
ботанічний журнал,
14(4): 396-399.

П 16.
Віце-президент

						Українського ботанічного товариства. Посвідчення дійсного члена Українського ботанічного товариства №14181. П.17. Досвід практичної роботи 23 роки. П 18. Член науково-технічної ради (наукове консультування у тому числі) від Херсонського державного університету природоохоронної установи - Національного природного парку «Нижньодніпровський» (за наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 124 від 17.03.2017).	
157591	Воробйова Алла Вікторівна	Доцент, Основне місце роботи	Української й іноземної філології та журналістики	Диплом кандидата наук ДК 016231, виданий 10.10.2013, Аттестат доцента АД 004458, виданий 26.02.2020	26	Основи наукової комунікації іноземними мовами	Наукова спеціальність відповідають дисципліні що викладається. П.1 Rhetorical argumentation in modern public speaking Revista Inclusiones Volumen 6 / Número Especial / Octubre – Diciembre 2019 . pp. 257–275. ISSN 0719-4706 – Web of Science П.2 Психолого-педагогические предпосылки формирования риторических умений учащихся основной школы . Педагогічний альманах: збірник наукових праць. – Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2014. – Вип. 22. – С.17 – 23. (фахове видання) Обучение логичности риторического дискурса на уроках языка в основной школе. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2014. – Ч. 2. – С. 72–78. (фахове видання) Условия достижения этической действительности риторического дискурса. Наукові

праці: науково-методичний журнал. – Вип. 241. Т. 253. Філологія.

Мовознавство. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. – С. 21–26. . (фахове видання)

Практичні механізми продукування етично дієвого риторичного дискурсу на уроках мови в основній школі. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини/ [Гол. ред.: М.Т. Мартинюк]: Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. – В. 2. – С. 79 – 88. (фахове видання).

Прагматический аспект в исследовании риторического дискурса. Науковий вісник Херсонський державний університет. Серія: «Германістика та культура комунікації». – Херсон: Вид. дім Гельветика, 2019.– С. 166-175.(фахове видання).

П.9
Мала академія наук України (відділення: мовознавство; секція: англійська мова), міський рівень, 2016-2017р. наказ від 16.12.2016 № 826–Д

Мала академія наук України (відділення: мовознавство; секція: англійська мова), міський рівень, 2019-2020р.

П.10
заступник завідувача загальноуніверситетської кафедри мовної освіти ХДУ – 7 років
робота в приймальній комісії (зокрема, у складі
екзаменаційних комісій) – 5роки
робота у складі приймальної комісії відділу аспірантури та докторантури ХДУ – 1 рік.

П.13
- Іноземна мова. Збірник тестових завдань. Моніторинг знань студентів 1 курсу нефілологічних спеціальностей. Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР»ЛТД», 2016. – 124с.
- Збірник тестових завдань «Іноземна

мова. Моніторинг знань студентів II курсу нефілологічних спеціальностей» .Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР»ЛТД», 2017. – 41 с.

- Англійська мова. Збірник текстів і завдань для самостійної роботи студентів напряму підготовки «Психологія». Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР»ЛТД», 2018. – 64 с.

Англійська мова (за професійним спрямуванням) для спеціальності «222 Медицина» денної та заочної форм навчання. Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР»ЛТД», 2019 – 36 с.

П.14
проблемна група
“Міжкультурні та лінгвістичні аспекти вивчення англійської мови студентами нефілологічних спеціальностей» (наказ від 18.10.17№ 684–Д).

П.15.
Актуальные проблемы преподавания курса «Иностранный язык» в процессе подготовки специалистов-нефилологов.
Подолання мовних та комунікативних бар'єрів : освіта, наука, культура : збірник наукових праць. – К. : Аграр Медіа Груп, 2016. – С. 55–59.

- Роль соціокультурного обучения в формировании коммуникативной компетентности будущих морских специалистов. Новітні тенденції навчання іноземної мови за професійним спрямуванням : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції – Херсон : Херсонська державна морська академія, 2017. – С. 177–180.

- Роль этической аргументации в условиях межкультурного общения. Комунікативний дискурс у полікультурному просторі: матеріали Міжнародної міждисциплінарної

науково-практичної
конфер. (6–7 жовтня
2017р.). – Миколаїв :
МНУ імені В.О.
Сухомлинського, 2017.
– С. 121 –122
- Риторическая
аргументация в
современном
публичном дискурсе.
Тези II Всеукраїнської
науково-практичної
конференції «Роль
мови в
інтелектуальному
формуванні
особистості» (22
березня 2018 р., м.
Херсон) [Електронний
ресурс] – Херсон,
2018 – С. 24 – 27.
- Структура и виды
риторической
аргументации
Матеріали II
Всеукраїнської
науково-практичної
конференції «Роль
мови в
інтелектуальному
формуванні
особистості» (22
березня 2018 р., м.
Херсон) [Електронний
ресурс] – Херсон,
2018 – С. 13 – 20.
- Механізми
активізації
риторичної діяльності
у поліетнічному
середовищі. Зб. наук.
статей / відп. ред. О. Г.
Хомчак. –
Мелітополь: ФОП
Однорог Т.В., 2019. –
Вип. 9. – С.12–16
- Аспекти мовної
підготовки у
професійному
становленні майбутніх
дефектологів.
Матеріали II Міжнар.
наук.-практ. конф. –
Київ. : КПІ ім. Ігоря
Сікорського, Вид-во
«Політехніка. – 2019р.
– С. 121–123
- The Effects of
Persuasive Speech
Workshops on Student
ActivitiesInternational
Congress on People,
Power & Politics. 2019:
Kırşehir, TURKEY. p.
33-34 Retrieved
from[http://www.ic3p.org/wp-
content/uploads/2019/
10/IC3P-2019-Abstract-
Book_28102019.pdf](http://www.ic3p.org/wp-content/uploads/2019/10/IC3P-2019-Abstract-Book_28102019.pdf)
- Роль
аргументативних
практик у розвитку
комунікативної
культури студента.
Матеріали I Міжнар.
наук.-практ. конф.
«Освіта для XXI
століття: виклики,
проблеми,
перспективи». – Суми:

							Вид-во Сум ДПУ імені А.С.Макаренка, – 2019. Том.1. – С. 126 – 127.
89385	Мойсієнко Іван Іванович	Завідувач кафедри, Основне місце роботи	Біології, географії та екології	Диплом доктора наук ДД 000682, виданий 17.02.2012, Диплом кандидата наук ДК 005014, виданий 10.11.1999, Аттестат доцента ДЦ 005344, виданий 20.06.2002, Аттестат професора 12ПР 009462, виданий 03.04.2014	20	Спецпрактикум (експериментальні дослідження в біології)	Базова освіта та наукова спеціальність відповідають дисципліні, що викладається. П. 1 Всього: 7, в тому числі: 1.Salmeri, Cristina; Brullo, Cristian; Brullo, Salvatore; GiussodelGaldo, Giampietro; Moysiienko, Ivan "What is Allium paniculatum L.? Establishing taxonomic and molecular phylogenetic relationship swithin A. sect. Codonoprasum Rchb." – Journal of Systematics and Evolution. – March 2016. – Vol. 54, Issue 2. P. 123-135. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/jse.12170 2.Dembicz, I., Moysiienko, I.I., Shaposhnikova, A., Vynokurov, D., Kozub, Ł. &Sudnik-Wójcikowska, B. 2016. Isolation and patchsize drive specialist plant species den sity within steppe islands: a case study of kurgan sinsouthern Ukraine. Biodiversity and Conservation. – November 2016. – Volume 25, Issue 12. – P. 2289–2307. DOI: 10.1007/s10531-016-1077-y. https://link.springer.com/article/10.1007/s10531-016-1077-y 3.Deák, B., Tóthmérész, B., Valkó, O., Sudnik-Wójcikowska, B., Moysiienko, I.I., Bragina, T.M., Apostolova, I., Dembicz, I., Bykov, N.I. &Török, P. 2016. Cultural monuments and nature conservation: a review of the role of kurgansinthe conservation and restoration of steppe vegetation. Biodiversity and Conservation. DOI: 10.1007/s10531-016-1081-2. https://link.springer.com/article/10.1007/s10531-016-1081-2 4.Wódkiewicz, M.,Dembicz, I., Moysiienko, I.I. The

value of small habitat islands for the conservation of genetic variability in a steppe grass species // Acta Oecologica. – Volume 76. – October 2016. – P. 22–30.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1146609X1630162X>

5. Iwona Dembicz, Ivan Moysiyenko, Liliana Szczeparska, Maciej Wódkiewicz. 2018. High genetic variability within fragmented *Iris pumila* L. Population in the Ukrainian steppe enclaves / Basic and Applied Ecology. – May 2018. – Vol. 28, Pages 37-47.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1439179117301949>
П. 2.

Всього: 15, в тому числі:

1. Мойсієнко І.І., Непрокін А.В., Мельник Р.П., Дикуха І.М., Ложкіна О.І., Садова О.Ф. Захарова М.Я. Матеріали до флори Новокаховського рибоводного заводу частикових риб (НПП «Олешківські піски»). Чорноморськ. бот. ж., – 2016. – 12 (1): 96-100.
<http://cbj.kspu.edu/index.php/uk/arkhiv-statej/2013-01-10-12-40-59/tom-12-1>
2. Мельник Р.П., Садова О.Ф., Мойсієнко І.І. Біотопи природоохоронного науково-дослідного відділення «Буркути» національного природного парку «Олешківські піски» // Укр. Ботан. Журн. – 2016. – 74 (3). – С. 361-366.
http://www.botany.kiev.ua/content_ubj_16.htm#u4_16
3. Захарова М.Я., Мойсієнко І.І. (2016). Флоро-ценотична приуроченість рідкісних видів природних лісів на Нижньодніпровських пісках. Чорноморськ. бот. ж., 12 (2): 206-213.
doi:10.14255/2308-9628/16.122/9.
<http://cbj.kspu.edu/index.php/uk/arkhiv-statej/2013-01-10-12-40-59/tom-12-2>
4. Мойсієнко І.І., Захарова М.Я., Скребовська С.В., Мойсієнко І.І. Нові

знахідки видів роду
Asplenium L. на
Херсонщині
//Чорноморськ. бот.
ж.– 2017. – 13 (1). – С.
119-123.
<http://cbj.kspu.edu/index.php/uk/arkhiv-statej/2017-06-06-13-33-09/tom-13-1>
5.Мойсієнко І.І.,
Данилик І.М.,
Мельник Р.П., Садова
О.Ф., Захарова М.Я.
2019. *Schoenoplectiella
micronata*
(Сурегасеae) у флорі
України. Український
ботанічний журнал,
76(1): 52–
59.<https://doi.org/10.15407/ukrbotj76.01.052>
П. 3
1.Залучення
громадськості та
науковців до
проектування мережі
Емеральд
(Смарагдової мережі)
в Україні / Полянська
К.В., Борисенко К.А.,
Павlachик П.,
Мойсієнко І.І. та ін. /
під ред. д.б.н.
А.Куземко. Київ, 2017.
– 304 с.
2.Судинні рослини
Смарагдової мережі
України під охороною
Бернської конвенції /
Колектив авторів під
ред. В.А. Соломахи. -
Житомир: Вид. О.О.
Євенок, 2017. – 152 с.
3.Національний
каталог біотопів
України. За ред. А.А.
Куземко, Я.П. Дідуха,
В.А. Онищенко, Я.
Шеффера. К.: ФОП
Клименко Ю.Я., 2018.
– 553 с.
4.Території, що
пропонуються для
включення у мережу
Емеральд (Смарагдову
мережу) України
(тіньовий список,
частина 2). Кол. авт.
Під редакцією
Борисенко К.А.,
Куземко А.А. – Київ:
“LAT & K”, 2019. – 234
с.
5.Ходосовцев О.Є.,
Мойсієнко І.І., Бойко
М.Ф., Кунц Б.,
Мельник Р.П.,
Загороднюк Н.В.,
Дармостук В.В.,
Захарова М.Я.,
Клименко В.М.,
Дайнеко П.М.,
Малюга Н. Г.
Старовинні забуті
парки Херсонщини.
Херсон: Видавничий
Дім «Гельветика»,
2019. 300 с.
6.Мойсієнко І. І.,
Ходосовцев О. Є.,

Пилипенко І. О.,
Бойко М. Ф.,
Мальчикова Д. С.,
Клименко В. М.,
Пономарьова А. А.,
Захарова М. Я.,
Дармостук В. В.

7.Перспективні заповідні об'єкти Херсонської області. Херсон: Видавничий Дім «Гельветика», 2020. 166 с. DOI: 10.32782/978-966-992-049-2/1-166

8.Біотопи степової зони України / Ред. академік НАН України Я.П. Дідух. – Київ – Чернівці: ДрукАрт, 2020, 392с.

9.Території, що пропонуються для включення у мережу Емеральд (Смарагдову мережу) України (тіньовий список, частина3). Кол. авт. За редакцією Василюка О.В., Куземко А.А., Коломійчука В.П., Куцоконь Ю.К. – Чернівці: ДрукАрт, 2020. – 408 с.

П. 5

Загальноуніверситетські гранти:

1. Керівник міжнародного українсько-шведського гранту. Грант Шведського наукового комітету №348-2012-6112 «Як був переможений Схід: на шляху до екологічної історії Євразійських степів» (2013-2019 рр.).

Індивідуальні гранти:

2. Грант Польського комітету наукових досліджень «Оцінка ступеня ізоляції популяцій вибраних видів степових рослин виступаючих на курганах та інших залишках понтичних степів (південь України) та окреслення впливу величини та ступеня ізоляції залишків степу на їх флористичне багатство» (2014-2018);

2.«Підготовка Національного каталогу біотопів України» 50000 EuropeAid/135825/DH/SER/UA (2018, EuroraeonUnion) «Підтримка України в апроксимації напрацьованого законодавства ЄС у сфері навколишнього середовища» (1.02-

31.07.2018)
3. «Оцінка природоохоронного статусу видів флори і фауни та оселищ, затверджених на 37-му засіданні Постійного комітету Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі» (EuropeAid/135825/DH/SER/UA (2018, EuropeanUnion) «Підтримка України в апроксимації напрацьованого законодавства ЄС у сфері навколишнього середовища») (1.10-31.12.2019);
4. Тревел грант до Польщі з 30 квітня по 5 травня 2019 р. для участі у Міжнародному навчально-планувальному семінарі з розвитку Смарагдової мережі в Україні (в рамках проекту «Розвиток громадських екологічних організацій та їх співпраці для розширення Смарагдової мережі в Україні», що фінансується Польсько-Американським Фондом Свободи в рамках програми RITA – «Зміни в регіоні», яку реалізує Фонд «Освіта для демократії») (2019 р.).
5. 12та польова робоча нарада Євразійської степової групи (EDGG):
Внутрішньоальпійські сухі долини Швейцарії: шляхами Жосіаса Браун-Бланке II, 9-21 травня 2019 р., Швейцарія (тревел грант від світового спонсорського комітету Всесвітньої асоціації науки про рослинність (IAVS)) (9.05-22.05.2019)
П. 7
Секція № 9 за фаховим напрямом «Охорона навколишнього середовища» Наукової ради МОН (Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.09.2016 № 1060 або від 03.07.2017 № 983), 2016-2020 рр., експерт.
П. 8
- Керівник науково-

дослідного проекту (роботи) прикладного наукового дослідження МОН № 0114U002518 «Фіторізноманіття як основа формування екомережі антропогенно фрагментованого степового регіону» (2015-2016 рр.);
- Керівник науково-дослідного проекту (роботи) фундаментального наукового дослідження МОН № 0117U003016 «Антропогенна трансформація фіторізноманіття Північного Причорномор'я: закономірності та можливості управління процесом» (2017-2019 рр.).
- Відповідальний виконавець наукової теми «Стан флори та фауни біотопів безіменної затоки та прилеглої ділянки р. Десна поруч з вулицями Механізаторів та Рахматуліна в межах м. Чернігів (2020 р., ТОВ «Екоменеджмент груп»)»;
- Відповідальний виконавець наукової теми «Стан флори та фауни біотопів Подокалінівського родовища в околицях с. Подо-Калинівка Олешківського району Херсонської області (2020 р. ТОВ «Екоменеджмент груп»)».
- Заступник головного редактора фахового видання «Чорноморський ботанічний журнал». <http://cbj.kspu.edu/index.php/uk/pro-nas/redkolegiya-zhurnalu>
П. 10
Завідувач кафедри ботаніки ХДУ (працюю на цій посаді з 2013 р. по теперішній час)
П. 11
Офіційний опонент на дисертаційну роботу:
1. Чусова О.О.
«Рослинність та біотопи басейну р. Красна» представлена на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук зі спеціальності 03.00.05 – ботаніка

(2019 рік);
2. Мальцева С.Ю.
Урбанofлори південно-західної частини Північного Приазов'я (на прикладі Бердянська, Приморська, Генічеська) представлена на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук зі спеціальності 03.00.05 – ботаніка (2019 рік);
3. Красняк О.І. «Триба Bromaeae Dumort. (Rosaceae) у флорі України (критико-таксономічний аналіз)» представлена на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук зі спеціальності 03.00.05 – ботаніка (2019 рік).
П. 12
1. Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С., Пономарьова А.А., Ходосовцев О.Є., Мойсієнко І.І., Бойко М.Ф. Науковий твір «Розробка проекту програми та схеми формування екологічної мережі Херсонської області». №61818, дата реєстрації 25 вересня 2015 року);
2. Ходосовцев О.Є., Пономарьова А.А., Мойсієнко І.І., Бойко М.Ф., Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С., Селюніна З.В., Наумович Г.О., Роман Є.Г. Науковий твір «Наукове обґрунтування щодо подальшого створення національного природного парку «Нижньодніпровський» (№ 61821, дата реєстрації 25 вересня 2015 року);
3. Ходосовцев О.Є., Мойсієнко І.І., Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С., Пономарьова А.А., Клименко В.М., Захарова М.Я., Дармостук В.В. // Свідоцтво про реєстрацію авторського права наукового твору «Розробка наукового обґрунтування створення регіонального ландшафтного парку «Гілея» (№ 72519, дата реєстрації 27

червня 2017 року);
4.Ходосовцев О.Є.,
Мойсієнко І.І.,
Пилипенко І.О.,
Мальчикова Д.С.,
Пономарьова А.А.,
Бойко М.Ф., Селюніна
З.В., Наумович Г.О. //
Свідоцтво про
реєстрацію
авторського права
наукового твору
«Наукове
обґрунтування
національного
природного парку
«Олешківські піски»
(№ 72518, дата
реєстрації 27 червня
2017 року).
5.Мойсієнко І.І.,
Пономарьова А.А.,
Ходосовцев О.Є.,
Бойко М.Ф.,
Пилипенко І.О.,
Мальчикова Д.С.,
Семенюк С.К.,
Шапошнікова А.О.,
Браян Кунс //
Свідоцтво про
реєстрацію
авторського права
наукового твору
«Наукове
обґрунтування
створення
національного
природного парку
«Кам'янська Січ» (№
64430, дата реєстрації
10 березня 2016 року).
П. 13
1.Мойсієнко І.І.,
Ходосовцев О.Є.,
Бойко М.Ф., Павлова
Н.Р., Загороднюк Н.В.,
Мельник Р.П. та ін.
Збірник навчальних
програм факультету
біології, географії і
екології для
спеціальностей 091
Біологія, 014.05
Середня освіта
(Біологія та здоров'я
людини), 091 Біологія
(Ботаніка) рівнів
вищої освіти
«бакалавр», «магістр»
/ За заг.ред.
Мальчикової Д.С. –
Херсон, ПП
Вишемирський В.С.,
2017. -284 с.
2.Павлова Н.Р.,
Мойсієнко І.І.,
Мельник Р.П.,
Скребовська С.В.
Систематика вищих
рослин: лабораторний
практикум для
студентів
спеціальності: 091
Біологія, 014 Середня
освіта (біологія)
денної та заочної
форм навчання
[Текст] / Н.Р.
Павлова, І.І.
Мойсієнко, Р.П.
Мельник, С.В.

Скребовська. – Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2018. -72 с.
3.Павлова Н.Р., Наумович Г.О., Мойсієнко І.І. Лабораторний практикум з ботаніки (анатомія і морфологія рослин). Для студентів денної та заочної форм навчання 1 курсу спеціальності «Біологія», Середня освіта «Біологія» Частина II [Текст] / Н.Р. Павлова, Г.О. Наумович, І.І. Мойсієнко – Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2018. -88 с.

П.15
1.Мойсієнко Іван. Національний природний парк «Кам'янська Січ». Київ: Українська Природоохоронна Група, 2019. – 24 с.
2.Мойсієнко І., Садова О., Лазарева А., Роман Є. Національний природний парк «Олешківські піски». Київ: Українська Природоохоронна Група, 2019. – 24 с.
3.Мойсієнко І.І., Мала Г. Національний природний парк «Олешківські піски»: лікарські рослини. Київ: Українська Природоохоронна Група, 2019. – 6 с.
4.Мойсієнко І.І., Гайчєня Ю. Національний природний парк «Олешківські піски»: лишайники. Київ: Українська Природоохоронна Група, 2019. – 6 с.
5.Мойсієнко І.І., Бойко К. Національний природний парк «Олешківські піски»: інвазійні види рослин. Київ: Українська Природоохоронна Група, 2019. – 6 с.

П. 16
- Українське ботанічне товариство, посвідчення № 14182.
- IAVS (International Association Vegetation Science);
- EDGG (Eurasian Dry Grassland Group).

П.17
20 років

П. 18
- Науково-технічна рада Національного природного парку «Олешківські піски»

							(2012-2018 рр.); - Науково-технічна рада Національного природного парку «Нижньодніпровський»; - Науково-технічна рада Національного природного парку «Джарилгацький» (2017-2018 рр.); - Науково-технічна рада Біосферного заповідника «Асканія-Нова» імені Ф.Е. Фальц-Фейна (2016-2018 рр.); - Кординаційна рада при Херсонській обласній державній адміністрації щодо розбудови екологічної мережі (2014-2016 рр.).
--	--	--	--	--	--	--	--

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	ПРН відповідає результату навчання, визначеному стандартом вищої освіти (або охоплює його)	Обов'язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
<i>ПР2, ПР3, ПР4, ПР5, ПР6, ПР8, ПР9, ПР11, ПР16</i>	☒	Сучасні інформаційні технології в біології	Словесні (інформаційно-повідомлюючий, репродуктивний, пояснювальний, спонукальний), практичні (інструктивно-практичний, продуктивно-практичний).	Усний (опитування, бесіда), письмовий (контрольні роботи), тестовий. Екзамен.
<i>ПР1, ПР2, ПР3, ПР4, ПР5, ПР6, П8, ПР9, ПР10, ПР12, ПР15, ПР16</i>	☒	Філософія та методологія науки	Інформаційно-рецептивні: словесні (лекція, пояснення), наочні (ілюстрація); проблемний виклад, евристичний метод (опрацювання дискусійних питань на семінарських заняттях, дискусія)/	Усний (опитування), письмовий (контрольні роботи, реферати), тестовий контроль. Диференційований залік.
<i>ПР1, ПР3</i>	☒	Основи наукової комунікації іноземними мовами	Інформаційно-рецептивні: словесні (пояснення, бесіда, розповідь), наочно-словесні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); репродуктивні практичні (вправи), проблемні та частково-пошукові, в т.ч. інтерактивні («мозковий штурм», обмін думками, парні інтерв'ю, робота в малих групах).	Усний:одномовний (безперекладний) та двомовний (перекладний) письмовий (контрольні роботи, диктанти, анотації до статей), тестовий контроль. Диференційований залік.
<i>ПР4, ПР5, ПР6, ПР7, ПР16</i>	☒	Філогенія органічного світу	Інформаційно-рецептивні: словесні (лекція, пояснення, бесіда, розповідь), наочні (ілюстрація, демонстрація).	Усний (опитування, бесіда), письмовий (контрольні роботи). Екзамен.
<i>ПР2, ПР3, ПР4,</i>	☒	Методологія та	Інформаційно-рецептивні:	Усний (опитування, бесіда),

ПР5, ПР6, ПР8, ПР9, ПР10, ПР11, ПР12, ПР13, ПР14, ПР15, ПР16		організація наукових досліджень в біології та професійна і корпоративна етика	словесні (лекція, пояснення, бесіда), наочні (ілюстрація, демонстрація).	письмовий (контрольні роботи). Екзамен.
ПР4, ПР5, ПР6, ПР7, ПР13, ПР16	☒	Заповідна зоологія	Словесні (інформаційно-повідомлюючий, репродуктивний, пояснювальний, спонукальний), практичні (інструктивно-практичний, продуктивно-практичний).	Усний (опитування, бесіда), письмовий (контрольні роботи). Екзамен.
ПР3, ПР4, ПР5, ПР8, ПР9, ПР11, ПР15, ПР16	☒	Спецпрактикум (експериментальні дослідження в біології)	Інформаційно-рецептивні: словесні (лекція, пояснення), наочні (ілюстрація, демонстрація); проблемний та частково-пошуковий практичний (спостереження, опрацювання дискусійних питань, ситуаційне моделювання, лабораторна робота в малих групах), дослідницький (лабораторний експеримент).	Усний (опитування), практичний (виконання дослідів). Диференційований залік.
ПР1, ПР2, ПР3, ПР4, ПР5, ПР7, ПР8, ПР9, ПР10, ПР12, ПР14, ПР15, ПР16	☒	Магістерський семінар	Інформаційно-рецептивні: словесні (лекція, пояснення, бесіда), наочні (ілюстрація, демонстрація); проблемний (постановка та обговорення проблемних питань).	Усний (опитування), письмовий (контрольні роботи). Диференційований залік.
ПР4, ПР5, ПР7	☒	Адаптогенез живих систем	Інформаційно-рецептивні: словесні (лекція, пояснення), наочні (ілюстрація, демонстрація); проблемний та частково-пошуковий практичний (спостереження, опрацювання дискусійних питань, лабораторна робота в малих групах), дослідницький (лабораторний експеримент).	Усний (опитування), практичний (виконання дослідів), тестовий контроль. Екзамен.
ПР4, ПР5, ПР6, ПР7	☒	Інтегративна регуляція фізіологічних функцій	Інформаційно-рецептивні: словесні (лекція, пояснення), наочні (ілюстрація, демонстрація); проблемний та частково-пошуковий практичний (спостереження, опрацювання дискусійних питань, ситуаційне моделювання, лабораторна робота в малих групах), дослідницький (лабораторний експеримент).	Усний (опитування), практичний (виконання дослідів), тестовий контроль. Екзамен.
ПР1, ПР3, ПР4, ПР5, ПР9, ПР10, ПР11, ПР12, ПР13, ПР14, ПР15, ПР16	☒	Виробнича практика	Інформаційно-рецептивні (пояснення, бесіда), наочні (демонстрація), репродуктивні практичні (виконання завдань алгоритмічного характеру), дослідницькі (виконання завдань науково-дослідного характеру, лабораторний експеримент).	Практичний (проведення досліджень, виконання завдань за алгоритмом), письмовий (складання звіту), усний (захист звіту). Диференційований залік.
ПР1, ПР3, ПР4, ПР5, ПР9, ПР10, ПР11, ПР12, ПР13, ПР14, ПР15, ПР16	☒	Переддипломна практика	Інформаційно-рецептивні (пояснення, бесіда), наочні (демонстрація), репродуктивні практичні (виконання завдань алгоритмічного характеру),	Практичний (проведення досліджень), письмовий (написання розділів кваліфікаційної роботи, складання звіту), усний (захист звіту).

			дослідницькі (виконання завдань науково-дослідного характеру).	Диференційований залік.
<i>ПР1, ПР2, ПР4, ПР5, ПР9, ПР10, ПР11, ПР12, ПР13, ПР14, ПР15, ПР16</i>	☒	Виконання кваліфікаційної роботи та атестація здобувачів вищої освіти	Інформаційно-рецептивні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошуковий, дослідницький.	Письмовий (комплексний модульний екзамен), усний (захист кваліфікаційної роботи).